

Sofie Jeholm

DEAL MED DILDOEN: En diskursanalytisk undersøgelse af lesbiske subjektkonstruktioner i den danske dildodebat 1989-2012

Varia nr. 12, 2015.

© Forfatteren og Center for kønsforskning

ISBN: 978-87-89857-10-7

Kære læser

Du sidder nu med en næsten uændret version af mit kandidatspeciale, som jeg afleverede ved Københavns Universitet i november 2014. Overordnet set har jeg ikke ændret meget på teksten på nær mindre rettelser af slåfejl o.l. samt præciseringer af nogle få sætninger.

Specialet blev i sin tid udformet som et projekt, der skulle kombinere mit hovedfag Dansk og mit tilvalgsfag Kønsstudier. Sidstnævnte fag havde jeg i løbet af min studietid fået en stigende interesse og kærlighed for efter at have fulgt kurser i faget på både grunduddannelsen og på overbygningen.

Selvom specialet endte med at koste blod, sved og en række tårer, er jeg i dag glad for det endelige resultat. Når det nu er sagt, er der (nok uundgåeligt) ting, jeg i bakspejlet gerne ville have gjort anderledes. Jeg er fx ked af, at jeg ikke fik gennemgået (og måske inddraget...?) tekstmateriale af den aktivistiske gruppe PUT, Patruljen til Udrensning af Tvangsheteroseksualitet. Her har en anden spirende kønsforsker mulighed for selv at tage stafetten op.

Med specialet følger desuden en række etiske overvejelser i forbindelse med mit empiriske materiale. Jeg har således haft en del betænkeligheder ved at inddrage materiale skrevet til et internt lesbisk minoritetsfællesskab og nu præsentere det for et bredere publikum, end teksterne var tiltænkt. Det drejer sig om ”følsomt” tekstmateriale med et i flere tilfælde aktivistisk og (måske endda) terapeutisk formål. Og jeg har derfor ikke ønsket at ”udlevere” materialet eller dets forfattere ved at få det udgivet. Dette endda selvom flere af teksterne er underskrevet med et pseudonym og derved allerede er anonymiserede. Ikke desto mindre har jeg valgt at inddrage og nu udgive tekstmaterialet for at give plads til de forskellige (historiske) lesbiskes stemmer, som tekstmaterialet rummer. Min opfordring til dig, kære læser, er derfor at gå til materialet med et lyttende øre og et forstående sind.

Jeg er meget glad og taknemmelig for at få mit speciale udgivet i Varia og ønsker dig god læsning!
Sofie Jeholm

Indholdsfortegnelse

1.0 ABSTRACT	7
2.0 INDFØRING.....	8
2.1 Problemformulering	9
2.2 Specialets opbygning	9
2.3 Forskningsoversigt.....	10
2.4 Dildoen som analyseobjekt.....	11
2.5 Dildodebatten: En vedvarende forhandling om definitionen af lesbisk identitet.....	12
2.6 Etablering af et arkiv.....	13
2.7 Indsamlingsprocessen.....	14
2.8 Det historiske perspektiv – hvorfor 1989-2012?.....	17
2.9 Præsentation af hovedmaterialet.....	18
2.10 Min position.....	20
3.0 QUEERTEORETISKE OPTIKKER OG DISKURSANALYTISKE GREB	21
3.1 Michel Foucault: (Homo)seksualitet som en historisk installation	21
3.2 Judith Butler: Lesbisk kønsballade.....	26
3.3. Ernesto Laclau og Chantal Mouffe: Diskursteoretisk begrebsafklaring	29
4.0 DISKURSANALYSER AF HISTORISKE NEDSLAG I DEN LESBISKE DILDODEBAT	33
4.1 Teksteksempler fra Hvidløgspressen	35
Ophævelse af lesbisk dildoforbud – Analyse af ”Tanker over ”4 lesbiske fantasier”” (Tekst 1).....	41
Dildobrug som patriarkatets trojanske hest - Analyse af ”Vulgære platheder” (Tekst 2)	46
4.2 Teksteksempel fra PAN-Bladet	51
Dildobrug: En seksuel valgmulighed for kvinder – Analyse af ”Lesbisk dildo-kunstner vækker jubel blandt kvinder” (Tekst 3).....	52

4.3 Teksteksempel fra Mohawk Beaver	57
Dildoen: En bedre fallisk stand-in end penis? - Analyse af ”The editoria gives more head” (Tekst 4)	58
4.4 Teksteksempel fra PROUD! Magazine	61
Ophævelse af radikale lesbiske feminismer forbud mod lesbisk dildobrug – Analyse af ”Lesbiske og pik – det stiveste tabu” (Tekst 5)	63
4.5 Afrunding	68
5.0 UDTRÆKNING	70
5.1 Konklusion	74
5.2 Perspektivering	75
6.0 LITTERATURLISTE	77
7.0 BILAGSOVERSIGT	82
Bilag 1: Referenceliste over det indsamlede materiale	83
Bilag 2: Tekst 1	
Bilag 3: Tekst 2	
Bilag 4: Tekst 3	
Bilag 5: Tekst 4	
Bilag 6: Tekst 5	

1.0 Abstract

Title: Deal with the dildo – A discourse analytical investigation of the constructions of lesbian subjects in the Danish dildo debate 1989-2012

This thesis investigates the construction of lesbian subjectivity in the Danish dildo debate from 1989-2012. Taking the dildo as a starting point the thesis shows how lesbians use of dildos is conceptualized in five text examples, published in four different magazines targeted to a lesbian reader. I have chosen five different texts from the Danish magazines: *Hvidløgspressen*, a historical magazine affiliated with the former Danish radical lesbian movement, *PAN-Bladet*, the oldest Danish magazine for a homosexual audience, *Mohawk Beaver*, a feminist zine by the Danish activist Gritt Uldall-Jessen, and the former digital magazine for a homosexual audience, *PROUD! Magazine*. I use the texts as historical examples from the debate and focus on the representation of lesbian dildo use and analyze the lesbian subject positions the different discourses on lesbians use of dildos designates. My analysis is inspired by queer theory and discourse analysis. The thesis' queer theoretical framework originates from the French philosopher Michel Foucault and the American gender theorist Judith Butler. I use both Foucault and Butler to conceptualize lesbian identity as a historical construction. Foucault shows that homosexuality is a historic specific construction produced by scientific discourses in the 19th century. I draw from Butler's notion of "the heterosexual matrice," a hegemonic epistemological model which constructs gender through an expectation of a compulsive heterosexual desire, and her critique of radical feminist conceptions of lesbianism as the embodiment of a feminist emancipation ideal. The thesis' theoretical framework is supplemented by the discourse theoretical conceptions presented by the two theorists Ernesto Laclau and Chantal Mouffe. In the final chapter I identify and discuss the consequences of the texts presented notions of lesbian sexual liberation and oppression.

2.0 Indføring

Kvinde 1: Der var jo en stor gruppe af kvinder, som var imod penetration. Altså man måtte ikke noget med.. Noget op i kussen.

Kvinde 2: Dildoer og den slags, det var jo helt, fuldstændig tabu.

Kvinde 3: Det var jo tabu dengang.

(Andersen & Grooss 2009)¹

Sådan lyder en samtale mellem fire kvinder i den danske dokumentarfilm *Goddag mit navn er lesbisk* (2009). I den citerede samtale ser de fire kvinder tilbage på perioden 1970'erne, særligt det radikalfeministiske initiativ ved navn Femø Kvindelejr, der blev lanceret som et forsøg på at udvikle et kvindeseparatistisk fællesskab. Overordnet set tegner dokumentarfilmen et historisk forløb over forskellige generationer af lesbisk levede liv fra 1950'erne og frem til året 2009. Igennem dokumentarfilmens forløb klippes der til gruppesamtalen mellem de fire kvinder, hvis erindringer tegner et billede af den danske variant af 1970'ernes radikale lesbiske feminisme. Dette udvalgte brudstykke af gruppesamtalen indgår i dokumentarfilmen som et lydspor, der akkompagnerer historiske billeder af demonstrationer arrangeret af Lesbisk Bevægelse.

Det citerede udpluk fra de fire kvinders samtale er interessant af flere årsager. Først og fremmest kan citatet fortælle os noget om 1970'ernes radikale lesbiske feministiske seksualpolitik, men citatet siger også noget om, hvordan denne seksualpolitik erindres og genfortælles i eftertiden. I samtalen refereres der til en stor gruppe af penetrations- og dildomodvillige kvinder – hvilken gruppe af kvinder, der er tale om, uddybes ikke på noget tidspunkt, hverken i samtalen eller i resten af dokumentarfilmen. Det samme gælder for, *hvorfor* disse kvinder var modstandere af vaginal penetration med dildo. I stedet retter de fire kvinder deres blik mod, at denne seksuelle praksis var underlagt et talemæssigt forbud, som de samtidig antager nu er blevet ophævet. Som citatet kan fortælle, har eftertidens lesbiske en medvilje til at tegne en seksuel frigørelsesfortælling: Fra de feministiske lesbiskes seksuelle undertrykkelse til lesbisk senere frigørelse fra det, der udpeges som den radikale lesbiske feminismes repressive seksualpolitik. Dette speciales ærinde er ikke at vurdere, hvorvidt lesbisk dildobrug var underlagt tabuisering eller ej. I stedet ønsker jeg at

¹ Citatet er transskriberet af forfatteren og er ikke transskriberet efter CA-principper.

undersøge dildobrug som en historisk formet seksuel praksis, der, som citatet beretter om, har og stadig står til debat blandt lesbiske, feministiske som akademiske, aktører. Min forskningsmæssige interesse for denne debat sætter en række indledende spørgsmål i gang: Hvilke (fx kønnede) forestillinger lå/ligger til grund for lesbiske aktørers argumenter for eller imod denne seksuelle praksis – og hvorfor? Hvilke muligheder eller begrænsninger giver denne begrundelse for en lesbisk selvforståelse? Min undersøgelse blev skudt i gang på baggrund af en observation: Dildodebatten synes i mine øjne ikke kun at omhandle lesbisk (mulige) seksuelle gøren og laden, men også at omhandle en forhandling omkring definitionen på lesbisk identitet.

2.1 Problemformulering

Specialet tager udgangspunkt i fem tekster omhandlende lesbisk dildobrug, som jeg har udvalgt fra fire tidsskrifter henvendt til et lesbisk publikum og udgivet i perioden 1989-2012. Specialets overordnede problemformulering lyder: Hvordan og med hvilke konsekvenser konstruerer tekstmaterialet lesbisk subjektivitet?

For at afhjælpe min undersøgelse har jeg udformet følgende delspørgsmål:

- Hvordan forstår og håndterer teksterne lesbisk dildobrug?
- Hvilke subjektpositioner gør diskurserne om lesbisk dildobrug tilgængelige?
- Og hvordan hænger teksternes forståelser af lesbisk dildobrug sammen med teksternes frigørelsesidealer?

2.2 Specialets opbygning

I dette afsnit kommer jeg med en vejledning til, hvordan specialet skal læses. I kapitel 2 vil jeg introducere mit genstandsfelt, mit valg af materiale, komme med en skitsering af indsamlingen af specialets empiri, der udgør tekstmateriale fra udvalgte danske tidsskrifter med en lesbisk læser for øje, bringe en præsentation af mit hovedmateriale og sidst, men ikke mindst præsenterer jeg specialets hovedperson: dildoen og brugen af den. I kapitel 3 stiller jeg skarpt på specialets (queer)teoretiske optikker og metodiske analysegreb. I kapitel 4, specialets analysekapitel, undersøger jeg de fem udvalgte materialeteksters konstruktioner af lesbisk subjektivitet med udgangspunkt i dildo(brug) som en (med)konstituerende komponent i disse subjektiviseringsprocesser.

Analysekapitlet efterfølges af kapitel 5, hvor jeg afslutningsvis sætter et kritisk spørgsmålstejn ved teksternes emancipatoriske idealer samt diskuterer og identificerer alternative perspektiver på lesbisk dildobrug, som mit analysemateriale enten har lukket af eller åbnet op for.

Kapitlet indeholder desuden en konklusion, hvor jeg opsummerer og afrunder specialets problemstilling. Hernæst følger en kort forskningsmæssig perspektivering, hvor jeg gennemgår de analytiske spor, som jeg ikke har haft plads til at forfølge, men som fremtidig forskning muligvis kan tage op.

2.3 Forskningsoversigt

I dette afsnit vil jeg redegøre for det (noget sparsomme) forskningsfelt, som specialet skriver sig ind i. Undervejs i specialets tilblivelse er jeg stødt på ganske få eksempler på forskningsprojekter med fokus på lesbiske subjektkonstruktioner.

To forskningsprojekter, jeg indledningsvis vil bringe en kort præsentation af, er Bonnie C. Barr (2003) og Michael Nebeling Petersen (2012). Begge forskningsprojekter undersøger – i modsætning til mit speciale – konstitueringen af lesbisk/homoseksuel subjektivitet i en bred medieoffentlighed. I artiklen ”Synliggørelse som forsvindingspunkt – en konstruktion af lesbisk seksualitet” tager Bonnie C. Barr (2003) udgangspunkt i en artikel fra den danske nyhedsavis B.T., udgivet i år 2000, omhandlende de to (nu forhenværende) håndboldudøvere Camilla Andersen og Mia Hundvin og deres (også forhenværende) registrerede partnerskab. Barr viser via en kombination af queerteori og diskursanalyse, hvordan begreber som viden/uvidenhed og synliggørelse/usynliggørelse fungerer som strukturerende principper i B.T.-artiklens konstituering af lesbisk seksualitet. I ph.d.-afhandlingen *Somewhere, over the rainbow. Biopolitiske rekonfigurationer af den homoseksuelle figur* (2012) undersøger Michael Nebeling Petersen ”de ’større’ og dominante diskurser om og konfigurationer af homoseksualitet, som præger den brede offentlighed” (ibid.: 15).

Mit speciale er derimod interesseret i de ”interne” diskurser om lesbisk dildobrug, hvorfor mit genstandsfelt er forskellige tidsskrifter lavet af og henvendt til et lesbisk publikum. Mit speciale ligger derfor tættere op ad Henriette Caroline Bilbergs speciale ved navn *Konstruktion af homoseksuelle identiteter – En sprogpsykologisk undersøgelse af konstruktionen af homoseksuelle identiteter i Panbladet* (2008). Med udgangspunkt i ti numre af PAN-Bladet, udgivet i året 2006, undersøger Bilberg, hvordan de diskurspsykologiske begreber ”etiketter” og ”stereotyper” bruges til at konstruere (primært mandlige) homoseksuelle identiteter i materialet. Vores projekter adskiller sig dog (udover at mit speciale i modsætning til Bilbergs er centeret omkring dildoen som analyseobjekt) ved, at Bilberg benytter sig af diskurspsykologi som metode, mens jeg har mit metodiske udgangspunkt i diskursteorien.

Det sidste projekt, jeg vil give en kort introduktion til, er Drude Dahlerups historiske tobindsværk *Rødstrømperne. Den danske Rødstrømpebevægelses udvikling, nytænkning og gennemslag 1970-1985* (1998). Heri benytter Dahlerup de to tidsskrifter *Kvinder Kvinder* og *Hvidløgspressen* som kildemateriale til en analyse af den danske Rødstrømpebevægelses historie centreret omkring dens ”opkomst, højdepunkter og nedgang, dens nytænkning og dens gennemslag i det danske samfund” (Dahlerup 1998, bind 1: 30). Jeg har desuden gennemført begge disse tidsskrifter for at indsamle materiale til min undersøgelse af lesbisk subjektivitet.

Mit speciale adskiller sig således fra de forudgående forskningsprojekter, idet jeg er interesseret i at undersøge de ”interne” diskurser om lesbisk dildobrug. Hertil har jeg – ligesom Dahlerup – inddraget (blandt andet) de to ældre lesbiskfeministiske tidsskrifter *Kvinder Kvinder* og *Hvidløgspressen*, men til forskel fra Dahlerup vil jeg som den første præsentere en tekstnær analyse af udvalgt tekstmateriale fra *Hvidløgspressen*. Mit speciale udgør det første projekt, der undersøger den lesbiske dildodebat i en dansk kontekst – og inddrager ikke før analyseret tekstmateriale.

2.4 Dildoen som analyseobjekt

Det historiske artefakt dildoen og brugen af den udgør som førnævnt specialets analyseobjekt, hvorfor et par ord om denne ”hovedperson” er på sin plads. Hvorfor har jeg overhovedet valgt at beskæftige mig med brugen af dette seksuelle remedie? Hvad betragter jeg dildoen som? Hvilken erkendelsesmæssig interesse kan dildoen afhjælpe mig med?

Som tidligere nævnt er jeg interesseret i at undersøge mit tekstmateriales konstruktioner af lesbiske subjekter i en nyere historisk kontekst. Specialet undersøger lesbisk identitet som et socialt og historisk formet fænomen. Når jeg ønsker at identificere og analysere de diskurser, der omgiver og former lesbisk identitet, er det, fordi disse kan give en ledetråd til, hvorfor bestemte subjektsformer er opstået på bestemte historiske tidspunkter (Sullivan 2003: 2). Og her kommer dildoen ind i billedet.

I løbet af 1980'erne i en international kontekst opstod en konflikt mellem flere feministiske aktører. Denne konflikt er blevet udråbt som ”de feministiske sexkrige”, og det er også en mulighed at se den lesbiske dildodebat som et underkapitel af denne konflikt. Som Heather Findlay peger på, så var det i kølvandet af sexkrigene, at en voksende diskurs opstår omkring det usædvanlige objekt: dildoen. Intet andet sexlegetøj har, ifølge Heather Findlay, genereret så stor en diskussion mellem (mest urbane, middelklasse) lesbiske (Findlay 1992: 563). Denne debat omhandler ikke ”kun” betydningen af dildobrug, men kan også ses som en diskursiv kamp om definitionsretten på lesbisk

identitet. Når jeg tager fat om dildoen i dette speciale, anlægger jeg et blik på denne genstand som et væsentligt element, der er med til at etablere lesbisk identitet.

Det har således betydning om dildoen udpeges som en identitetsmarkør, et seksuelt objekt, som den lesbiske kan erobre og bruge for at konstituere sig som et frigjort seksuelt subjekt – eller et afgrænsningsobjekt, et brugsobjekt, som den politiske lesbiske må afvise for at konstituere sig som en politisk position i opgør mod et patriarkalsk samfund, som dildoen og brugen af den kan ses som et symbol på. Opsummerende anskuer jeg dildoen som et betydningsbærende element i konstruktionen af lesbisk subjektivitet. Jeg vil derved undersøge, hvilke lesbiske subjektpositioner som dildodiskurserne udstikker.

2.5 Dildodebatten: En vedvarende forhandling om definitionen af lesbisk identitet

Den lesbiske dildodebat kan altså ses som en vedvarende forhandling om, hvordan lesbisk identitet skal defineres og forstås. Jeg vil i denne sammenhæng gerne understrege, at jeg ikke er interesseret i at undersøge i hvilken grad, at dildobrug har været undertrykt eller underlagt et talemæssigt forbud (tabuisering). Jeg er derimod interesseret i konstitueringen af lesbiske subjekter, hvorfor jeg betragter opfordringen eller afvisningen af dildoen og brugen af den til vaginal penetration som identitetskonstituerende handlingsanvisninger.

Jeg har desuden valgt at undersøge den lesbiske dildodebat fra en tekstbaseret vinkel. Jeg har således indsamlet og udvalgt fem tekster fra fire forskellige tidsskrifter. Det drejer sig om tidsskrifterne Hvidløgspressen, PAN-Bladet, Mohawk Beaver og PROUD! Magazine. Jeg har valgt en tekstbaseret vinkel, fordi jeg anser disse tidsskrifter som en debatplatform, hvor identitets- og seksualpolitiske spørgsmål står til forhandling. De udvalgte tidsskrifter anser jeg således som forskellige debatplatforme, hvor fx lesbisk identitet diskuteres og forhandles.

Jeg har således indsamlet tekstmateriale fra et udvalg af forskellige tidsskrifter henvendt en lesbisk læser. Flere af disse tidsskrifter kan desuden ses medieplatform, der er med til at konstituere et forestillet lesbisk fællesskab i en dansk kontekst. Den britiske historiker Benedict Anderson har fx analyseret avisens funktion i et forestillet nationalt fællesskab – en funktion, der har visse overlap med tidsskrifternes funktion for et lesbisk minoritetsfællesskab. I denne forbindelse anskuer Anderson avisen som et element i etableringen af nationen. Han foreslår, at avisen udgør en symbolsk repræsentant for og samtidig fungerer som en konkret medkonstituerende instans i det nationale majoritetsfællesskab, idet den etablerer et forestillet nationalt fællesskab, et vi. Dette sker gennem forestillingen om, at andre mednationale subjekter også læser nyhedsavisen samtidig med

én selv. Avisens fællesskabskonstituerende funktion skal ifølge Anderson ses i forhold til mediets udbredelse (Bissenbakker Frederiksen 2008: 43-44).

Selvom Anderson analyserer avisen, altså et massemedies betydning for etableringen af et nationalt gruppefællesskab, kan hans analyse godt benyttes til at belyse tidsskrifternes funktion som konstituerende for et lesbisk minoritetsfællesskab. Jeg vil dog argumentere for, at det fællesskabskonstituerende element i dette tilfælde både består i tidsskrifternes udbredelse og indhold. De tidsskrifter, jeg undersøger, udgør ikke massemedier, men er dog tiltænkt et nationalt kvindeligt (og i flere tilfælde også mandligt) homoseksuelt fællesskab. Et tidsskrift som fx Hvidløgspressen gav lesbiske aktører, der ellers ikke var bosat i nærheden af de større danske byer, hvor Lesbisk Bevægelse ellers holdt til, muligheden for at følge med i de interne nyheder og til at bidrage til interne debatter. Hertil spiller det indholdsmæssige også en væsentlig rolle. Brugerdeltagelse, fx i form af materialebidrag fra lesbiske aktører til et DIY-tidsskrift som Hvidløgspressen, kan ses som et medkonstituerende bidrag til et forestillet lesbisk identitetsfællesskab.

Jeg har desuden valgt at afgrænse den lesbiske dildodebat til perioden 1989-2012. Selvom jeg har indskrænket min undersøgelse til en relativ kort periode, har medielandskabet nået at ændre sig drastisk inden for denne tidsmæssige ramme. Mit speciale skitserer derved også ændringerne i et medielandskab, der ved undersøgelsens start (1970'erne) var centreret omkring få trykte tidsskrifter med en lang levetid til udbredelsen af flere websituerede tidsskrifter med (næsten alle en) kort levetid.

2.6 Etablering af et arkiv

Jeg har i alt indsamlet 32 tekster fra tidsskrifterne Kvinder Kvinder, Hvidløgspressen, Mohawk Beaver, Out & About, PAN-Bladet og PROUD! Magazine (se bilag 1). Som tidligere nævnt har jeg udvalgt disse tidsskrifter, idet jeg ønsker at analysere de ”interne” diskurser om lesbisk dildobrug. Tilsammen udgør det indsamlede tekstmateriale et historisk arkiv, der repræsenterer et historisk udsnit af forskellige interne forståelser af lesbisk identitet. Det etablerede miniarkiv består af en række forskellige materialelegener. Jeg har således indsamlet alt fra en enkelt krydsogtvær, læserbreve, seminaroplæg, debatindlæg, en forbrugerguide over de bedste gulerødder (til brug som dildo), mødereferater, seksuelle fiktionsfortællinger, rejsereportager, et portrætinterview, uddrag fra en sexguide, en annonce i tegneserieformat, en sexlivsundersøgelse, en gør-det-selv-guide til at lave sin egen dildo-harness og interviews.

Det indsamlede materiale dækker dog langt fra over samtlige forhandlinger af lesbisk dildobrug i Danmark. Mit miniarkiv udgør derimod mit eget personlige katalog af tekster, der giver mig en mulighed for at kunne optegne nogle tendenser i en dansk kontekst. Jeg vil derfor gerne understrege, at mit arkiv ikke skal tolkes som en udtømmende repræsentation af specialets genstandsfelt.

Af hensyn til specialets omfang vil jeg ikke bringe en analyse af alle de indsamlede tekster. Fra mit etablerede arkiv har jeg derfor udvalgt i alt fem tekster til tekstnære diskursanalyser, hvorfor jeg i indsamlingen søgte efter længere tekster. Jeg har dog brugt det indsamlede materiale til at skitsere den diskursive kontekst, som mit hovedmateriale er situeret i. De fem tekster kommer på den noget store opgave at repræsentere forskellige historiske nedslag. Jeg bevæger mig således i en kronologisk bevægelse fra startpunktet 1989 over to udvalgte nedslag i 1991 og 1997 og videre til specialets slutpunkt, 2012.

Det er desuden den første artikel, jeg indsamlede (tekst 5), der motiverede mig til at udforme specialet som en historisk undersøgelse. Som min analyse vil vise, betegner denne artikel lesbisk brug af dildo til vaginal penetration som et tabu, der blev indført af radikalfeminismen tilbage i 1970'erne. Denne artikel gav mig således incitament til at udvide mit genstandsfelt fra tekstmateriale publiceret omkring specialets skrivetidspunkt til 1970'ernes lesbiskfeministiske tidsskrifter. Jeg vil præsentere specialets hovedmateriale senere, men først vil jeg redegøre for selve indsamlingsprocessen, hvorefter jeg i det efterfølgende afsnit vil knytte et par bemærkninger om den historiske periode, som de fem analysetekster optegner.

2.7 Indsamlingsprocessen

Indsamlingsprocessen har haft stor indflydelse på specialets udformning, hvorfor en redegørelse over denne proces er på sin plads. Jeg vil indledningsvis vedkende mig Dahlerups ord om, at det har "været et projekt i sig selv at finde frem til og udvælge det relevante materiale" (Dahlerup 1998, bind 1: 74). Jeg har gennemgået en del forskelligt tekstmateriale, udgivet i forskellige medieperioder. Noget af materialet har været digitalt tilgængeligt, mens jeg kun har kunnet opspore andet i en trykt udgave.

Selve indsamlingen af materialet startede med udgangspunkt i nyere kommercielle tidsskrifter for et (hovedsageligt mandligt) homoseksuelt publikum. Denne kategori består af tidsskrifterne Out & About (2003-), PROUD! Magazine (2010-2013) og Homotropolis Magasin (2012-). De tidsskrifter, der har været digitalt tilgængelige, har jeg gennemgået alle numre af. Dette har dog ikke kunne lade sig gøre med de trykte tidsskrifter. Hvor jeg har haft valgmulighed, har jeg

udvalgt den digitale udgave, idet det har været nemmere at få et overblik over alle udgivne numre og udføre en hurtig dokumentsøgning efter relevant materiale. Jeg udførte altså en dokumentsøgning ved at søge enkeltvis på disse søgeord: *lesbisk, lebbe, dildo, sex, pik*². Det tekstmateriale, hvor søgeordene indgik i, skimtede jeg hurtigt igennem og til- eller fravalgte efter relevans. Tekstmateriale, der eksempelvis omhandlede bøsser og dildosex eller lesbiske seksuelle praksisser uden en dildo, er af hensyn til specialets omfang ikke medtaget i undersøgelsen.

Jeg fik opsporet i alt fire tekster fra PROUD! Magazine. Alle tekster er fra nr. 9 (efterår 2012), der er et temanummer om sex. Jeg fandt i denne forbindelse ikke noget materiale i Homotropolis og kun en enkelt annonce for CosyBar i tegneserieformat fra Out & About (en parodi over et sammenstød mellem to generationer af lesbiske).

Det materiale, der ikke har været digitalt tilgængeligt, har jeg enten lånt eller gennemgået på KVINFOs bibliotek. Det drejer sig om tidsskrifterne Kvinder Kvinder (1972-1981), Hvidløgspressen (1982-1996), PAN-Bladet (1954-2009) og Mohawk Beaver (1997-2006). De to første tidsskrifter havde KVINFO arkiveret alle udgivne numre af, og de var tilgængelige i trykt form på biblioteket, hvor jeg sad og skimtede alle numre igennem efter tekstmateriale med relevans for specialet. Samme princip gjaldt min gennemgang af PAN-Bladet, som er arkiveret i KVINFOs kælderarkiv. KVINFO har dog ikke en komplet samling over alle numre af dette tidsskrift. Jeg har derfor gennemgået alle de numre, som KVINFO har arkiveret. Det drejer sig om alle numre fra 1973-1994, næsten alle numre fra 1996-1998, samtlige numre fra 2000-2001 og alle numre fra 2005-2007³. Jeg har også gennemgået de tillæg, der blev udgivet med tilknytning til PAN-Bladet,

² Søgeordene valgte jeg ud fra kriteriet om, at jeg ville finde tekstmateriale om lesbiskes dildobrug. Jeg valgte desuden at inkludere ordet *pik* ud fra en hypotese om, at dildoen ofte figurerer i forbindelse med diskussion af eller forhandling om penis og dette kropstegn betydning i relation til lesbisk seksualitet. Set i bakspejlet ville jeg gerne have inkluderet søgeordet *strap on*, idet jeg undervejs i indsamlingsprocessen stødte på ordet i en artikel fra *Mohawk Beaver* (Uldall-Jessen 2006, se bilag 1), som jeg tilfældigvis læste igennem i sin fulde længde. Her optrådte ordet *strap on* uden det væsentlige søgeord *dildo* indgik. Inddragelsen af dette søgeord og eventuelt ordet *sexlegetøj* kunne muligvis have hjulpet mig til at indfange tekstmateriale, som jeg ellers ikke er stødt på i min søgning.

³ Mere præcist har jeg gennemgået alle numre fra 1973-1994. Hele årgangen 1995 var ikke blevet arkiveret (det drejer sig formodentlig om 10 numre), inklusiv tillægget XPANSion. Jeg fik gennemgået næsten alle numre fra 1996-1998, undtagen nr. 2, 1997. Hele årgangen 1999 var heller ikke arkiveret (det drejer sig også muligvis om 10 numre). Jeg fik endvidere gennemgået alle numre 2000-2001. Alle numre fra årgangene 2002-2004 indgik heller ikke i KVINFOs arkivsamling. Jeg fik til gengæld gennemgået samtlige numre fra årgangene 2005-2007, undtagen nr. 2, 2007. Ifølge Panbladet.dk udkom tidsskriftet i et par numre i 2009 (besøgt den 17.06.14). Jeg synes desuden at erindre at have læst en specialudgave af *PAN-Bladet* udgivet i forbindelse med *World Outgames* i København, sommeren 2009, da jeg var frivillig med arrangementet. KVINFOs arkivsamling gik dog kun til 2009, men det er altså ikke lykkedes mig at få fat i disse numre.

og som var tilgængelige i arkivet. Det drejer sig om et årligt sommertillæg, udgivet i 1993-1994, og det efterfølgende tillæg XPANsion (1994-1997, undtagen årgangen 1995).

Det forholder sig en smule anderledes med undergrundszinet Mohawk Beaver. Her lånte jeg fire trykte numre af Gritt Uldall-Jessen, der var hovedansvarlig for zinets tilblivelse og udgivelse. Det drejer sig om nr. 1 (1997), nr. 2 (1997), nr. 5 (1998) og et uden for nummer (dateret oktober 2004). Jeg har desuden gennemgået det sidste nummer, nr. 12 (2006)⁴, der (i modsætning til de andre numre) er digitalt tilgængeligt⁵. En del numre, som Uldall-Jessen havde opbevaret privat er desværre bortkommet grundet en kælderoversvømmelse. KVINFO har desuden arkiveret et ukendt antal numre af Mohawk Beaver, men det arkiverede materiale er også bortkommet. De trykte numre har jeg skimmet igennem for relevant materiale, mens jeg har udført en dokument søgning (med de tidligere præsenterede søgeord) i Mohawk Beaver, nr. 12, 2006.

Inden jeg vil komme med nogle overvejelser over fordele og ulemper ved de to metoder (dokumentsøgningsmetoden og skimning som læsemetode), vil jeg nævne andet relevant materiale, som jeg desuden har gennemgået, men ikke fik opsporet noget relevant materiale. Det drejer sig om de to ældre tidsskrifter Seksualpolitik (1972-1984) og Hug! (1974-1997) samt det nyere undergrundszine Queer Jihad (udgivet i løbet af 2000'erne). Disse tidsskrifter har jeg skimmet i deres trykte (og eneste) udgave, på nær zinet Queer Jihad. Her har jeg søgt efter tekstmateriale i opsamlingsværket *Se! Den heteroseksuelle verdensorden går i stykker* (2013). Det lykkedes mig ikke at opspore noget tekstmateriale omhandlende lesbisk dildobrug (hvilket kan skyldes bogens fokusering på seksuelle emner og aktiviteter i relation til homoseksuelle mænd). De to ældre tidsskrifter (Seksualpolitik og Hug!) lånte jeg gennem Københavns Hovedbibliotek. Jeg fik skimmet næsten alle numre af Hug! – med undtagelse af nr. 14-41 (perioden omkring 1977-1985), nr. 47 (muligvis 1986 eller 1987), men jeg kunne ikke opspore noget materiale om lesbisk dildobrug. Samme princip gælder tidsskriftet Seksualpolitik⁶, der oprindeligt var tilknyttet foreningen Sex-Pol og Bøssernes Befrielsesfront, men Lesbisk Bevægelse fik også senere en redaktion.⁷

⁴ Her har jeg således ikke haft mulighed for at gennemgå nr. 3 (muligvis 1997 eller 1998), nr. 4 (1997 eller 1998) og nr. 6-11 (muligvis udgivet i perioden 1998-2006).

⁵ Mohawk Beaver, nr. 12, 2006, er digitalt tilgængeligt her:

http://www.dunst.dk/dunst/press/2006/06_04_01_mohawk_beaver_nr_12/Mohawk_Beaver_12.pdf

⁶ Jeg har fået kigget Hovedbiblioteket i Københavns samling af tidsskriftet igennem. Overordnet set er samlingen ikke fuldstændig, men jeg har haft svært ved at danne mig et overblik over, hvilken og hvor mange numre der mangler i samlingen. Jeg har dog fået skimmet følgende numre igennem: nr. 2 (1972?), nr. 3 (1972), nr. 5 (årstal ikke angivet), nr. 6 (årstal ikke angivet), nr. 7 (årstal ikke angivet), nr. 7 (årstal ikke angivet), nr. 9 (årstal ikke angivet), nr. 10 (årstal ikke angivet), nr. 11 (årstal ikke angivet), nr. 1 (1975?), nr. 2 (1975?), nr. 3 (1975), nr. 4 (1975?), nr. 2 (maj/juni 1976), nr. 3 (oktober 1976), nr. 1-2 (1978), nr. 3-4 (1978), nr. 1 (1979), nr. 2 (1979), nr. 3 (1979), nr. 1-2 (1980), nr. 2-3 (1980), nr.

Min metode til at opspore tekstmateriale har altså varieret alt efter, hvilken type af materiale (trykt eller digital udgave) jeg har gennemgået. De to metoder, dokument søgningsmetoden og skimtemetoden, har hver deres fordele og ulemper. I forbindelse med de digitale udgaver af tidsskrifter har jeg som førnævnt udført en dokument søgning. Med denne metode har jeg kunne opspore alle de tekster, hvor ordet *dildo* indgik i. Dette betyder dog ikke, at jeg nødvendigvis har fået indsamlet alle udgivne tekster om lesbiskes dildobrug. Artikler omhandlende lesbisk dildosex, hvor ordet *dildo* ikke indgår, er muligvis ikke blevet opfanget. Dette har jeg til gengæld haft mulighed for at opdrive i min skimning af det trykte tekstmateriale – og dog: For at kunne gennemgå alle numre blev jeg nødt til at skimte tidsskrifterne hurtigt igennem (for at se om blandt andet ordet *dildo* har sprunget mig i øjnene). Her har jeg med al sandsynlig forbigået en del materiale for at kunne gennemgå alle (tilgængelige) numre af de trykte tidsskrifter.

Det samlede materiale består af i alt 32 tekster, hvor langt de fleste tekster (i alt 15 stykker) er indsamlet fra det lesbiskfeministiske tidsskrift Hvidløgspressen. Dette skal ses i sammenhæng med, at tidsskriftet udelukkende er henvendt til et lesbisk publikum og bringer desuden – i forhold til fx forgængeren Kvinder Kvinder – langt flere artikler om lesbisk sex/seksualitet. En del af de indsamlede tekster fra Hvidløgspressen stammer fra to numre (nr. 61 og 62, 1989⁸), som jeg desuden har læst mere intensivt, idet de to numre er temanumre med relevans for specialets emne.

2.8 Det historiske perspektiv – hvorfor 1989-2012?

Specialet udgør en undersøgelse af den lesbiske dildodebat i en dansk kontekst og dækker den historiske periode 1989-2012. Min tidsmæssige afgrænsning skal dog ikke forstås sådan, at dildoen først dukker op i 1989 – som det fremgår af min oversigt over det indsamlede materiale (se bilag 1), så optrådte dildoen også før 1989. Ikke desto mindre har jeg netop valgt af at indkredse min historiske diskursanalyse til begyndelsesåret 1989. Som jeg vil vende tilbage til sker der nemlig en mindre diskursiv stigning i dildorepræsentationer i Hvidløgspressen i netop dette år.

1 (1982), nr. 2 (1982), nr. 1 (1984), nr. 2 (1984), nr. 3 (1984). KVINFO har desuden en samling af *Seksualpolitik*, men af tidsmæssige årsager har jeg ikke sammenlignet med KVINFOs arkiv.

⁷ Tidsskriftet havde desuden et temanummer om Lesbianisme (nr. 2-3, 1980), hvor artiklen ”tissemandens magt” af Linda Buckingham (oversat til dansk af Eva Fog; ibid.: 40-41) blev bragt. Denne artikel peger på, at penis’ betydning oftere blev diskuteret end dildoen.

⁸ Hvidløgspressen, nr. 61 (1989) har temaet ”Det drejer sig om fantasi,” og nr. 62 (1989) omhandler temaet ”Lesbiskes fantasier om mænd – og andre tabuer.”

Med den vestlige feminisme historie i baghovedet er det dog ikke så overraskende, at dildoen optræder som en problemstilling til diskussion i det lesbiskfeministiske tidsskrift Hvidløgspressen i løbet af 1980'erne. Som jeg før skitserede, var det på dette historiske tidspunkt, at de feministiske sexkrige rasede i en række vestlige lande. En ophedet debat, der groft anskuet kan inddeles i to dikotomiske positioner: Radikale lesbiskfeministiske aktører (også kendt som antipornografi-feminister) og (selvudråbte) sexpositive feminister (Lykke 2008: 114-115; Sullivan 2003: 34-35). Men hvad med sexkrigene i en dansk kontekst?

Ifølge Lützen har 1980'ernes "genfortolkning af det lesbiske begær" gået så stille af sig i Danmark, at hun argumenterer for, "at krigen er blevet afværget" (Lützen 1986: 314). Drude Dahlerup (1998) tilslutter sig delvis denne forståelse, idet hun skriver, at den danske Rødstrømpebevægelse var (sammenlignet med andre skandinaviske lande) "bemærkelsesværdigt stille" omkring emnerne pornografi og prostitution, der ellers var til heftig debat i andre dele af den vestlige verden (Dahlerup 1998, bind 1: 259). Hendes forklaring herpå lyder:

"Forklaringen skal formentlig findes i, at den danske venstrefløj [herunder Rødstrømpebevægelsen] var en del af den generelle danske selvopfattelse, at man da er "frisindet" og derfor ikke vil være moralsk fordømmende over for prostitution og pornografi." (ibid.: 529)

Dahlerup henviser til en særlig dansk frisindet identitet som en mulig forklaringsramme. Som queerteoretiker Michael Nebeling Petersen (2012: 86-88) har argumenteret for, kan fortællingen om et særligt dansk (seksuelt) frisind forstås som en magtdiskurs, der snarere producerer frisind end at afdække det. Det er ikke min intention at afdække, om den danske lesbisk dildodebat kan ses som frisindet eller ej. Jeg ønsker heller ikke at afgøre, hvilken position der i eftertidens klare lys havde ret. Jeg finder det derimod interessant, at Dahlerup trækker på en fortælling om et dansk seksuelt frisind som en forklaringsramme på, hvorfor fx pornografi ikke har været til større debat i en dansk kontekst. Selvom det danske frisind ikke benævnes eksplicit i de tekster, jeg har udvalgt til en analyse, er det alligevel bemærkelsesværdigt, at hovedparten af det indsamlede materiale synes mere positivt stemt over for lesbisk dildobrug. Flere af de indsamlede tekster betegner desuden denne seksuelle aktivitet som et tabu, som teksterne i forlængelse heraf er investeret i et ophæve.

2.9 Præsentation af hovedmaterialet

Jeg har som tidligere nævnt udvalgt fem tekster fra mit arkiv, som jeg vil underkaste en nærgående analyse. Det drejer sig om følgende tekster:

- Tekst 1: ”Tanker over ”4 lesbiske fantasier””, underskrevet Den ene anonyme, udgivet i Hvidløgspressen, nr. 62, februar 1989
- Tekst 2: ”Vulgære platheder”, underskrevet Vibeke Christie, udgivet i Hvidløgspressen, nr. 62, februar 1989
- Tekst 3: ”Lesbisk dildo-kunstner vækker jubel blandt kvinder”, underskrevet Grethe Nielsen, udgivet i PAN-Bladet, nr. 10, december 1991
- Tekst 4: ”The editoria gives more head”, underskrevet Miss Mohawk Beaver, udgivet i Mohawk Beaver, nr. 2, 1997
- Tekst 5: ”Lesbiske og pik – det stiveste tabu”, underskrevet Dea Daily, udgivet i PROUD! Magazine, nr. 9, efterår 2012

Disse fem tekster udgør altså specialets hovedmateriale. Mit hovedmateriale består af en temaartikel, et læserbrev, et portrætinterview, en lederklumme og et interview med en sexolog. Jeg har indsamlet og udvalgt disse tekster, fordi de i større eller mindre grad beskæftiger sig med lesbiskes dildobrug. Nogle af teksterne tildeler dildoen en central plads, mens dildoen i andre tekster får lov at spille en birolle. De fem teksterne udgør fem historiske eksempler på, hvordan dildobrugens betydning forhandles, og hvordan den lesbiske (læser) skal forholde sig til dildobrug. Jeg har derudover for at få en vis historisk og mediemæssig spredning udvalgt tekster fra i alt fire forskellige tidsskrifter. Nogle af tidsskrifterne er skrevet med en lesbisk læser for øje, fx Hvidløgspressen, mens andre primært er henvendt til et både kvindeligt og mandligt homoseksuelt publikum, fx PROUD! Magazine.

Nogle af teksterne har desuden eksplicitte afsendere, mens andre er underskrevet med et pseudonym. Hertil vil jeg gerne understrege, at jeg ikke er interesseret i at afdække afsendernes (det være sig den enkelte tekstforfatter eller tidsskriftets) holdninger eller intentioner. Jeg læser derimod teksterne som forhandlingsindlæg i en vedvarende debat omkring dildoens betydning og position i en lesbisk seksuel udveksling. Jeg er særlig interesseret i at undersøge teksternes konstituering af (genkendelig) lesbisk subjektivitet. I specialets analyseafsnit bringer jeg en kort præsentation af de fire tidsskrifter, Hvidløgspressen, PAN-Bladet, Mohawk Beaver og PROUD! Magazine, og den mediekontekst, de er situeret i.

2.10 Min position

I det følgende afsnit vil jeg knytte et par ord om min rolle som diskursanalytiker: Hvilken position skriver jeg fra? Og hvad giver min position mig et godt blik for? Først og fremmest vil jeg understrege, at det ikke er min opgave at finde sandheden ”bag” diskurserne eller for den sags skyld at finde ud af, hvad afsenderen af mit materiales bagvedliggende eller ”virkelige” holdning er. I denne forbindelse er jeg heller ikke interesseret i at klargøre, hvilken position, altså dildotilhængerne eller dildomodstanderne, der har ret. Min forskningsmæssige interesse ligger i materiales udsigelsesniveau.

Jeg vil i denne sammenhæng desuden pointere, at jeg som diskursanalytiker eller forsker er forankret i mit genstandsfelt. Jeg står således ikke uden for mit genstandsfelt og kigger ind. Jeg skriver mig derfor i forlængelse af Donna Haraway, der har kritiseret det, hun kalder ”gudetricket” (Haraway 2004 [1991]), altså den positivistiske forskningstraditions forestilling om en upartisk og magtfri forskningsposition, hvorfra vedkommende kan erkende verden objektivt:

”But of course that view of infinite vision is an illusion, a god-trick. I would like to suggest how our insisting metaphorically on the particularity and embodiment of all vision [...] and not giving in to the tempting myths of vision as a route to disembodiment and second-birthing, allows us to construct a usable, but not innocent, doctrine of objectivity.” (ibid.: 87)

Haraway forsøger således at omforme en forskningsmæssig forståelse af forskeren som den ophøjede autoritet med et objektivt gudeblik til en partiel forsker, hvis syn er forbundet med en kropslig kontekst (Lykke 2008: 18). Jeg er som selvidentificeret lesbisk selv forankret i det genstandsfelt, som jeg ønsker at undersøge. Mit blik er dog langt fra entydigt, idet jeg både ser på mit genstandsfelt *indefra*, men i kraft af specialets historiske perspektiv også har en art ”efterkommers” blik (et blik *udefra*) grundet mit generationelle tilhørsforhold.

Afslutningsvis vil jeg understrege, at mit speciale skal ses som et ”kundskabstilbud” – en term, jeg henter fra Dorte Marie Søndergaard (2006 [1996]: 12). Mit speciale tilbyder en vinkling på emnet og udgør derved også selv et forhandlingsindlæg i dildodebatten. I næste afsnit vil jeg endvidere redegøre for specialets teoretiske og metodiske udgangspunkt. Dette afsnit er desuden tænkt som en præsentation af det teoretiske paradigme, som specialet positionerer sig inden for.

3.0 Queerteoretiske optikker og diskursanalytiske greb

Specialet positionerer sig inden for et queerteoretisk forskningsfelt. Dette kapitel er dedikeret til en præsentation af de teoretiske perspektiver og metodiske analyseværktøjer, der skal hjælpe mig til at få et fast greb om dildoen som analyseobjekt. I de første to underafsnit vil jeg præsentere to centrale tænkere i form af den franske idéhistoriker Michel Foucault og den amerikanske kønsfilosof Judith Butler, der sammen får lov at tegne specialets teoretiske hovedspor. Den teoretiske gennemgang supplerer jeg afslutningsvis med en præsentation af specialets diskursteoretiske metode. Dette afsnit præsenterer en række metodiske greb, som jeg henter fra Laclau og Mouffes diskursteori. Men først en kort introduktion af queerteori.

Queerteori kan forstås som et åbent akademisk felt, forankret i poststrukturalistisk og (norm)kritisk tænkning – og kan desuden ses som en teoretisk viderebygning af 1970ernes radikale lesbiskfeministiske tænkning (Nebeling Petersen 2012: 59). Dette er i al fald den historiske tråd, som specialet forsøger at optegne i underafsnittet om Butlers kønsteoretiske tænkning.

Når jeg vælger at studere lesbisk identitet i et historisk lys, skal det ikke forstås som et studie af en transhistorisk lesbisk identitet. I stedet ønsker jeg med queerteoretiske briller at anskueliggøre lesbisk identitet som en kategori, der ikke er givet på forhånd. Lesbisk identitet må derimod forstås som en historisk funderet identitetskategori, der produceres i samspil med andre kategorier, fx køn. Den optik, som jeg her indledningsvis søger at skrive frem, er, at kategorier som køn og seksualitet må ansues og studeres som gensidigt konstituerende. Dette afsnits bærende argument er således, at lesbisk identitet må anses som et, ligesom dildoen, historisk specifikt artefakt (Sullivan 2003: 2). Og det er netop disse skitserede pointer, som de tre følgende underafsnit søger at uddybe.

3.1 Michel Foucault: (Homo)seksualitet som en historisk installation

I værket *Viljen til Viden. Seksualitetens Historie 1* (1994 [1976]) kaster den franske idéhistoriker Michel Foucault sig ud i en genealogisk undersøgelse af seksualitetens tilblivelseshistorie. Et centralt element i Foucaults seksualitetshistorie, er hans afvisning af det, han kalder for *repressionshypotesen*. Foucault bruger denne betegnelse til at referere til den udbredte forestilling om en førsocial seksualitet, der gennem historien er blevet undertrykt gennem forskellige kulturelle forbud. Foucault ønsker således ikke at skrive en historie om menneskets seksuelle adfærd, herunder hvordan dette har været mennesket forbudt. I stedet ønsker han at undersøge, på hvilken måde denne adfærd er blevet et objekt for videnskaben (Foucault 1994: 13).

Seksualiteten skal derfor ikke ses som et transhistorisk, førsocialt faktum, en biologisk funderet essens, som videnskaben har forsøgt at afdække eller opspore sandheden om. Tværtimod mener Foucault, at seksualiteten produceres i samme diskursive bevægelse, som videnskaben har forsøgt at kortlægge den. Den videnskab (*Scientia Sexualis*), der udvikles i løbet af det 19. århundrede, og gør seksualiteten til sit genstandsfelt, forbinder endvidere bekendelsesincitamentet med nye kliniske aflytningsmetoder (ibid.: 76). Med andre ord bekender det seksuelle subjekt ikke længere sin seksuelle aktivitet til præsten med håb om syndsforladelse, men derimod til videnskaben, der ikke kun forsøger at beskrive de seksuelle aktiviteter, men også (og måske i højere grad) det seksuelle subjekt, der har indgået i disse:

”Det drejer sig ikke længere om at sige, hvad der er foregået – seksualakten – og hvordan; men om i denne og omkring denne handling at fremstille de tanker, der fordobler den, de indfald, der styrede den, de billeder, begær, modulationer samt kvaliteten af den lyst, den rummede.” (ibid.: 71)

Det seksuelle subjekt bekender nu ikke kun de seksuelle aktiviteter, men også motivationen for overhovedet at indgå i de seksuelle praksisser. Den lyttende videnskabsmand, som det seksuelle subjekt bekender sig til, gøres derved til herre over sandheden om det seksuelle subjekt (ibid.: 75), en sandhed, som subjektet ikke selv kender til (ibid.: 79). Foucault anser således seksualiteten som ”korrelateret til den langsomt udviklede diskursive praksis, som udgøres af *scientia sexualis*” (ibid.: 76). Sagt på en anden måde, skal seksualiteten forstås som et produkt af de videnskabelige (sandheds)diskurser om netop det seksuelle (Lykke 2008: 97). I forlængelse heraf fik det 19. århundredes opblomstrende seksualvidenskab⁹ en erkendelsesmæssig interesse for de ikke-reproduktive, seksuelle afvigere, som den begyndte at beskrive og klassificere (ibid.: 45ff). Det er i denne forbindelse, at den diskursive etablering af ”den homoseksuelle” som en ny seksuel ”art” skal ses.

Hvor de vestlige samfund, som Foucault retter sin opmærksomhed mod, før forstod sodomi¹⁰ som en syndig og kriminel handling, som potentielt alle kunne begå, skete der et diskursivt skift i løbet af det 19. århundrede, så disse handlinger nu blev udpeget som udtryk for

⁹ Se desuden Potts (2002: 19ff) for en mere detaljeret historisk oversigt over vestlig sexologi fra det 19. og 20. århundrede.

¹⁰ Sodomi udgjorde tidligere en samlebetegnelse over en række af seksuelle praksisser, der som fælles bindeled ikke havde reproduktion som formål, hvorfor de blev udpeget som unaturlige (Sullivan 2003: 3).

eller vidnesbyrd om en indre, naturdrevet identitet (Sullivan 2003: 4). Dette gjaldt ikke mindst tilblivelsen af den homoseksuelle:

”Den homoseksuelle blev i løbet af det 19. århundrede til en personlighed: en fortid, en historie og en barndom, en karakter, en livsstil; desuden en morfologi med indiskret anatomi og måske mystisk fysiologi. Intet af, hvad han er, underslipper hans seksualitet. Overalt i ham er den tilstede: den ligger til grund for alle hans handlinger, fordi den er deres underfundige og ustandseligt aktive princip, ublufærdigt indskrevet på hans ansigt og på hans legeme, fordi den er en hemmelighed, som uophørligt røber sig. Homoseksualitet er hele den homoseksuelles væsen, mindre som en vanesynd end som en enestående natur.” (Foucault 1994: 52)

Fra at være en vanesynder bliver den homoseksuelle nu en patologisk figur, hvis handlinger nu bliver betydningsbestemt som udtryk for en indre (degenereret) natur. Det bliver nu den homoseksuelles formodede ”væren”, der betinger hans handlinger. Den videnskabelige interesse ligger derved i højere grad på at udpege og karakterisere en hengemt årsag bag de seksuelle handlinger og aktiviteter end at kortlægge disse seksuelle aktiviteter. Herudover sker produktionen af den homoseksuelle i samspillet mellem identitetskategorier som fx køn. Dette ses ikke mindst i forhold til Foucaults datering af den homoseksuelles fødsel til året 1870 med udgivelsen af psykiater Carl Westphals forskningsartikel om det, Foucault betegner som ”de »kontrære seksualsanser«” (ibid.: 53). Begærsretning indgik ikke som det eneste konstituerende element i etableringen af den homoseksuelle. Som denne artikel illustrerer, blev den homoseksuelle etableret som en ”bestemt form for inversion af forholdet mellem det mandlige og kvindelige” (ibid.: 53).

Man kan dog kritisere Foucault for at have et blik udelukkende rettet mod produktionen af mandlig homoseksualitet. Denne kritik rejses eksempelvis af J. Halberstam, der påpeger, at Foucaults seksualitetshistorie virker mere relevant for tilblivelsen af mandlig homoseksualitet end en kvindelig ditto (Halberstam 1998: 51). Selvom sodomibetegnelsen ikke umiddelbart henviste til kønsspecifikke praksisser, så har historiske dokumenter vist, at det oftere var mænd, der blev beskyldt og dømt for sodomi (Sullivan 2003: 3). Relevant for dette speciale henviser queerteoretiker Nikki Sullivan til den tyske retssag mod Katherina Hetzeldorfer i 1477 som et historisk eksempel på en kvinde, dog ikke direkte tiltalt for sodomi, men for, som det implicit fremgik af optegnelserne over retssagen, at have forbrudt sig mod naturen ved ”at have opført sig som en mand.” Særlig relevant for dette speciale optrådte dildoen på listen med anklagepunkter mod Hetzeldorfer. Hun blev anklaget for blandt andet at have haft seksuelle relationer til kvinder og for at have ”made, worn, and used, a dildo (a ’prosthetic penis’)” (ibid.: 3), som Sullivans beskrivelse lyder.

I citatet fremstilles dildoen som en kunstig erstatning for det manglende organ: penis. Ved at påspænde sig en (påspændings)dildo, forstået som en penisprotese, som det fremgår af Sullivans uddybende parentes, har Hetzeldorfer indtaget en konventionel maskulin position som den penetrerende part i den seksuelle udveksling – hvorfor Hetzeldorfer blev anklaget og dømt for at have overtrådt de på dette tidspunkt gældende kønsnormer (ibid.: 3). Denne retshistoriske case kan derfor ses som et eksempel på, at termer som fx ”den lesbiske” udgør en af flere ”cultural artefacts that are tied to ways of understanding and of being that are specific to a cultural milieu” (ibid.: 2). I denne sammenhæng er casen desuden interessant, fordi den adskiller sig – udover det store tidsmæssige gab – fra mit indsamlede tekstmateriale på en anden måde: Hvor retssagens anklagende blik hviler på dildobæreren, Hetzeldorfer, er mit materiale i højere grad fokuseret på den (vaginalt) penetrerede part¹¹.

Foucaults genealogi over seksualiteten skal ikke læses som en seksuel frigørelsesfortælling. Derimod hviler Foucaults interesse på at skrive en historie over produktionen af seksualiteten. Han anser derfor ikke seksualiteten som noget naturbestemt kerne, der igennem historien skulle være blevet underkuet med magt. Seksualiteten, argumenterer han endvidere for, skal ikke forstås som et skjult område, som det kan kortlægges med viden. I stedet udpeger Foucault seksualiteten som ”navnet på en historisk installation” (ibid.: 111). Og netop forbindelseslinjen mellem magt og viden fungerer som et centralt element i værket. Magt skal ifølge Foucault ikke forstås som en (udelukkende) restriktiv instans, som ”en simpel grænse for friheden” (ibid.: 92). Magt, skriver han, må tværtimod forstås som allestedsnærværende og produktiv. Kort opsummeret udstikker magt mulighedsbetingelser (ibid.: 98): ”(...) magtforholdene findes ikke i overbygningen og spiller ikke forbuddets eller opretholdelsens enkle rolle; de har, der hvor de

¹¹ Et skandinavisk eksempel fra 1970'erne, der fortæller fra den lesbiske dildobærers synsvinkel, kan findes i bogen *Rejs jer fordømte!* af Gerd Brantenberg (dansk udgave 1974, original norsk udgave 1973). Her fremstilles det kvindelige jeg og hendes partners (Gunhild) eftersøgning efter en dildo som en misforståelse mellem dem. I sine overvejelser over, hvorfor de begge troede, at den anden part havde lyst til penetration af en dildo, henviser hun til en konventionel forståelse af samkønnet begær mellem kvinder som et udtryk for et ønske om at være en mand:

”Det eneste, den kultur, jeg tilhører, har givet mig en chance for at forstå, er: Eftersom jeg vil have en kvinde og ikke en mand, er jeg en kvinde med et perverst ønske om at være en mand. (...) Heri ligger følgelig et ønske om at være udrustet med en penis.” (Brantenberg 1974: 25)

Her betydningsfastlægges dildoen (ligesom i Hetzeldorfersagen) implicit som en penisprotese og udpeges som et ”bevis” for, at den kvindebegærende kvinde ønsker at ønske om både at være en mand, altså en tegnbærer af kropstegnet penis (hvortil dildoen fungerer som en protese, idet hun ”mangler” dette tegn). I citatet afviser den kvindelige jeg-fortæller (sarkastisk) denne forståelsesmodel og dertil ønsket om en dildo/penisprotese (til vaginal penetration).

spiller ind, en direkte producerende rolle” (ibid.: 100). Når videnskaben søger at beskrive, karakterisere og afdække seksualiteten i en søgen efter sandheden om denne, produceres seksualiteten som en erkendelsesmæssig sandhed i samme bevægelse. Sandheden om det seksuelle kan derfor ikke opspores eller kortlægges – den produceres. Og sandhedsproduktionen er i Foucaults øjne ikke en magtfri proces, men er derimod ”gennemsyret af magtforhold” (ibid.: 68), hvilket bekendelsen kan ses som et eksempel på.

Bekendelsen tildeles en vigtig funktion i denne sandhedseftersøgning: Bekendelsen forstås som et sandhedsbærende vidnesbyrd med frigørende effekter for det talende subjekt, mens magten på den anden side forstås som den instans, der bringer subjektet til tavshed (ibid.: 67). I stedet foreslår Foucault, at anskue bekendelsen som ”den generelle støbeform, som regulerer produktionen af sand diskurs om sex” (ibid.: 71). Bekendelsen sætter rammerne for sandhedsproduktionen om sex. Bekendelse skal derfor ikke forstås som en modstandsstrategi, et værktøj til ophævelse af magten og seksualitetens frigørelse. Tværtimod organiserer bekendelsen magtforhold mellem fx videnskabsfolk og de undersøgte, bekendende subjekter:

”Nu er bekendelsen et diskursens ritual (...) som udspilles inden for et magtforhold, for man bekender ikke uden (...) en partner som ikke slet og ret er samtalepartneren, men den instans som forlanger, pålægger, værdsætter bekendelsen, og som træder ind for at dømme, straffe, tilgive, trøste, genforene.” (ibid.: 69)

Foucault stiller således skarpt på, hvordan seksualiteten produceres via italesættelsen af forbud (Nebeling Petersen 2012: 40), og hvordan denne produktion samtidig tilskynder det seksuelle subjekt til at frigøre sig gennem bekendelsen. Dette fremgår ikke mindst i den (sarkastiske) kommentar, som Foucault afslutter værket med: ”Det ironiske ved denne seksualitetsinstallation er, at den foregiver at kunne vise os vejen til vor »frigørelse«” (Foucault 1994: 166). Det tragikomiske ved et seksuelt frigørelsesprojekt er, at det afleder opmærksomheden fra, ”at seksualiteten selv er en undertrykkende forestilling snarere end en emanciperbar essens” (Heede 2002: 111).

Foucaults teori kan således afhjælpe mig med at undersøge mit analysemateriales diskursive produktion af lesbisk subjektivitet – og hvordan dildoen hertil udgør et (med)konstituerende element i disse subjektivitetsprocesser. Mit ærinde er derfor ikke at undersøge om eller i hvor høj grad lesbisk dildobrug har været tabuiseret, men derimod at undersøge, hvordan lesbisk seksualitet produceres gennem teksternes italesættelse af denne aktivitet som et tabu.

3.2 Judith Butler: Lesbisk kønsballade

Foucaults genealogiske metode kan bruges til at begrebsliggøre ”den lesbiske” som en historisk-specifik betegnelse for kvindeligt samkønnet begær, situeret i perioden fra midten af det 20. århundrede som et produkt af den politiske kontekst i form af feminismens opståen (Halberstam 1998: 51)¹². Denne politiske kontekst vil jeg præsentere i forbindelse med en præsentation af det danske tidsskrift Hvidløgspressen i specialets analyseafsnit. Først vil jeg spole lidt længere frem i den vestlige feministiske historie til året 1990, hvor den amerikanske kønsfilosof Judith Butler udgiver sit værk *Gender Trouble. Feminism and the Subversion of Identity* (1999 [1990]). Et værk, der i eftertiden har markeret queerteoriens indtog i den akademiske arena (Hemmings 2011). Butler får i denne redegørelse lov til at markere et spring frem i tiden (fra det 19. århundredes seksualvidenskab), og ydermere markerer hun et skifte fra et blik på produktionen af seksualitet til et fokus på køn som en betydningsfuld kategori. Det betyder dog ikke, at seksualitet/begær ikke diskuteres som meningsgivende kategorier, som jeg desuden vil vende tilbage til senere i dette afsnit.

Særlig relevant for dette speciale læser og analyserer Butler den franske, radikale lesbiske feminist Monique Wittigs forfatterskab, og det er en gennem en læsning af blandt andet Wittig, at Butler fremskriver sine egne teoretiseringer (Raun 2003). Hvilke konkrete analysepunkter, som Butler hæfter sig ved i sin læsning, vil jeg vende tilbage til om lidt. Først vil jeg kaste et blik på et centralt punkt, hvor de to tænkere adskiller sig ret radikalt, nemlig i deres syn på det lesbiske subjekt. Wittig tilskriver den lesbiske en utopisk position som radikalt uden for og derved undergravende for den heteroseksuelle institution. Et teoretisk standpunkt, som Butler dog senere fraskriver sig i forordet til den anden udgave af *Gender Trouble* (1999). Her afviser hun mere præcist de tidligere radikal lesbiskfeministiske forståelsesmodeller, der, forud for udgivelsen af bogen, sammenkædede ”lesbianisme” med et feministisk frigørelsesprojekt. Butler skriver:

”Whereas many feminists in the 1980s assumed that lesbianism meets feminism in lesbian-feminism, *Gender Trouble* sought to refuse the notion that lesbian practice instantiates feminist theory, and set up a more troubled relation between the two terms. (...) Lesbianism is not the erotic consummation of a set of political beliefs.” (Butler 1999 [1990]: xi)

¹² Se desuden Lützen (1986) og Halberstam (1998) for to historiske undersøgelser af samkønnet begær mellem kvinder fra 1800 og frem. Dildoen optræder desuden som et tilbagevendende element i Halberstams undersøgelse, mens den er bemærkelsesværdigt fraværende hos Lützen.

Som det fremgår af citatet er det ikke Butlers ærinde at fremskrive et emancipatorisk lesbisk subjekt. I stedet ønsker hun at undersøge, hvordan fx ikke-normative seksuelle praksisser formår at rykke ved kønsidentitetens tilsyneladende stabilitet (ibid.: xi). Butlers værk tilbyder en række analyser af vestlige forståelser af kønsidentitet, og værkets bærende argument er, at kønsidentitet for at syne entydig afhænger af en bestemt og naturaliseret sammenkædning af kategorierne biologisk køn, sociokulturelt køn og begærsretning. Dette vil jeg gå yderligere i dybden med om lidt, men først vil jeg se nærmere på Butlers kritik af feminismens distinktion mellem biologisk køn og sociokulturelt køn.

Det er blandt andet via Wittig, at Butler kritiserer feminismens opdeling af kønsidentitet i to selvstændige niveauer, altså distinktionen mellem sociokulturelt køn (*gender*) og biologisk køn (*sex*). Som Butler skriver, blev distinktionen lanceret af feminismen for at gøre op med den tidligere (hegemoniske) forståelse af biologien som en determinerende skæbne og for at analysere det sociokulturelle køn som en social konstruktion: Som en social overskrivning på eller fortolkning af et førsocialt biologisk fundament. Det Butler peger på i denne forbindelse er, at det sociokulturelle køn inden for denne forståelse ikke længere ses som det kausale resultat af et førsocialt biologisk køn, men er heller ikke ligeså betydningsfikseret som biologisk køn (ibid.: 8). Også Wittig kritiserede før Butler kategorien biologisk køn som et naturligt og indiskutabelt faktum. Ifølge Wittig tilhører denne kategori et kompulsivt heteroseksuelt system ”through a system of compulsory sexual reproduction” (ibid.: 150). Wittig forholder sig derfor kritisk over for den binære opdeling af kroppe (i mande- og kvindekroppe), idet denne opdeling naturaliserer den heteroseksuelle institution (ibid.: 153). Det Butler bider mærke i ved Wittigs forfatterskab er således, at hun ikke adskiller biologisk og sociokulturelt køn – Wittig åbner i stedet op for muligheden for at se biologisk køn som en diskursiv, social konstruktion. Denne forståelse viderefører Butler, idet hun argumenter for, at det biologiske køn skal ses som en effekt af diskursen om det sociokulturelle køn. I forlængelse heraf argumenterer hun for, at det sociokulturelle køn ikke skal forstås som en simpel kulturel fortolkning af et førsocialt biologisk køn, men derimod som det diskursive middel, som netop etablerer biologisk køn som prædiskursivt (ibid.: 10).

I forlængelser heraf viser Butler, hvordan forståelsen af en stabil og entydig kønsidentitet er tæt forbundet med en forestilling om et kompulsivt heteroseksuelt begær. Hun introducerer begrebet ”den heteroseksuelle matrice” for at begrebsliggøre netop denne indsigt – et begreb, som hun udvikler i forlængelse af de radikale lesbiske feminister Adrienne Rich og førnævnte Monique Wittig. Butler bruger begrebet til at henvise til den erkendelsesmæssige støbeform, der naturaliserer kroppe, køn og begær. En erkendelsesmæssig model, der gør kroppe genkendelige via en

forestilling om et stabilt biologisk køn, der formodes at komme til udtryk via et stabilt sociokulturelt køn. Med andre ord forstås maskulinitet som et udtryk for mandlig kønsidentitet, og omvendt: Femininitet forstås som udtryk for en kvindelig kønsidentitet. Disse to køn er endvidere, skriver Butler, oppositionelt og hierarkisk definerede gennem praktiseret heteroseksualitet (ibid.: 208, note 6). Butler peger altså på, hvordan heteroseksualitet (forstået som en obligatorisk og naturaliseret institution) på én og samme tid kræver og fastholder køn i en binær relation, så det maskuline differentieres fra det feminine, og det er gennem praktiseret heteroseksuelt begær, at denne differentiering bliver gennemført (ibid.: 31).

Det er i denne sammenhæng, at Butler argumenterer for, at kønsidentiteten må ses som performativt, altså som en vedvarende praksis. Man kan sige, at Butler vender den før skitserede kønsforståelse på hovedet, idet hun anser de handlinger – der traditionelt forstås som udtryk eller afspejlinger af en essentiel kønsidentitet – som konstituerende handlinger, der etablerer en forestillet stabil kønsidentitet. Forståelsen af ontologisk køn må i stedet ses som en effekt af de konstituerende handlinger. Kønsidentiteten må derfor ses som en vedvarende proces, der kræver repetition, og det er netop her, at Butler lokaliserer mulighed for modstand, nemlig via fejlciteringer af den kønnede norm, ved at lave kønsballade (*gender trouble*). Butlers subversive strategi mod det heteroseksuelle hegemoni består ikke (ligesom fx Wittig) i at udtænke en utopisk position, der står radikalt ”udenfor”, men derimod at tænke modstandshandlinger ”inden for” rammerne af det selvsamme magtregime:

”Wittig appears to believe that only the radical departure from heterosexual contexts – namely becoming lesbian or gay – can bring about the downfall of this heterosexual regime” (ibid.: 164).

Hvor Wittig (på linje med en række andre radikale lesbiske feminister) udpeger lesbianisme som en emancipatorisk strategi, en politisk oppositionsposition uden for det heteroseksuelle regime, gør Butler op med denne forståelse og udpeger parodien som en subversiv strategi. Som Butler gør opmærksom på, så er de normative seksuelle positioner, som heteroseksualiteten udbyder, reelt set umulige at legemliggøre fuldt ud, og det netop denne uomgængelige fejlen, der netop afslører heteroseksualitet som både en obligatorisk lov (et socialt regelsæt) og måske endnu vigtigere: Som en uundgåelig komedie (ibid.: 166): ”Indeed, I would offer this insight into heterosexuality as both a compulsory system and an intrinsic comedy, a constant parody of itself, as an alternative gay/lesbian perspective” (ibid.: 166).

Parodiske repetitioner af de binære køns kategorier, heteroseksualitetens protagonister Manden og Kvinden, kan således afsløre forståelsen af kønsidentitet som en indre substans som imaginært ideal. De hyperbolske fremstillinger af kønsidentitetens ”naturlighed” kan altså afsløre kønsidentitetens status som en forestilling (ibid.: 200). Det er på baggrund heraf, at Butler kritiserer Wittigs forståelse af lesbianisme som en ultimativ emancipatorisk strategi: Ved at konstruere en lesbisk identitet via en radikal eksklusion fra heteroseksualitet, kræver denne lesbisk identitet netop heteroseksualiteten, som det, den lesbiske identitet definerer sig i opposition til. Det ærgerlige element ved denne konstruktion af lesbisk identitet, skriver Butler, er, at den overser muligheden for at genbetegne de heteroseksuelle konstruktioner, som denne lesbianisme både delvis og uundgåeligt er konstitueret i tilknytning til (ibid.: 174). Og det er netop dette argument jeg vil holde mig i baghovedet.

3.3. Ernesto Laclau og Chantal Mouffe: Diskursteoretisk begrebsafklaring

I det følgende afsnit vil jeg præsentere de metodiske analysegreb, som specialets teoretiske begrebsapparat har medført. Afsnittet skal dog ikke læses som en rettesnor, som jeg slavisk vil følge i mine analyser, men derimod som en udvidet gennemgang af den metodiske tænkning, der udgør baggrunden for udformningen af mine analyser. Formuleret en smule anderledes skal repræsentationen af de metodiske begreber pege mig på spor af mit analysesematerialers diskursive produktioner af (lesbiske) subjekter og objekter (dildoen).

Specialets metodiske udgangspunkt udgøres af en række centrale begreber, som jeg henter fra diskursteorien, formuleret af Ernesto Laclau og Chantal Mouffe. Det drejer sig blandt om det diskursbegreb, som de to teoretikere fremlægger i hovedværket *Hegemony and Socialist Strategy* (2001 [1985]), og som jeg vil præcisere om lidt. Inden jeg når så langt kræver mit valg af netop deres diskursbegreb, i stedet for fx Foucaults diskursbegreb, en kort forklaring. Overordnet set kan man sige, at Foucault maler med en noget bredere pensel, idet han benytter sit diskursbegreb til (noget monolitisk) at udpege ét diskursivt vidensregime for hver historiske periode. Det billede, som Laclau og Mouffe tegner med deres diskursbegreb, udgør et mere detaljeret og konfliktfyldt diskursivt landskab (Jørgensen & Philips 1999: 22). Her kæmper flere diskurser sideløbende om at få patent på at definere fx sandheden om lesbisk identitet. Og det er netop dette mere konfliktfyldte billede af det diskursive landskab, jeg ønsker at overføre til mine analyser.

En grundpræmis inden for diskursteorien er, at betydning aldrig kan fikseres fuldstændigt, hvilket giver rum til vedvarende sociale forhandlinger eller kampe om, hvordan fx identitet skal defineres (ibid.: 34). Dildoen kan fx anskues som et tegn, der indgår som delelement i en diskurs,

der midlertidigt fikserer tegnets betydning ud fra bestemte forbindelser eller relationer, som tegnet indgår i. Forskellige diskurser kan desuden kæmpe om at betydningsfastlægge dildoen. Det vil sige, at dildoen betydning ikke ligger iboende i tegnet – dildoen tilskrives derimod betydning af diskurser. En diskursteoretisk inspireret analyse kan således tage udgangspunkt i at identificere de processer, hvor forskellige diskurser kæmper om at fiksere tegnenes betydning (ibid.: 36). Tegn (fx dildoen) tilskrives netop betydning via bestemte relationer til andre tegn. En anden vinkel på en diskursteoretisk analyse, som jeg i højere grad vil beskæftige mig med, er, hvordan dildoen betydningsfiksering bliver en konvention, så den ikke umiddelbart står til diskussion.

Som tidligere nævnt anvender jeg Laclau og Mouffes diskursbegreb, som de definerer således:

”(...) we will call *articulation* any practice establishing a relation among elements such that their identity is modified as a result of the articulatory practice. The structured totality resulting from the articulatory practice, we will call *discourse*.” (Laclau & Mouffe 2001 [1985]: 105, kursiv i original)

En måde, hvorpå jeg kan illustrere diskursgrebet, er ved at anskue en diskurs som en form for maskine, der producerer subjekter (fx lesbiske subjekter) og objekter (fx dildoen). Selve maskinen er den færdige eller totale struktur, som består af en bestemt organisering af mindre komponenter. Den diskursive maskine opbygges og vedligeholdes (citeres) gennem den artikulatoriske praksis, der kan forstås som et bestemt arrangement af mindre komponenter. Gennem artikulationer (udsagn) organiseres eller arrangeres elementer i bestemte relationer (Jørgensen & Philips 1999: 93), og elementerne kan således ses som det diskursive maskineris mindste komponenter. Sagt på en anden måde: Elementer udgør de mindste diskursive byggeklodser, som artikulationer organiserer i bestemte arrangementer, og resultatet af dette arrangement er en diskurs.

Dette billede kræver dog en yderligere præcisering, hvilket jeg vil fremlægge i det følgende. Først og fremmest skelner Laclau og Mouffe mellem to typer af diskursive komponenter eller byggeklodser, nemlig elementer og momenter: ”The differential positions, insofar as they appear articulated within a discourse, we will call *moments*. By contrast, we will call *element* any difference that is not discursively articulated” (ibid.: 105, kursiv i original). Begrebet elementer skal derfor forstås som de tegn, de komponenter, der ikke har fået fastlagt en betydning. De fremstår med andre ord flertydige, mens momenter på den anden side skal forstås som de tegn eller komponenter, hvis betydning er blevet fastlagt (Jørgensen & Philips 1999: 38). Man kan således forstå momenter, som de førnævnte, komponenter, der er blevet arrangeret og sat i bestemte

forbindelser til hinanden, og hvis midlertidigt etablerede entydighed udgør det diskursive maskineri. Elementer kan på den anden side ses som de tegn, der er endnu ikke blevet arrangeret – de er så at sige ikke blevet tildelt en plads i det diskursive maskineri. De kan derfor anses som komponenter, der er i (betydnings)overskud.

Hertil vil jeg introducere endnu et af Laclau og Mouffes begreber: det diskursive felt. En diskurs konstitueres netop som en struktureret totalitet af momenter, altså tegn, der er blevet entydigt betydningsfastlagt. Dette sker netop ved at udelukke tegnenes andre mulige betydninger og de sammenhænge, de kan organiseres i (ibid.: 37). Med andre ord karakteriserer Laclau og Mouffe en diskurs som et system bestående af differentierede enheder (momenter), og dette system skal forstås som en midlertidig begrænsning eller betydningsfiksering i et terræn af meningsoverskud – et meningsoverskud, der samtidig truer med at undergrave diskursen. Dette terræn kalder de for ”det diskursive felt” (”the field of discursivity”, Laclau og Mouffe 2001 [1985]: 111). For at en diskurs kan etablere entydighed eller fikserer mening, må den lukke alle andre betydningsmuligheder ude i det diskursive felt.

Laclau og Mouffe skelner desuden mellem en særlig betydningsfuld type af komponenter, som de kalder for ”nodalpunkter” (ibid.: 113). Nodalpunkter kan anskues som en central komponent i det diskursive maskineri, hvortil andre mindre komponenter organiseres omkring og får deres betydning i relation til. Mere præcist udgør et nodalpunkt et privilegeret tegn, et centrum, som en diskurs er arrangeret omkring (Jørgensen & Philips 1999: 37, 39). Et andet vigtig aspekt ved diskursteorien er den sammenhæng, som komponenter organiseres i. Som tidligere nævnt arrangeres tegn i bestemte sammenhænge af artikulationer. Artikulationer kan således organisere tegn i bestemte relationer efter lighed (ækvivalens) eller forskellighed (differens). Dette kræver et uddybende eksempel. Eksempelvis vil en kønsdiskurs betydningstilskrive tegnet *mand* ved at sammenkæde det med andre tegn, fx *aktiv*, *hård* og *konkurrence*. På denne måde tildeles tegnet *mand* betydning ved at blive sat sammen med andre tegn i en ækvivalenskæde. Men tegnet får desuden sin betydning ved at differentieres fra tegnet *kvinde*, der får sin betydning ved at blive sammenkædet med de modsatte tegn *passiv*, *blød* og *samarbejdende* (eksemplet er lånt fra Nebeling Petersen 2012: 101). Et tegn tildeles således betydning ved at blive organiseret i ligheds- og forskelsrelationer til andre tegn.

Dette afsnit har indtil videre omhandlet, hvordan diskurser etableres, altså hvordan den diskursive maskine er bygget op – jeg vil nu i den sidste del af afsnittet koncentrere mig om det diskursive produkt, som maskinen producerer, nemlig subjektet. Et væsentligt aspekt ved diskursteorien – og

dertil også for Foucault og Butler – er, at den afviser af den humanistiske forståelse af individet som førdiskursivt og autonomt – og som de sociale relationers begyndelsespunkt. Ligeledes afviser Laclau og Mouffe (i forlængelse af Foucault), at subjektet skal forstås som en agent, der er rationelt og selvbegribeligt. I stedet argumenterer de for, at subjektet skal forstås som en position inden for en diskursiv struktur (Laclau & Mouffe 2001 [1985]:115). Det diskursive maskineri producerer ikke transcendentale, autonome subjekter – det producerer og positionerer subjekter i en bestemt diskursiv struktur. Derfor kan subjekter ikke ses som grundlæggeren af sociale relationer, idet det netop er de mulighedsbetingelser, som diskursen udpeger (de positioner, som diskursen udstikker), som er adgangsgivende for subjektets erfaringer (ibid.: 115).

Når jeg benytter maskinen som en begrebsforklarende billedfigur, skal det altså ikke forstås sådan, at diskurser producerer færdigfuldendte subjekter. Man kan i stedet sige, at det diskursive maskineri udstikker positioner, som subjektet kan indtage. Dertil hører en række sociale retningslinjer, som subjektet må efterleve for overhovedet at blive genkendeligt som subjekt. Med andre ord udgør positionen, som subjektet indtager, og den status som subjekt, der opnås, altså simultane processer (Bissenbakker Frederiksen 2008: 30). Og det er netop disse processer, som jeg er interesseret i at undersøge.

4.0 Diskursanalyser af historiske nedslag i den lesbiske dildodebat

Jeg har som tidligere nævnt udvalgt fem tekster fra mit arkiv, der tilsammen udgør fem forskellige teksteksempler fra den danske lesbiske dildodebat. I dette afsnit vil jeg præsentere de fire tidsskrifter, hvorfra jeg har hentet de fem tekster, hvorefter jeg kaster mig ud i fem tekstnære diskursanalyser med henblik på teksternes lesbiske subjektkonstruktioner. Formålet med analysen er altså at undersøge, hvilke subjektpositioner diskurserne om lesbisk dildobrug udstikker.

I denne sammenhæng vil jeg gerne understrege, at undersøgelsens historiske perspektiv, hvor mit hovedmateriale repræsenterer fem historiske nedslag, ikke skal læses som en seksuel frigørelsesnarrativ. Jeg forsøger altså ikke at optegne en historisk seksuel frigørelsesfortælling, hvor lesbisk dildobrug i 1970'erne var underlagt sociale forbud og tabuisering til dildobrugens senere frigørelse inden for et lesbisk fællesskab. Specialets ærinde er derfor ikke at befri lesbisk dildobrug fra sociale forbud, og jeg ønsker heller ikke at afdække, hvilken fløj i debatten der har ret i deres forståelse af lesbisk dildobrug. Jeg vil ikke argumentere for eller imod dildobrug, men derimod interessere mig i det subjektiverende arbejde, som diskurserne om lesbisk dildobrug udfører.

Inden jeg bevæger mig videre til de fem analyser, vil jeg kort skitsere det diskursive felt, som teksterne er en del af. Det gør jeg for at give et indblik i den kontekst, som teksterne er situeret i. Jeg har i alt indsamlet en mindre pulje af tekster omhandlende lesbisk dildobrug: Dildoen og brugen af den udgør et mindre væsentligt, men dog tilbagevendende emne. Langt de fleste af teksterne behandler desuden flere seksuelle problemstillinger end kun dildobrug. Med andre ord udgør dildoen som hovedregel en sidebemærkning, mens den fungerer som en hovedperson i ganske få tekster.

Jeg har desuden kategoriseret det indsamlede tekstmateriale efter, hvordan de forstår og håndterer lesbisk dildobrug. Overordnet set kan den lesbiske dildodebat inddeles i to dikotomiske positioner: en dildotilhængerposition og en dildomodstanderposition. Hovedparten af det indsamlede materiale forholder sig positivt til lesbisk dildobrug og kan derfor inddeles under dildotilhængerpositionen. Denne tendens afspejles desuden i de fem tekster, jeg har udvalgt til en nærmere analyse: Her er fire af de indsamlede tekster positivt stemt over for lesbisk dildobrug, mens én tekst (hentet fra Hvidløgspressen) er direkte afvisende over for lesbisk dildobrug og læses som en repræsentant for dildomodstanderpositionen. Jeg skal dog understrege, at de to positioner ikke er så klart afgrænset, som jeg ellers umiddelbart har givet indtryk af. Flere af de tekster, jeg har

valgt at kategorisere under propositionen, er ikke direkte afvisende over for dildobrug, men forholder sig dog stadig en smule skeptisk til den, hvilket mine analyser senere vil vise.

Modstanderpositionen består af en lille pulje af tekster. Det drejer sig om disse tre tekster:

- Forfatter ikke angivet (1974): "Lesbisk kryds og tværs-opgave" i Kvinder Kvinder, nr. 3, juni
- Annette P. (1989): "Heksekedlen" i Hvidløgspressen, nr. 62, februar
- Vibeke Christie (1989): "Vulgære platheder" i Hvidløgspressen, nr. 62, februar

Desuden citeres en enkelt dildomodstander-artikulation i en rundspørge udgivet i PAN-Bladet i 2001¹³. Resten af de indsamlede tekster, i alt 29 artikler ud af de indsamlede 32, forholder sig mere positivt over for lesbisk dildobrug.

Jeg har altså kun opsporet en enkelt tekst fra før 1980'erne i form af en krydsogtværsopgave udgivet i det lesbiskfeministiske tidsskrift Kvinder Kvinder i 1974. Følgeteksten til de i alt fem rubrikker (med nummeret 91) lyder: "Tror mænd at lesbiske piger bruger"¹⁴, og her udgør ordet *dildo* en løsningsmulighed. Lesbisk dildobrug artikuleres her som en udbredt forestilling eller myte, opfundet af mænd, mens den lesbiske læser formodes eller anråbes til at vide sandheden om lesbisk seksualitet, der altså ikke inkluderer dildobrug.

Krydsogtværsopgaven kan pege i retning af en mulig forklaring på, hvorfor der kun optræder én dildorepræsentation i Kvinder Kvinder. Eftersom lesbisk dildobrug fremstilles som en myte (og dildoen et ugenkendeligt element), er der ikke umiddelbart incitament til at diskutere, hvorvidt lesbiske bør inddrage dildoen i en seksuel udveksling. Dette skal dog ikke forstås sådan, at seksuelle problemstillinger generelt var fraværende i Kvinder Kvinder. Som en overordnet betragtning var offentlige (fejl)repræsentationer af lesbisk seksualitet/sex i de danske massemedier et tilbagevendende emne¹⁵.

Jeg har, fraregnet repræsentationen af en enkelt dildoafvisende artikulation i en voxpopundersøgelse i PAN-Bladet i 2001, ikke fundet flere dildoafvisende tekster efter Hvidløgspressens nedlæggelse. Dette betyder dog ikke, at denne position er fuldstændig fraværende i det indsamlede materiale fra andre tidsskrifter end Hvidløgspressen. I denne forbindelse bliver vi nødt til at tage min afgrænsning af de to positioner op til en kort genovervejelse.

¹³ Sylvest 2001 (se bilag 1).

¹⁴ Citeret efter Hvidløgspressen, nr. 3, juni 1974: 21.

¹⁵ Se fx artiklen "Massemediernes forræderi", forfatter ikke angivet, udgivet i Kvinder Kvinder, nr. 2, 1973, der omhandler det, artiklen udser som fejlagtige repræsentationer af lesbisk seksualitet/sex i de danske massemedier.

Dildotilhængerpositionen kan siges at være sværere at afgrænse end dildomodstanderpositionen. Dette skyldes, at flere af de tekster, som jeg har kategoriseret herunder, enten refererer til en velkendt forestilling og/eller citerer en generel lesbisk stemme, hvis afvisende syn på dildobrug, denne pulje af tekster forsøger at gøre op med. Modstanderpositionen kan derfor siges at være tilstedeværende i flere af prodildo-teksterne i form af en forestillet generel stemme, som de dildofortalende tekster forsøger at gøre op med. Et eksempel på denne tendens kan ses i en rejsereportage udgivet i det næstsidste nummer af Hvidløgspressen (nr. 130, 1996).

Her tager tekstens jeg til Berlin og besøger en lesbisk sexarbejder. Mødet fremstilles som en undersøgelse, hvor jeget gerne vil bekræfte eller afkræfte sine medbragte forestillinger om, hvorvidt fx (lesbisk) prostitution er kvindeundertrykkende. Afslutningsvis i reportagen citerer hun en række åbne spørgsmål, herunder: ”Er det udtryk for internaliseret patriarkalsk dominans, når to kvinder bruger dildo til inspiration og fornyelse af sexlivet?”¹⁶. Hvor jeget starter med at være afvisende over for lesbiskes dildobrug, der her betydningstilskrives som et udtryk for, at de kvinder, der bruger dildoen til penetrationssex har internaliseret den patriarkalske undertrykkelse, ender jeget med at få rykket ved dette billede af lesbisk dildobrug, som jeget afslutningsvis forholder sig ikke direkte afvisende overfor, men dog stadig en smule skeptisk.

Dette teksteksempel kan desuden fortælle noget om en anden historisk tendens, nemlig en omskrivning af lesbisk seksualpolitik, der i 1970erne udgjorde et kollektivt kvindepolitisk projekt, og i stigende grad, fra 1990erne, behandles som et mere individuelt projekt, som mine analyser vil vise. Og med denne afsluttende bemærkning vil jeg nu begive mig videre til mine analyser. Først vil jeg dog bringe en kort præsentation af de tidsskrifter, hvorfra jeg har udvalgt mit hovedmateriale. Jeg vil nu kaste mig ud i de to første analyser af to udvalgte tekster fra Hvidløgspressen. Den første forholder sig positiv over for lesbiskes dildobrug og læses som et eksempel på dildotilhængerpositionen, mens den anden tekst afviser dildobrug og derfor læses som et af de få eksempler på dildomodstanderpositionen. Først vil jeg dog kaste mig ud i en præsentation af det tidsskrift, som teksterne blev trykt i, nemlig Hvidløgspressen.

4.1 Teksteksempler fra Hvidløgspressen

De to første artikler, som jeg har udvalgt til en tekstnær analyse, er hentet fra det lesbiskfeministiske tidsskrift ved navn Hvidløgspressen (udgivet 1982-1996, forkortet HP), der, ligesom sin forgænger i

¹⁶ Jeg citerer her fra artiklen ”Berlin tur/retur”, underskrevet Jette Stokholm og udgivet i Hvidløgspressen, nr. 130, januar 1996: 6.

form af tidsskriftet Kvinder Kvinder (1972-1981), var tilknyttet Lesbisk Bevægelse (LB). I samspil med en præsentation af tidsskriftet vil jeg redegøre for den historiske kontekst, som tidsskriftet indgik som en del af. Det følgende afsnit skal derfor læses som en kort introduktion til bevægelsen og udgør derved også en skitsering af den historiske kontekst, som de to udvalgte tekster er en del af. Der er derfor ikke tale om en udtømmende karakteristisk af bevægelsen.

Lesbisk Bevægelse opstod som en selvstændig gruppering i 1974 i tilknytning til den overordnede danske Rødstrømpebevægelse¹⁷ og havde fraktioner i de større danske byer, herunder en fraktion lokaliseret i København (Dahlerup 1998, bind 1: 285). Etableringen af bevægelsen skal ses i kølvandet af den politiske mobilisering af lesbiske, der ifølge historiker Drude Dahlerup, indtræf i vesten på dette tidspunkt:

”Lesbiske feminister stod frem med krav om at blive *synlige og anerkendt*. Lesbisk Bevægelse gjorde lesbiske kvinder og deres undertrykkelse som homoseksuelle kvinder synlig ud fra den opfattelse, at lesbiske kvinder er dobbelt undertrykt – som kvinder og som lesbiske. Fra en næsten total usynlighed var Lesbisk Bevægelse i stand til at sætte en offensiv og udadvendt politisk-feministisk aktivitet i gang blandt især yngre lesbiske kvinder.” (Dahlerup 1998, bind 1: 289, kursiv i original)

Motivationen for at danne en selvstændig bevægelse kom af, at flere lesbiske kvinder, der på dette tidspunkt var aktive i Rødstrømpebevægelse, ikke følte, at den større bevægelse anerkendte lesbisk kamp som en del af det kvindepolitiske projekt (ibid.: 286). Den organisatoriske opdeling mellem Rødstrømpebevægelsen og Lesbisk Bevægelse skal dog ikke ses som skarpt skel. De lesbiske kvinder forlod således ikke kvindebevægelsen, men fortsatte i den, mens de på sidelinjen udviklede Lesbisk Bevægelse som en selvstændig organisation. På denne måde kan man anskue Lesbisk Bevægelse som en mindre fraktion under den overordnede kvindebevægelse (ibid.: 290). At lesbiske organiserede sig i en radikalfeministisk fraktion i stedet for i det daværende Forbundet af 1948 (det nuværende LGBT Danmark), stiftet til formål for at opnå minoritetsrettigheder for homoseksuelle, skal ses i sammenhæng med, at LB havde som mål at ændre det patriarkalske samfund og dets kvindeideal, og i stedet kæmpede de for at frigøre kvinder fra deres (blandt andet

¹⁷ Jeg låner her Drude Dahlerups definition af den danske Rødstrømpebevægelse, der lyder: ”Rødstrømpebevægelsen var en radikal og venstreorienteret kvindebevægelse med kvindefællesskab og kvindekamp som hovedstrategi og basisgruppen som det organisatoriske grundprincip” (Dahlerup 1998, bind 1: 155). Dens mål var ”fundamentale ændringer i kvindernes stilling og ophævelse af årtusinders kvindeundertrykkelse” (ibid.: 155), altså kvinders position i det patriarkalske samfund: ”Samfundet er patriarkalsk, dvs. overalt domineret af mænd og mænds værdier” (ibid.: 156). Derfor skulle kvinderne ”ikke indtage pladsen ved siden af mændene i et hierarkisk og undertrykkende samfundssystem” (ibid.: 156), men derimod kæmpe for deres frigørelse.

økonomiske) afhængige relation til mænd. Køn blev således basis for politisk aktivisme, i stedet for seksuel orientering (Sullivan 2003: 33).

Der skete således en diskursiv rekonfigurering af den lesbiske inden for denne periode: ”Endnu en radikal nyfortolkning blev skabt, nemlig den at det at leve lesbisk var et spørgsmål om livsform og ikke om seksuel afvigelse” (Lützen 1986: 295). Den politiske lesbiske blev inden for lesbiskfeministiske diskurser udpeget som en politisk position, som kvinder kunne indtage som et led i en frigørelsesproces fra patriarkatet. Med andre ord blev den lesbiske rekonfigureret fra en seksuel afvigertype, en pervers ”seksuel art,” inden for de seksualvidenskabelige diskurser. I stedet blev ”lesbianisme” omdefineret til et politisk valg at om leve en kvindesolidarisk livsform. De to kategorier ”lesbianisme” og feminismen blev sammensmeltede i løbet af denne historiske periode: En ny lesbisk figur var født i form af ”den politiske lesbiske,” der blev anset som en legemliggørelse af feminismen i sin mest ideelle form (Sullivan 2003: 33). Lesbianisme blev med andre ord anset som praktiseret feminismen.

Et af de første eksempler herpå, fra en amerikansk kontekst, findes i det berømte manifest ”The Woman Identified Woman” (1970), skrevet af den radikale lesbiskfeministiske gruppe Radicalesbians. I manifestet skriver de:

”(...) we must create a new sense of self. (...) That identity we have to develop with reference to ourselves, and not in relation to men. (...) As long as woman’s liberation tries to free women without facing the basic heterosexual structure that binds us in one-to-one relationship with our oppressors, tremendous energies will continue to flow into trying to straighten up each particular relationship with a man (...) It is the primacy of women relating to women, of women creating a new consciousness of and with each other, which is at the heart of women’s liberation, and the basis for the cultural revolution.”
(Radicalesbians 1970: 3-4)

Et vigtigt led i et feministisk frigørelsesprojekt for kvinder var altså etableringen af en ny identitet. I stedet for at kvinder identificerede sig i relation til mænd, kunne de identificere sig med andre kvinder og derved befri sig selv. Idet kvinder, argumenterede gruppen, er blevet socialiseret af den patriarkalske kultur, har de internaliseret denne kulturs definition. Den patriarkalske kultur definerer kvinder i forhold til seksuelle og familiære, reproduktive funktioner¹⁸.

¹⁸ Denne materialistiske analyse videreudviklede fx franske Monique Wittig. Wittig argumenterede for, at lesbiskfeministiske analyser af kvindeundertrykkelse måtte findes i materiale forhold, og hun var især kritisk over reproduction som ubetalt kvindearbejde: ”The compulsory reproduction of the “species” by women is the system of

Gruppen agiterede derfor for, at kvinder for at frigøre sig må skabe en ny identitet ved at identificere sig med hinanden, ved at blive politiske lesbiske. Den radikale lesbiske feminisme udformede begrebet ”tvangsheteroseksualitet”, der dækkede over kvinders påtvungne, obligatoriske relation til mænd. Heteroseksualitet blev inden for denne synsvinkel forstået som den struktur, der etablerede og opretholdte det patriarkalske samfund, og ikke en naturlig identitet. Formuleret en smule anderledes så blev (tvangs)heteroseksualiteten anset som uløseligt sammenvævet med et patriarkalsk samfund. Den danske Lesbisk Bevægelse var således rodfæstet i denne kritik af tvangsheteroseksualitet.

Lesbisk Bevægelses første tidsskrift Kvinder Kvinder stoppede med at udkomme i 1981, og blev allerede det efterfølgende år (i 1982) afløst af Hvidløgspressen (Dahlerup 1998, bind 2: 464). Ifølge lederklummen i det allerførste nummer af HP kom idéen til et nyt tidsskrift ud af en frustration over et manglende overblik over de forskellige aktiviteter tilknyttet Lesbisk Bevægelse:

”Vi havde lyst til at vide en masse om alle de forskellige lesbiske grupper, der er, hvad de laver, hvad de tænker, hvad de erfarer. Vi fandt ud af, at der måtte være mange flere diskussioner vi lesbiske kunne have lyst til at tage end der er mulighed for på fællesmødet. Og så fandt vi ud af, at det er selvfølgelig et BLAD vi mangler.”¹⁹

Tidsskriftet blev således oprettet som et nationsdækkende diskussionsforum – også for lesbiske, der ikke var bosat i de større danske byer og ikke var en (permanent) del af de lesbiskfeministiske aktivistiske miljøer i disse byer. Dette forlyder ikke mindst i den førømtalte lederklumme: ”Vi ku’ få en bedre kontakt mellem lesbiske over hele landet, og vi kunne få kontakt til lesbiske, der ikke lige var tilknyttet LB-sammenhænge. Kort sagt: et landsdækkende, lesbisk blad!” (ibid.: 3).

Hvidløgspressen var ligesom sin forgænger lavet ud fra en DIY-tankegang. Tidsskriftet havde et hjemmelavet præg: Artiklerne er enten håndskrevne eller skrevet på en skrivemaskine og udgivet i sort/hvid i A4-format. I modsætning til sin forgænger Kvinder Kvinder, der udkom noget sporadisk i otte numre i perioden 1972-1981, havde HP en mere fast udgivelsesfrekvens med omkring seks numre per årgang. 131 numre af HP blev udgivet i alt. Tidsskriftet var desuden (igen modsat Kvinder Kvinder) finansieret af abonnenter. I forlængelse heraf bestod hovedparten af

exploitation on which heterosexuality is economically based. Reproduction is essentially that work, that production by women, through which the appropriation by men of all the work of women proceeds” (Wittig 1992 [1976/1982]: 6).

¹⁹ Citeret fra Hvidløgspressen, nr. 1, april 1982: 3.

Hvidløgspressens materiale af læserbidrag: ”For at Hvidløgspressen skal være et godt lesbisk blad, er det vigtigt, at alle lesbiske giver et bidrag” (ibid.: 2). Denne struktur kan ses som en del af et forsøg på at skabe et separatistisk lesbisk fællesskab: ”Når vi vælger at skrive i netop dette blad, er det fordi, vi har noget at sige til andre lesbiske, noget, som vi måske ikke har lyst til at skrive til alle mulige andre grupper” (ibid.: 2).

Hvidløgspressen blev som et af de ganske få danske tidsskrifter skrevet udelukkende til lesbiske læsere. Som tidsskriftets første redaktion skriver i det første nummer: ”Det skal være et blad for lesbiske; - lavet af lesbiske, om lesbiske, hvor vi formidler erfaringer og tager diskussioner” (ibid.: 3). At HP var tiltænkt som en platform for debat afspejles ikke mindst i, at tidsskriftet var opbygget som temanumre. Hvert nummer satte derved fokus på et udvalgt emne eller en problemstilling, herunder seksuelle emner som fx Porno (nr. 26/27, maj 1985) og Aids²⁰ (nr. 31, november 1985).

De to tekster, jeg har udvalgt til en tekstnær diskursanalyse, er desuden hentet fra HP, nr. 62, februar 1989, med temaet Lesbisk fantasier om mænd – og andre tabuer. Dette tema kom i kølvandet af en længere debat omkring selv-identificerede lesbiske, der (også) havde sex med mænd, og blev skudt i gang med tekst i 1985 i et temanummer om porno²¹. Debatten om lesbisk fantasier om mænd kan derfor ses som et underkapitel af den større debat omkring lesbisk-identificerede kvinder, der (stadig) havde seksuelle relationer med mænd²².

Set i forhold til, at Lesbisk Bevægelse i sin tid husede lesbiske, der før Rødstrømpebevægelsens indtog, havde identificerede sig som lesbiske, fordi de begærede andre kvinder, og en

²⁰ Aids var, grundet den på dette tidspunkt udbredte vestlige aids-epidemi, et tilbagevendende emne i Hvidløgspressen. En del artikler i perioden 1983-1987, foruden det nævnte temanummer, omhandlede fx diskussionen om smitterisiko ved lesbisk sex.

²¹ Det drejer sig om Hvidløgsgruppen: ”Mænd og lesbisk fantasier” i Hvidløgspressen, nr. 26/27, maj 1985.

²² En debat, der blev skudt i gang med artiklen ”Hvorfor er det ”in” at bolle med mænd” af Vivi Svensson i Hvidløgspressen, nr. 29, 1985. Teksten udløste otte efterfølgende debatindlæg, inklusiv et debatindlæg af forfatteren, Vivi (Svensson). Det drejer sig om følgende tekster:

- ”Et svar til Vivi!”, underskrevet Kirsten Astrup og udgivet i Hvidløgspressen, nr. 30, oktober 1985
- ”Obs! Netop kommet! Reaktion på Vivi’s indlæg i no. 29”, underskrevet Käte og udgivet i Hvidløgspressen, nr. 30, oktober 1985
- ”Kommentar til Vivis artikel om heteroseksuelle lesbiske i sidste nr. af HP”, underskrevet Lisbeth J og udgivet i Hvidløgspressen, nr. 30, oktober 1985
- ”BISEXUEL forening? NEJ tak!”, underskrevet Lena og udgivet i Hvidløgspressen, nr. 31, 1985
- ”HVAD VIL DET SIGE..... at leve lesbisk?”, underskrevet Vivi og udgivet i Hvidløgspressen, nr. 31, 1985
- ”Mandebol – igen”, underskrevet Christel og udgivet i Hvidløgspressen, nr. 32, december 1985
- ”At tænke sig... Et slag i bolledejen”, underskrevet Birgitte (Super) og udgivet i Hvidløgspressen, nr. 33, januar 1986
- ”Jeg er så ked af, den hænger nedaf!”, underskrevet Petra von Kant og udgivet i Hvidløgspressen, nr. 62, februar 1989

ny gruppe af politiske lesbiske, er denne debat omkring definitionen på lesbisk identitet ikke så uforståelig. Historiker Karin Lützen, der selv var aktiv i Lesbisk Bevægelse, beskriver bevægelsens medlemmer således:

”På det tidspunkt [Lesbisk Bevægelses oprettelse i 1974] var der mange lesbiske, der arbejdede i Rødstrømpebevægelsen, både ’gamle’ lesbiske, altså kvinder, der har været lesbiske, siden de så jordemoderen, og så ’politiske’ lesbiske – kvinder, der som jeg begyndte at leve lesbisk efter at have opdaget kvindefællesskabet i bevægelsen.” (Lützen 1984: 337)

Man kan, som Lützen peger på, lidt groft inddele Lesbiske Bevægelses medlemmer i to hovedgrupper: De kvinder, der igennem det meste af deres levetid havde identificeret sig som lesbiske, fordi de begærede andre kvinder, og de kvinder for hvem, deres nye lesbiske identitet udgjorde et politisk standpunkt. Som Lützen desuden peger på i citatet, lancerede den radikale lesbiske feminisme idéen om (politisk) lesbisk identitet som et feministisk valg, en kvindesolidarisk levemåde, der udgjorde et alternativ til heteroseksualitet, der af flere lesbiskfeministiske tænkere blev anset som en patriarkalsk-politisk institution.

Man kan i forlængelse heraf anskue debatten om lesbiske, der har seksuelle fantasier og/eller forhold med mænd, som et tegn på, at definitionen på lesbisk identitet i løbet af 1980erne blevet taget op til genforhandling. Dette artikuleres ikke mindst i et af debatindlæggene om lesbiske, der (stadig) havde seksuelle relationer til mænd:

”Men måske trænger vi snart til at genopfriske den gamle diskussion om, hvordan vi definerer lesbianisme. Handler den om seksuel tiltrækning, eller om social tiltrækning? Eller noget tredje? Har begrebet politisk lesbisk nogen mening i dag? Hvad forbinder ’gamle’ med det? Og unge? Det ku’ være fint at få gjort lidt status over, hvordan Lesbisk Bevægelse overhovedet definerer lesbianisme og lesbisk politik anno 1985.”²³

Citatet peger på, at lesbisk identitet står til vedvarende forhandling. I de følgende to tekster vil jeg undersøge, hvad der sker, når dildoen indtræder i denne debat.

²³ Citeret efter ”Et svar til Vivi!”, underskrevet Kirsten Astrup og udgivet i Hvidløgspressen, nr. 30, oktober 1985. Citeret efter side 6 (ibid.).

Ophævelse af lesbisk dildoforbud – Analyse af ”Tanker over ”4 lesbiske fantasier”” (Tekst 1)

Den første tekst, jeg vil kaste mig ud i en mere nærgående analyse af, er teksten ”Tanker over ”4 lesbiske fantasier””, publiceret i Hvidløgspressen i 1989 og underskrevet af den ene anonyme (se desuden bilag 2). Jeg har valgt at kategorisere denne tekst under dildotilhængerpositionen, idet den er positiv over for dildoen og brugen af den til vaginal penetration, hvilket jeg vil vende tilbage til senere i analysen.

Teksten er derudover skrevet som en række uddybende kommentarer til den forudgående tekst ”4 lesbiske fantasier – til fri afbenyttelse” (trykt i samme nummer af Hvidløgspressen, ibid.: 4), underskrevet af 2 anonyme. Denne tekst består af fire seksuelle narrativer eller tableauer, som tekstens to subjekter bekender for hinanden og den lesbiske læser. Bekendelsen spiller her en afgørende rolle som en – med Foucaults ord – form for ”støbeform som regulerer produktionen af sand diskurs om sex” (Foucault 1994: 71). At de fire narrativer bekendes til læseren afspejles ikke mindst i tekstens navngivning af disse narrativer som scener (scene 1, 2, 3 og 4), som det kollektive lesbiske subjekt (vi’et) ”lader tæppet gå” for (ibid.: 4). I kraft af tekstens ordvalg associeres læseren således til en teaterscene, hvorpå de fire seksuelle fortællinger – der før var gemt væk bag scenetæppet – fremføres for læseren, der i samme bevægelse tildeles en position som publikum og ”sandhedsvidne.” De seksuelle forestillinger (fantasier) præsenteres altså som en sandhedsfremførelse af det kollektive lesbiske subjekt (vi) før hengemte lyster og begær. Lesbisk seksualitet produceres i denne tekst gennem et talemæssigt forbud (tabuisering), hvilket giver det kollektive lesbiske subjekt (vi’et) incitament til at italesætte (bekende) deres seksuelle lyster i håb om i samme bevægelse at frigøre dem.

Både dette indlæg samt den efterfølgende tekst (tekst 1) indgår som en del af Hvidløgspressens temanummer om lesbisk ”Fantasier om mænd – og andre tabuer” (nr. 62, februar 1989). Først og fremmest siger dette tema noget om, at seksualiteten på dette tidspunkt (slutningen af 1980’erne) stadig var et emne til (politisk) debat, dog på en lidt anden måde. Politisk lesbianisme i 1970’erne blev diskuteret som en politisk position, som kvinder kunne indtage, end en (biologisk determineret) identitet:

”Endnu en radikal nyfortolkning blev skabt, nemlig den at det at leve lesbisk var et spørgsmål om livsform og ikke om seksuel afvigelse. (...) De lesbiske feminister mente derimod, at det seksuelle var en underordnet del af selve kærligheden til kvinder og hengivelsen til kvindekampen, hvilket gjorde spørgsmålet om valg endnu mere sandsynligt. Ingen var derfor forudbestemt til at begære kvinder, men alle kunne lære at gøre det, og hvis blot kvinder kunne solidarisere sig med kvinder, kunne de også lære at begære dem, hvis de da gerne ville.” (Lützen 1986: 295)

I løbet af det forudgående årti (1970erne) blev de to subjekter, den lesbiske og feministen, sammensmeltet til én figur: den politiske lesbiske, hvilket ikke mindst fremgår af det ovenstående citat. Her etableres et politisk lesbisk subjekt, der er solidarisk (eller identificerer sig) med andre kvinder, mens begær/sexuel aktivitet med kvinder tilskrives som en mere sekundær status. Politisk lesbianisme kom således til at betegne en form for romantisk venskab (Halberstam 1998: 90). Hvor 1970ernes politisk-lesbiske subjekt søgte at befri sig fra det patriarkalske samfunds kvindeundertrykkelse, forsøger den lesbiske her fra slutningen af 1980erne at befri sig fra en række interne seksuelle normer. I forlængelse heraf dukker en interesse for seksuelle fantasier op i Hvidløgspressen²⁴, og de blev tildelt en position som sandhedsbærende end udtryk for internaliseret patriarkalsk undertrykkelse²⁵. Spørgsmålene melder sig derfor: Hvilken sandhed om den lesbiske, får de seksuelle fantasier lov til at repræsentere? Hvilken sandhed forstår tekstens jeg fantasierne som udtryk for?

For at vende tilbage til teksten, så knytter jeget følgende ord om tekstens relation til temaet: ”Egentlig havde jeg tænkt mig, at vi (de 2 anonyme) skulle nøjes med at skrive vores fantasier. Men jeg har alligevel lyst til at skrive om nogen tanker, jeg har gjort mig over temaet lesbiske og mænd/mandlig seksualitet” (ibid.: 5). Hvor de i den forrige tekst fremførte eller beskrevne fantasier først tildeles en position som sandhedsbærende, indiskutable og selvindlysende, tildeles de nu en position, som ”den halve sandhed.” Med andre ord giver jegets bekendelse af fantasierne et yderligere incitament til også at forklare dem (”jeg har alligevel lyst til at skrive nogen tanker, jeg har gjort mig”). Man kan i forlængelse heraf spørge til, hvorfor tekstens subjekt (jeget) har netop disse fantasier? Og hvorfor de synes at være problematiske i det lesbiske subjekts øjne? Disse spørgsmål vil jeg lade stå som en art cliffhanger.

²⁴ Denne stigende interesse for fantasierne som betydningsbærende sandheds- eller autenticitetsmarkører kan fx ses i det forudgående nummer af Hvidløgspressen (nr. 61, 1989) med temaet ”Det drejer sig om fantasi.” Som en overordnet betragtning jeg har gjort mig undervejs i indsamlingsprocessen er Hvidløgspressen kendetegnet ved en større interesse i seksuelle fantasier og diskussion/ophævelse af, hvad der betegnes som seksuelle tabuer, end sin forgænger Kvinder Kvinder.

²⁵ Dette har fx den amerikanske radikale feminist Sheila Jeffreys argumenteret for. I en publiceret tale (oprindeligt afholdt ved en konference i New York omkring kvindebevægelse i 1987) opfordrer hun det, hun anser som en splittet kvindebevægelse (i to positioner, de sexliberale og antipornografipositionen) til (igen) at stå sammen om en kritik af pornografi og seksuelle fantasier: ”We’ve got to talk about those things that have been so hard to talk about, such as the fantasies we have had inside our heads (...) when we are able to talk together about these things, we will be able to come to grips with the extent to which we have internalized our oppression, and how it has affected us” (Jeffreys 1990: 133).

Teksten er opdelt i fire underafsnit (punkt 1, 2, 3 og 4), hvor jegt præsenterer fire (overlappende) problematikker og kommer med sin fortolkning af, hvorfor disse fire emner før er blevet anset som problematiske. De fire emner er struktureret som underordnede problematikker, underafsnit af den overordnede problematiske seksuelle relation mellem lesbiske og mænd/mandlig seksualitet. Disse fire punkter betegner jegt desuden som ”tabuer”, altså seksuelle problemstillinger, der er underlagt et talemæssigt forbud inden for et lesbiskfeministisk gruppefællesskab, hvorfor jegt overordnet set søger at ophæve de forestillede tabuer gennem en italesættelse. I punkt 1 søger jegt at ophæve det, hun udpeger som en tabuisering af ”masochistiske fantasier”. I punkt 2 diskuterer hun, hvorfor der optræder mandlige karakterer i sine seksuelle fantasier, mens hun i punkt 3 beskriver et modsætningsforhold mellem en forestillet særegen ”lesbisk elskov” (jegtets betegnelse, *ibid.*: 5), differentieret fra heteroseksuel sex (samleje?), og det, som jegt præsenterer som praktiseret, reel lesbisk sex, som hun oplever som en imitation af heteroseksuel sex (samleje?). Tekstens sidste underafsnit, punkt 4, præsenterer hun vaginal og anal penetration som en problemstilling. Af hensyn til specialets omfang vil jeg ikke gå i dybden med alle de fire punkter, men i stedet begynde min analyse der, hvor dildoen bringes på banen.

Først og fremmest kommer dildoen i spil, når jegts tale falder på vaginal og anal penetration som en tabuiseret problemstilling. Hertil skal det desuden tilføjes, at dildoen figurerer som en parentetisk sidebemærkning; tekstens jeg synes i denne forbindelse at være mere investeret i at betydningsfastlægge penis og forhandle den lesbiskes seksuelle relation til dette kropstegn²⁶ og dens bærer (mænd). Dette vil jeg kaste mig over om lidt, men først vil jeg rette mit blik mod tekstens repræsentation af dildoen:

”Det sidste tabu, jeg oplever handler om vores lyst til at stikke ”ting” op i kussen og/eller ende-hullet. Det var helt fint med sidste hvidløgspresses forbrugeroplysning om gulerødder. Men det er ikke noget, vi normalt snakker højt om. Og jeg tror at det handler om, at når nu vi er lesbiske, så synes vi ikke, at vi ”burde” have lyst til penis’er (og attrapper) – for er det så i virkeligheden ikke en mand, vi har lyst til? Og er vi så rigtige lesbiske?” (*ibid.*: 6)

²⁶ Jeg anvender her Dorte Marie Søndergaards (2006 [1996]) begreb ”kropstegn” og derved viderefører jeg hendes forståelse af kropslige kønsudtryk som ”stedfortrædende tegn for en social konstruktion, og de individer, der lever i og med disse kroppe (...) bliver tegnbærere” (*ibid.*:91).

Det er indledningsvis interessant, hvordan blikretningen skifter undervejs i citatet. Jegets blik starter (i udsagnets første sætning) med at fokusere på den vaginale og anale penetration, som præsenteres som et tabu inden for et lesbisk gruppefællesskab (”vores lyst til at stikke ”ting” op i kussen og/eller ende-hullet”). Herfra bevæger blikket sig fra penetrationen over på det penetrerende objekt: fra det uspecificerede ”ting” (en betegnelse hvis effekt bliver, at fokus rettes fra det penetrerede objekt til penetrationen som aktivitet), henover guleroden (som potentiel dildo)²⁷ over kropstegnet penis, hvortil dildoen indgår som en uddybende sidebemærkning i form af synonymet ”attrapper.” Jegets udpegning af ”problemet” synes derved også at flytte sig fra penetrationen (og det billede af den kollektive lesbiske krop som hullet og gennemtrængelig, som tegnes i citatet) til det penetrerende objekt.

Dildoen tilskrives sin betydning i den forudgående artikulation i en tæt sammenvævning med kropstegnet penis. Den betegnes som en (penis)attrap, altså som en efterligning af (en erigeret) penis, der i samme bevægelse betydningstilskrives som det originale tegn. Penis synes herved at udgøre en betegner (en ”signifiant”), som dildoen ”signifere.” Brugen af dildo fremstilles desuden som en ”afsløring” af de lesbiskes²⁸ hengemte og sande begær efter en mand: ”(...) når nu vi er lesbiske, så synes vi ikke, at vi ”burde” have lyst til penis’er (og attrapper) – for er det så i virkeligheden ikke en mand, vi har lyst til?” (ibid.). Kropstegnet penis fremstilles som metonymisk tilknyttet sin bærer: det mandlige subjekt. Lysten til en penis(repræsentation) fremstilles som et udtryk for et skjult begær hos de lesbiske efter en mand. Jeget aktiverer således en diskurs, der opstiller en ækvivalenskæde af tegnene *dildo-penis-mand*.

Man kan derudover spørge til, hvad det er for en penis, som dildoen får lov til at betegne inden for rammerne af denne diskurs? I denne forbindelse udgør penis noget af et omskifteligt, ikke-stabilt kropstegn, men har flere fremtrædelsesformer. Hvad er det for en repræsentation af penis, som jeget er så investeret i at belyse og erobre? For at besvare disse spørgsmål må jeg gå tilbage i teksten til et af de forudgående underafsnit: punkt 2. Her diskuterer jeget forekomsten af mandlige karakterer i sine seksuelle fantasier: ”Når nu jeg i virkelighedens verden foretrækker kvinder – hvorfor i alverden er der så mænd med i mine fantasier?” (ibid.: 5). I denne artikulation

²⁷ Jeget henviser antydningssvis til artiklen ”Vegetar i cølibat – Min gulerod, min dildo,” underskrevet seminargruppen og publiceret i det forudgående nummer af Hvidløgspressen (nr. 61, januar 1989). Jeg vil vende tilbage til betydningstilskrivningen af guleroden som en dildo i den næste analyse.

²⁸ Jeget synes her at citere en (forestillet) kollektiv lesbisk stemme (et vi).

opstilles et misforhold mellem jegets levede liv, hvor hun som beskrevet foretrækker (hovedsagelig begærer) kvindelige partnere, og hendes seksuelle fantasier, der omhandler mandlige karakterer, altså er struktureret om et begær rettet mod mænd. Til denne antagonisme knytter jeget følgende forklaring:

”Jeg tror, det handler om den energi, der ligger i deres pik. Og at jeg ikke kender ret mange kvinder, der viser deres begær på samme måde som mænd kan gøre det. Så selv om ”mine mænd” er ansigtsløse, så er de nemmere at opfinde end ”vilde” kvinder. Det er ikke mænd, jeg vil have men den mandlige seksualitet – den seksualitet, der tør noget.” (ibid.: 5)

Citatet kan læses som et forsøg for jeget på at løsrive ”den mandlige seksualitet”, som hun ønsker et indgå som et begærsobjekt for, fra mænd (”Det er ikke mænd, jeg vil have men den mandlige seksualitet”). Denne adskillelse mellem de to størrelser, mænd og mandligt begær/seksualitet, åbner op for muligheden for, at jegets kvindelige partner(e) i stedet kan besidde den.

Et centralt element i denne forhandlingsproces er penis, der indledningsvis figurerer som en del af årsagsforklaringen på, hvorfor der optræder mandlige karakterer i jegets seksuelle fantasier. Her repræsenteres penis – i form af synonymet *pik* – som et hylster eller en beholder for ”den energi,” som jeget eftersøger/begærer. Jeget trækker i citatet på en fallocentrisk diskurs. Betegnelsen udgør en viderebyggelse af den psykoanalytiske Jacques Lacans fallosteori. Ifølge Lacan udgør fallos en transcendent *signifiant* i en symbolske orden, og det er subjektets position i forhold til fallos, der tildeler subjektet magt, autoritet og kontrol over begæret (Potts 2002: 116).

Som Annie Potts (2002) argumenterer for er penis i den vestlige verden metonymisk forbundet til det kulturelle symbol fallos. Med andre ord fungerer penis i sin erigerede form som en fallisk ”stand in” – eller som Potts mere præcist, med en humoristisk undertone, betegner det: en ”stand up”. Den erigerede penis fungerer således som en fallisk substitut, der giver det mandlige subjekt magten til at fuldende den kastrerede kvinde seksualitet. Den kvindelige seksuelle fuldendelse opnås således via (vaginal) penetration af den falliske substitut (Potts 2002: 140-144).

For at vende tilbage til mit analysemateriale trækker jeget på en fallocentrisk diskurs i sin fremstilling af penis. I den første sætning i citatet retter jeget sit blik mod kropstegnet penis (i form af synonymet *pik*), som ækvivaleres med elementet *energi*, hvorved penis tildeles en form for agens. Med andre ord betydningsfastlægges penis som værende en (potentiel) agent. I den efterfølgende sætning sammenkæder jeget mandligt begær/seksualitet med synlighed: Mænd differentieres fra de fleste kvinder, idet de er i stand til at vise et begær. Jeget adresserer ikke, hvilken ”måde” der er tale om, altså hvilke(t) tegn, hun udpeger som udtryk for dette begær (ej

heller, hvilken mindre gruppe af kvinder, der kan vise et begær på samme måde som mænd). Dog er penis den eneste del af den mandlige krop som eksplicit nævnes og derved fremstår tydeligt. De mandlige aktører, som optræder i jegets seksuelle fantasier, beskrives ellers som uspecifikke, uidentificerbare ("ansigtsløse"). Herved etablerer jeget implicit en forbindelse mellem mandligt begær og penis: Penis udpeges med andre ord som det mest centrale tegn på det/den mandlige begær/seksualitet – eller mere præcist tilskrives den erigerede penis som et (synligt) udtryk for en skjult essentiel mandlig seksualitet, lokaliseret i penis. Med Potts ord kan den erigerede (falliske) penis ses som "the essence of male masculinity" (Potts 2002: 135).

Jegets adskillelse af tegnene *mænd* og *mandlig seksualitet*, symboliseret af den erigerede penis, åbner op for muligheden for, at dildoen (i teksten benævnt en penisattrap) kan fungere som en fallisk (penis)substitut. Den bliver en mulighed for jeget til at erobre en fallisk-maskulin seksualitet, symboliseret af den erigerede penis, uden mænd. Med andre ord kan hun altså erobre den falliske penis og det (falliske) maskuline begær, som penis symboliserer, uden tegnbæreren mænd, hvilket åbner muligheden for at overføre denne betegner (*signifiant*) til en lesbisk seksuel udvikling. I forlængelse heraf kan den kvindelige dildobærer derved indtage en fallisk-maskulin, penetrerende position i en kvindelig samkønnet seksuel relation, mens jeget kan indtage en position som den penetrerede og derved indgå som dette begærs objekt. Denne erobring åbner op for muligheden for, at jeg kan erobre essensen af en konventionel fallocentrisk maskulinitet, uden at miste genkendelighed som lesbisk for sine gruppefæller.

Dildobrug som patriarkatets trojanske hest - Analyse af "Vulgære platheder" (Tekst 2)

Den anden tekst, jeg har udvalgt fra Hvidløgspressen, har titlen "Vulgære platheder" (1989) og er underskrevet Vibeke Christie (se desuden bilag 3). Overordnet set er dildoen antydningssvis repræsenteret som en handling (det at benytte et objekt som en dildo) og udgør et væsentligt punkt i jegets opremsning af seksuelle problemstillinger. Denne tekst har jeg desuden valgt at kategorisere under dildomodstanderpositionen, idet den afviser brugen af dildo til vaginal penetration.

Begrundelsen herfor vil jeg vende tilbage til senere i analysen.

Vi befinder os, ligesom i den forudgående tekst, i 1989, i Lesbisk Bevægelses afslutningsfase. Bevægelsen fik aldrig en officiel afslutningsdatering, mens det tilknyttede tidsskrift, Hvidløgspressen, stoppede med at udkomme i 1996 grundet manglende tilslutning.

Teksten er et læserbrev skrevet som en kritik af en uspecificeret mængde af tekster udgivet forudgående i Hvidløgspressen med seminargruppen som afsender²⁹: ”Jeg er vred, skuffet og modstående over, at lesbiske kan lægge sådanne vulgære, kvindeundertrykkende holdninger for dagen” (ibid.: 16). Jeget positionerer sig således i opposition til seminargruppen og er afvisende over for deres materiale, som jeget udpeger som et udtryk for ”vulgære, kvindeundertrykkende holdninger” og derved implicit antagonistisk med lesbiskfeministisk politik, der, som tidligere nævnt, udgjorde et emancipatorisk projekt fra det patriarkalske samfunds kvindeundertrykkelse – og det er denne undertrykkelse, som seminargruppens materiale i jegets øjne reproducerer.

Jegets kritik retter sig desuden også mod materialets forståelse af lesbisk identitet. Jeget betegner materialet som ”disse lumre oplæg som modbillede til min lesbianisme” (ibid.), altså som et billede i opposition til jegets lesbiske identitet (”min lesbianisme”). Med andre ord modsætter jeget sig materialets interpellation af hende som et implicit ikke-feministisk, lesbisk subjekt. Materialets subjektiveringstilbud knytter sig dets udsigelsesniveau og de seksuelle handlingsforslag, som det fremsætter.

Det er desuden teksternes handlingsforslag, som jeget udpeger som et udtryk for et forfald for et lesbiskfeministisk fællesskab:

”Det er ikke mange år siden, at vi på Femø stadig sang lesbiske slagsange om at være stærke og smukke og elske hinanden, ”Vi er fler end I tror her på jorden, og se nu kommer vi frem.” Og hvordan er det så, vi kommer frem her i 1989 på lesbisk seminar? Med forslag om mekaniske hjælpemidler kaldet sexlegetøj (...). For slet ikke at nævne et mandefixeret forslag til (...) brug af gulerødder i cølibatperioden. Gudinden hjælpe os, det ser sort ud for den lesbiske fremtid.” (ibid.: 16)

I citatet etableres en forfaldsfortælling eller dystopisk fremtidsfortælling for et lesbiskfeministisk fællesskab. Hertil indgår tidsmarkører og rum/geografi som komponenter i etableringen af denne fortælling, der strækker sig over en (ikke fjern) nostalgisk fortid (”Det er ikke mange år siden”) til nutid (”her i 1989”), hvor seminargruppens materiale markerer et negativt vendepunkt, over en dystopisk forestillet fremtid (”det ser sort ud for den lesbiske fremtid”). Etableringen af en nostalgisk, glædelig fortid sker desuden gennem en reference til det geografiske rum Femø, hvor

²⁹ Jeget refererer muligvis til Hvidløgspressen, nr. 61, 1989, hvor seminargruppen fik publiceret en række tekster som oplæg til et kommende seminar om lesbisk seksualitet i 90'erne.

der siden sommeren 1971 er blevet afholdt kvindelejr (Dahlerup 1998, bind 1: 192). Femø Kvindelejr er således et rum, der er tilskrevet og her tilskrives lesbiskfeministisk betydning³⁰.

En anden vigtig komponent, der er medkonstituerende i fortællingen om en feministisk nostalgisk fortid, er citeringen af første vers af den lesbiskfeministiske slagsang ”Lesbisk Front” (1974): ”Vi er stærke, vi er smukke / vi er mange som elsker hinanden. / Vi er fler end I tror her på jorden, / og se – nu kommer vi frem!” (citeret efter Nissen & Paulsen 2000: 28). Citeringen af denne historiske slagsang udgør et centralt element i konstitueringen af et lesbiskfeministisk gruppefællesskab som en enhed. Sangen kan læses som en lesbisk emancipatorisk slagsang imod patriarkatets marginalisering og usynliggørelse af lesbiske³¹, og sangen positionerer et kollektivt lesbisk ”vi” i opposition til et antydningssvis majoritetssubjekt, ”I”, der i versets sidste linje anråbes af et lesbisk ”vi”, et mobiliseret, solidarisk og kollektivt handlende lesbiskfeministisk gruppefællesskab, til at se og anerkende denne gruppes eksistens. Med citeringen af ”Lesbisk Front” genetableres et lesbisk ”vi” som en kollektivt handlende enhed: Vi sang lesbiske slagsange, og vi kommer frem (ibid.). Der er tale om et mobiliseret vi, en kollektiv enhed, samlet i en modstand mod patriarkatets usynliggørelse.

Citeringen af ”Lesbisk Front” fungerer også som en statusopgørelse over lesbiskfeministisk politik på læserbrevets skrivetidspunkt, med indgangen til det nye årti, 1990erne: ”Og hvordan er det så, vi kommer frem her i 1989 på lesbisk seminar?” (ibid.). Det implicite jeg – her som et medlem af det lesbiske vi – spiller her på vendingens (”at komme frem”) dobbeltbetydning: at synliggøre sig, at komme frem fra et uspecificeret ”gemme,” og som en fremgangsbetegnelse. Her fremstilles en lesbisk emancipatorisk fortælling, et udviklingsnarrativ mod en bedre tilværelse for lesbiske – og det er i forlængelse heraf, at blandt andet dildoen optræder som en stopklods for denne emancipatoriske udvikling eller et vendepunkt, der markerer en mulig tilbagegang.

Jeget (her implicit tilstedeværende i form af en stemme end et eksplicit jeg) opremser således flere seksuelle handlingsforslag fra seminargruppens materiale, hvor dildoen antydningssvis

³⁰ Femø kvindelejr blev i sin tid lanceret som et kvindeseparatistisk eksperiment, et forsøg på at skabe et nyt rum for kvinder: ”Meningen med lejren var at udvikle kvindefællesskabet. (...) Det var ikke ment som et lukket kvinderum, men som en ny kvindeoffentlighed” (Dahlerup 1998, bind 1: 192-193).

³¹ Synliggørelse udgjorde en vigtig strategi i kampen mod patriarkalsk undertrykkelse af lesbiske og var et mål med flere af Lesbisk Bevægelses aktioner, hvortil kampsangen ”Lesbisk Front” ofte indgik: ”I alle de offentlige sammenhænge var hovedformålet *udadtil* at *synliggøre* lesbiske ved at manifestere sig kollektivt og direkte kropsligt. Dette foregik normalt efter flg. Mønster: Efter organiseret lesbisk optræden erobrede de tilstedeværende lesbiske scenen og sang kampsangen »Lesbisk Front«, som i sig rummer essensen af LB” (Nissen & Paulsen 2000: 28, kursiv i original).

figurerer heriblandt. Selvom det første kritikpunkt retter sig mod et ”forslag om mekaniske hjælpemidler kaldet sexlegetøj” (ibid.), så præsenteres dildoen først senere som et (mere centralt) problem. Selvom betegnelsen ”sexlegetøj” fungerer som en samlebetegnelse for en række af seksuelle remedier, herunder, men ikke udelukkende dildoen, peger den forudgående, præciserende betegnelse ”mekaniske hjælpemidler” imod en anden seksuel brugsgenstand, vibratoren (som en umiddelbar betragtning, som jeg har gjort mig under indsamlingen af mit analysemateriale, er, at de nu to forskellige seksuelle brugsgenstande, dildoen og vibratoren, først adskilles senere).

Jeg vil derudover argumentere for, at dildoen antydningssvis optræder i læserbrevet som det sidste kritikpunkt: ”For slet ikke at nævne et mandefixeret forslag til brug af gulerødder i cølibatperioden” (ibid.). Selvom dildoen antydningssvis figurerer som det sidste kritikpunkt, tildeles den dog samtidig en central plads som det værste eller mest problematiske af alle de oplistede handlingsanvisninger, hvilket understreges af vendingen ”for slet ikke at nævne” (ibid.). Handlingsanvisningen om brug af dildo udgør ikke kun et kritikpunkt på listen, altså sidestillet med de andre punkter, men betydningstildeles som en seksuel handling, der er så ugenkendelig eller mere præcist modstridende med lesbiskfeministisk politik, at den næsten ikke er nævneværdig.

Jeg vil i denne sammenhæng knytte et par ord om tekstens repræsentation af dildoen. Selvom den ikke nævnes eksplicit i teksten, er den dog antydningssvis tilstede i form af den seksuelle ”brug af gulerødder i cølibatperioden.” Her henvises der desuden til en artikel, trykt i det forudgående nummer af Hvidløgspressen, underskrevet Seminargruppen³². Artikel fungerer som en sexguide til, hvilke objekter der bedst kan benyttes som en dildo ved fravær af en seksualpartner (cølibatperioden), hvor guleroden altså udpeges som det bedste, og hvor de bedste gulerødder kan erhverves. I dette tilfælde tilskrives guleroden en ny betydning som et remedie til seksuel brug. Disse tekster åbner op for en læsemulighed af dildoen som en handling: Den lesbiske kan således tage andre remedier i brug og derved genforhandle disse objekter som dildoer. Hun kan således ”dildoficere” dem.

Det er i denne sammenhæng interessant, at jeget (i form af den udsigende stemme) sammenkæder dildohandlingen (brugen af gulerødder som dildo) med betegnelsen ”mandefixeret.” Denne betegnelse samt jegets modvilje mod blandt andet brug af seksuelle remedier (dildoer)

³² Seminargruppen: ”Vegetar i cølibat – Min gulerod, min dildo” i: Hvidløgspressen, nr. 61, 1989.

placerer eller situerer læserbrevet inden for en radikal feministisk seksualpolitik³³. Den danske Rødstrømpebevægelse var en radikal bevægelse, der ”krævede fundamentale ændringer i kvindernes stilling og ophævelse af årtusinders kvindeundertrykkelse” (Dahlerup 1998, bind 1: 155). Dette kvindeemancipatoriske mål gjaldt desuden private områder eller emner, som bevægelsen gjorde politiske: ””Det private er politisk” lød et af bevægelsens vigtigste slogans. Kvindekampen måtte foregå overalt – i politikken, på arbejdspladsen, i familien og i sengen” (ibid.: 156). Seksualitet blev således genstand for (patriarkats)kritiske analyser og desuden taget op til nyfortolkning. Med andre ord forsøgte en række af (lesbisk)feministiske teoretikere at fremskrive nye kvindeemancipatoriske alternativer til den patriarkalskdefinerede, kvindeundertrykkende seksualitet.

I denne kontekst bliver det interessant at tage et nærmere blik på læserbrevets udpegning af brug af (gulerødder som) dildoer som ”mandefixeret.” Hvorfor og hvordan dette skal forstås, gives læseren ingen (uddybende) diskursive værktøjer til – den lesbiskfeministiske læser forudsættes at kende denne betegnelse og kunne iværksætte den pågældende diskurs. Som førnævnt blev sex/seksualitet taget op til politisk debat og kritiske analyser inden for feministiske grupperinger. Her blev blandt andet (vaginal) penetration diskuteret og fremhævet som en nøglefaktor i undertrykkelsen af kvinder – en forståelse, som flere politiske lesbiske videreførte til at fraråde/fordømme penetrationssex mellem lesbiske ud fra synspunktet om, at penetration per definition er fallocentrisk (Sullivan 2003: 34). Hertil blev en alternativ lesbiskfeministisk (ideal)forståelse af lesbisk sex som et udtryk for en feministisk og ligestillet seksualitet lanceret, en idealfortælling om glæden ved gensidigt begær, uberørt af hetero-patriarkalske magtdynamikker (Halberstam 1998: 135), som et biprodukt heraf blev fx dildo-påspænding (”dildo wearing”) som udpeget som en patriarkalsk ”fælde” (ibid.: 137).

Det er i forlængelse heraf, at læserbrevets brug af betegnelsen ”mandefixeret” skal ses. Med betegnelsen ”mandefixeret” fremstiller læserbrevet brugen af (gulerødder) som dildoer en overdreven fokusering, en vedvarende fastholdelse af mandligt begær og dominans. I jegets optik identificerer de lesbiske, der tager gulerødder i brug som dildoer til vaginal penetration, sig ikke

³³ At læserbrevet placerer sig inden for en radikal lesbiskfeministisk seksualpolitik understreges ikke mindst af jegets senere sammenkædning af seksualitet med politik: ”(...) tror de kvinder, at man kan snakke sexualitet uden at snakke politik?” (ibid.). Med det retorisk spørgsmål, beskylder jeget (her repræsenteret som den udsigende stemme) seminargruppen for ikke at sammentænke seksualitet med politik, men at tænke seksualitet løsrevet fra et (feministisk) kritisk-politisk blik på samme.

kun med mænd, deres undertrykkere, de nægter at give slip på den patriarkalske undertrykkelsesrelation(!) Brugen af dildoer (til vaginal penetration) afvises derfor af jeget, idet den synes at udgøre en form for trojansk hest, der maskeret som en gulerod har sneget sig ind i en lesbisk seksuel udveksling, men bag sit umiddelbare uskyldige ydre fungerer som en bekræftelse af det patriarkat, som den (politiske) lesbiske ellers forsøger at nedbryde. I denne tekst fremstilles (blandt andet) dildobrug som et forstyrrende element, der splitter det tidligere forenede lesbiske fællesskab i to undergrupperinger: en dildokritisk gruppe bestående af jeget og hendes ”meningsfæller” (ibid.) og den dildofortalende seminargruppe.

4.2 Teksteksempel fra PAN-Bladet

Vi bevæger os nu videre til en analyse af den næste tekst, der blev udgivet i PAN-Bladet³⁴ i starten af 1990'erne, hvorfor en kort præsentation af dette tidsskrift vil være på sin plads³⁵. Tidsskriftet udkom (i trykt form) fra 1954 til omkring år 2009 og er det ældste tidsskrift henvendt et homoseksuelt publikum. PAN-Bladet blev oprettet som et medlemsblad for den homopolitiske interesseorganisation Forbundet af 1948 (det senere Landsforeningen for Bøsser og Lesbiske og nuværende LGBT Danmark – Landsforeningen for Bøsser, Lesbiske, Biseksuelle og Transpersoner)³⁶ og erstattede det forudgående tidsskrift Vennen. PAN-Bladet var således tilknyttet en interesseorganisation, der har benyttet sig af et mere assimilationspolitisk arbejde end fx Lesbisk Bevægelse. Dette afspejles ikke mindst i organisationens kamp for lov om registreret partnerskab for homoseksuelle, indført i 1989 (Nebeling Petersen 2012: 83).

Tidsskriftet har derudover undergået flere forandringer i sin levetid – dette inkluderer blandt andet ændringer i forhold til navn, typografi, format, indhold og medieplatform. Af hensyn til specialets omfang vil jeg ikke gennemgå alle disse forandringer, men derimod fokusere på udvalgte begivenheder i tidsskriftets historie. PAN-Bladet udkom i en trykt udgave frem til år 2007, hvor det måtte lukke grundet manglende finansiering, men blev (midlertidig) genoplivet med en ny redaktør i 2009 med udgivelsen af et par numre. Medielandskabet har gennemgået store forandringer i det tidsrum, hvor PAN-Bladet er udkommet. I forbindelse med internettets

³⁴ PAN-Bladet skiftede igennem sin lange levetid stavemåde af sit navn. Jeg har for nemheds skyld valgt at benytte betegnelsen PAN-Bladet.

³⁵ Med mindre andet er angivet er oplysningerne om PAN-Bladet hentet fra tidsskriftets webside (der er skrevet i samarbejde med LGBT Biblioteket). Direkte link: <http://panbladet.dk/om> (besøgt den 17.06.14).

³⁶ For en mere detaljeret oversigt over de danske homobevegelser og -interesseorganisationer se Nissen & Paulsen 2000.

udbredelse gik tidsskriftet online i 2001 og har siden 2010'erne³⁷ fungeret som en nyheds- og kulturwebseite med et tilhørende debatforum for et LGBT-publikum.

PAN-Bladet var desuden et noget mere organiseret tidsskrift end fx Hvidløgspressen. I den periode af tidsskriftet, som jeg har gennemgået (1970'erne og frem til slutningen af 2000'erne), udkom det med en rimelig fast udgivelsesfrekvens. Eksempelvis udkom tidsskriftet i 1973-87 i fem-seks eller syv-otte numre per årgang, altså et nummer om måneden, fraregnet små udgivelsespauser i sommer- og/eller vintermåneder. I starten af 1990'erne (mere præcist 1991) udkom desuden et årligt sommertillæg, der senere udgik til fordel for det månedlige tillæg XPANsion (udgivet fra 1994-1997). Til gengæld udkom PAN-Bladet kun i enkelte sporadiske temanumre, men var som hovedregel ikke opbygget omkring temaer. PAN-Bladets indhold har desuden ændret sig over den årrække, jeg har gennemgået – dette skete desuden i takt med en generelt ændring i medielandskabet for et homoseksuelt publikum, der fra starten af det 21. århundrede er domineret af mere kommercielle LGBT-tidsskrifter med et fokus på livsstilsemner og forbrug samt politik som enkeltrettigheder (Nebeling Petersen 2012: 83). Dette afspejles ikke mindst i den tekst, publiceret i PAN-Bladet i 1991, jeg har udvalgt til en analyse, hvor dildoen nu bliver et spørgsmål om individuelle kvinders lyster og forbrug.

Dildobrug: En seksuel valgmulighed for kvinder – Analyse af ”Lesbisk dildo-kunstner vækker jubel blandt kvinder” (Tekst 3)

Vi bevæger os nu et lille stykke frem til året 1991. I artiklen ”Lesbisk dildo-kunstner vækker jubel blandt kvinder” (se desuden bilag 4) er den danske journalist Grethe Nielsen (intervieweren) rejst til San Francisco for at interviewe den amerikanske billedhugger og ”dildoproducent” (ibid.: 22) Ms. Boone med henblik på at skrive et portræt af hende. Denne artikel adskiller sig fra de forrige to tekster på flere måder: For det første udgør dildoen ikke bare en sidebemærkning, men tildeles en central plads som et tilbagevendende element i artiklens forløb. Selvom artiklen ifølge manchetten skal læses som et portræt af billedhuggeren Ms. Boone, synes den snart mere investeret i at beskrive, kortlægge og kategorisere de dildoer, som Ms. Boone selv har fremstillet. Dette understreges ikke mindst af, at artiklen bringer få biografiske oplysninger, og de ganske få oplysninger om hendes opvækst, som læseren præsenteres før, optræder først sendt i artiklens forløb

³⁷ Websiden (panbladet.dk) virker dog rimelig død (sidst besøgt den 01.07.14). Websidens arkiv over nyhedsindlæg går også kun til juli 2012, og websiden virker ikke til at være blevet opdateret siden.

(ibid.: 23). Ikke nok med at dildoen tildeles en central plads i artiklen, så adskiller denne sig fra de andre ved at repræsentere en række af forskellige dildoer. Dildoen fremstår således som et mere flertydigt tegn i denne artikel i modsætning til fx tekst 1.

Jeg vil i denne analyse rette mit blik mod, hvordan dildos betydning forhandles igennem artiklens forløb. Jeg vil endvidere fokusere på, hvordan dildoen betydningstildeles i forhold til penis, samt undersøge hvordan denne forhandlingsproces hænger sammen med en forhandling om både dildoen og penis som enten et glædesvækkende eller faretruende objekt. Her bliver det relevant at kaste et nærmere blik på artiklens affektive økonomi. Til dette formål vil jeg gerne inddrage affektteoretiker Sara Ahmed, der er inspireret af performativitetsteorien. Med Ahmed kan jeg undersøge, hvordan affekter performativt handler, hvordan de former eller mere præcist skaber subjekter og objekter samt relationer mellem dem (Nebeling Petersen 2012: 92). Man kan først og fremmest inddele artiklens affektive økonomi i et forløb: Dildoen udpeges i artiklens indledning som et glædesobjekt. Dette billede af dildoen rykkes der ved i artiklens midte, hvor dildos status som et muligt faretruende objekt forhandles. Indtil dildoen igen i artiklens afslutning genetableres som et glædesobjekt. Denne del af analysen vil jeg nu kaste mig ud i.

Som det kan ses i artiklens overskrift fungerer dildoen som et glædesobjekt. I artiklens overskrift udpeges Ms. Boone som skaberen af det pågældende glædesobjekt, dildoen, og hun fremkalder eller vækker herigennem et glædesincitament hos kvinder: ”Lesbisk dildo-kunstner vækker jubel blandt kvinder” (ibid.: 22). Dildoen indskrives i en affektiv økonomi, hvor det fungerer som et objekt, hvortil glæde klistrer. En glæde, der desuden klistrer fra dildoen til sin procent Ms. Boone, der derved ikke kun figurerer som en dildoproducent, men også en glædesprocent. Dette fremtræder mere tydeligt i artiklens første kolonne:

”[Ms. Boones] kundeskreds består af amerikanske kvinder, lesbiske såvel som heteroseksuelle, der med jubel kaster sig over de meget utraditionelle dildoer, hvis erklærede formål er at give kvinder glæde og inspiration.” (ibid.: 22)

I citatet cirkulerer affekten glæde, der bevæger sig fra de (amerikanske) kvindelige kunder til dildoen (fra det kollektive subjekt til objekt) og fra dildo tilbage til de kvindelige købere (fra objekt til subjekter). Dildoen kan i forlængelse heraf ses som et affektivt anknytningspunkt: et objekt, hvortil glæden klistrer. De amerikanske (lesbiske) kvinders incitament til at købe dildoen fremstilles som betinget af en forestilling om dildos mulige glædesafkast. Dildoen bliver her et forestillet glædesobjekt: Det er netop dildoen som et forestillet glædesobjekt, der kan siges at betinge de amerikanske kvinders affektive (og økonomiske) investeringer i netop dette objekt. Glæden synes

derved at cirkulere og i takt med sin cirkulation at skabe merværdi. Dildoen bliver her et objekt, hvortil jubel eller glæde klistrer, en glæde, der klistrer og derved forener kvinder, uanset seksuel orientering eller begærsretning, sammen i et (affektivt) fællesskab.

Selvom artiklen er opbygget som et portræt af dildoproducenten Ms. Boone, synes artiklen i højere grad investeret i de dildoer, som Ms. Boone har produceret. Ikke langt inde i artiklen, beder interviewereren hende om at: "(...) gennemgå kataloget, som er inddelt i kategorier som f.eks. grøntsager, dyr og ædelstene, og fortælle om baggrunden for dildoernes former" (ibid.: 22). Artiklen opererer således med forskellige klassificeringssystemer eller kategoriseringer af Ms. Boones dildoer. Igennem artiklen (i både interviewerens og Ms. Boones udtalelser) differentieres Ms. Boones dildoer som et (nyt) alternativ til "sex-branchens traditionelle produkter" (ibid.: 22, billedtekst). Ms. Boones dildoer etableres således som utraditionelle og fantasifulde i samme bevægelse som de differentieres med sex-branchens produkter, der ækvivaleres med tegnene *traditionelle* og *fantasiløse*.

Det er desuden købet af en dildo i den historiske feministiske sexbutik og boghandel Good Vibrations, der markerer et vendepunkt i artiklens narrativ. Det bliver således skuffelsen over det erhvervede produkt, der i artiklen etableres som motivationen for Ms. Boone til at starte sin egen produktion af dildoer. Ms. Boone fortæller: "(...) igen savnede jeg noget opfindsomt, noget andet end mandens kønsorgan" (ibid.: 22). Her fungerer penis som en art afgrænsningsobjekt fra Ms. Boones dildoer. Tidligere i artiklen beder interviewereren Ms. Boone gennemgå kataloget over sine dildoer: "Jeg beder hende gennemgå kataloget, der er inddelt i kategorier som f.eks. grøntsager, dyr og ædelstene" (ibid.: 22). Hendes dildoer er således formede efter andre kategorier end efter ikonografisk lighed med penis. At Ms. Boone netop har valgt at producere sine dildoer efter andre kategorier, kan ses som en strategi til at "break the association between a piece of silicone and a penis" (Findlay 1992: 569). Dildoen synes i første omgang at kunne fungere som et glædesobjekt via en differentiering fra penis.

Det er netop artiklens kategoriseringer af Ms. Boones dildoer, jeg vil kaste et nærmere blik på. Undervejs i artiklen beskriver og inddeler Ms. Boone sine dildoer i to kategorier: de ikke-truende dildoer og truende dildoer. I den første kategori, den ikke-truende kategori, inddeler hun dildoer, der igennem ikonisk lighed repræsenterer forskellige dyrearter som katte (dildoen "Frida"), delfiner og blåhvaler. Disse dildoer kategoriseres og differentieres derfor fra den truende kategori, som Ms. Boone kategoriserer følgende typer af dildoer under:

”Det mandlige kønsorgan sædvanligvis. Grunden er, at det har forårsaget en masse smerte og sorg for kvinder, og for andre har det været årsagen til fornøjelse – og graviditet (latter). Jeg følte, at min kollektion ville være ufuldstændig uden den model.” (ibid.: 22)

Citatet kan læses som en forhandling mellem penis og dertil dildoen som et faretruende eller glædesobjekt. I citatet udpeges penis, der her betegnes som ”det mandlige kønsorgan”, som et potentielt faretruende objekt. Denne betydning forskydes en smule, og penis fremstår som et tvetydigt objekt, der potentielt kan ”forårsage en masse smerte og sorg for kvinder” eller være ”årsagen til fornøjelse” (ibid.). Penis’ affektive betydning fastlægges derfor ikke endeligt, men står åben til fortolkning for de individuelle kvinder, der har taget eller vil tage den i brug.

Selvom Ms. Boone har formet sin kollektion som en art modstrategi til sex-branchens traditionelle produkter, som hun før differentierede sin dildokollektion fra, så består hendes dildokollektion alligevel af flere penislignede dildoer: ”Jeg følte, at min kollektion ville være ufuldstændig uden den model” (ibid.). I kraft Ms. Boone har produceret et hav af dildoer med ikonografisk lighed med en række forskellige objekter (inklusiv penis), etableres dildoen i artiklen som et noget tvetydigt tegn. Denne tolkning åbner artiklens interviewer ligeledes op for. I artiklens afslutning kommer intervieweren med følgende overvejelse: ”En ting er sikkert: Efter dette interview vil en dildo ikke længere være en entydig ting” (ibid.: 23). Selvom Ms. Boones dildokollektion rummer en potentielt faretruende underkategori af penisæstetiske dildoer, så genetableres dildoen som et glædesobjekt i artiklens afslutning ved at nedtone dens associative eller metonymiske relation til en penis:

”Gyldendal’s Fremmedordbog forklarer ordet ”dildo” med ”erstatning for erigeret penis”, mens den forklaring, som gives i sexbutikken Good Vibration”, synes at passe bedre ind i denne sammenhæng: ”Dildo” kommer fra det italienske ”diletto” eller det engelske ”delight”, nemlig fryd eller glæde.” (ibid.: 23)

I interviewerens artikulation udpeges to definitioner på dildoen. Den første udgør en mere konventionel, officiel definition, der entydigt sammenkæder dildoen med ”erstatning for erigeret penis”, som en kopi, en efterligning af den originale penis. Intervieweren modsætter sig ikke helt definition, men valoriserer i stedet Good Vibrations uofficielle betydningsfastlæggelse, der sammenkæder dildoen med glæde. Der er tale om en mere åben definition, der ikke centrerer sig om dildovens referentialitet, men derimod omkring dildoen som et glædesakkumulerende objekt, som det kollektive subjekt kvinder kan nyde afkastet af, hvis den tages i brug.

Hovedparten af afsnittet har omhandlet tegnet dildos betydningsfastlæggelse (i relation til penis). Afslutningsvis vil jeg knytte en (kortere) bemærkning centreret omkring brugen af dildoen: Hvilke handlingsanvisninger udpeger artiklen? Undervejs i interviewet spørger intervieweren Ms. Boone, om hendes dildoproduktion skal ses som et udtryk for et bagvedliggende ønske om at gøre blandt andet dildobrug mere udbredt blandt gruppen kvinder (ibid.: 22). En forståelse, som Ms. Boone dog afviser:

”Jeg synes ikke, at kvinder SKAL noget som helst, men jeg vil gerne yde et slag for mangfoldigheden. Og noget af det, jeg laver kan måske lokke kvinder til at eksperimentere med noget, der føles godt, og som gør det mere tiltrækkende at udforske deres seksuelle identitet ! (...) Men det er ikke fordi, jeg VIL have, at folk bruger dildoer eller andet. Det er et spørgsmål om mangfoldighed, om at have mulighed for at prøve en anden slags kartoffel på tallerkenen!” (ibid.: 22-23)

Hun afviser først, at sin dildokollektion skulle have direkte præsriptive effekter, og i stedet reartikulerer hun sin dildokollektion som en seksuel valgmulighed. På trods heraf synes Ms. Boones dildokollektion stadig at give kvinder et vist incitament til dildobrug, hvilket hendes brug af betegnelsen ”lokke” peger i retning af. Dildoen fremstilles her som et værktøj, der indbyder eller implicit anråber kvinder til at bruge den i et forsøg på at frisætte deres ellers skjulte seksualitet. Dildobrug udpeges altså her som en mere individuel valgmulighed, som kvinder kan tage i brug. Dette billede tegnes ikke mindst af Ms. Boones brug af betegnelsen ”mangfoldighed” og vendingen ”en anden slags kartoffel på tallerkenen.” Selvom seksualiteten her udpeges som en skjult essens, er der ikke tale om en fælles kvindelig seksualitet. I stedet peger Ms. Boones brug af fx betegnelsen ”mangfoldighed” og artiklens præsentation af hendes store og varierende dildokollektion hen ad en forståelse af (i al fald kvinders) seksualitet som en individuel essens.

Denne læsning underbygges da også senere i artiklen, hvor Ms. Boone præsenterer et særligt form for sexlegetøj, som hun forklarer således: ”Meningen med modellen er, at kvinder, som ikke bryder sig om at få noget op i sig, alligevel kan finde fornøjelse ved brugen af sex-legetøj - en fornøjelse, der er et alternativ til f.eks. et elektrisk massage-apparat” (ibid.: 23). Det omtalte objekt afgrænses fra dildoen, her implicit forstået som et penetrationsobjekt, og fra et elektrisk massageapparat (den nuværende vibrator?). Dette seksuelle redskab er produceret til en specifik gruppe af penetrationsmodvillige kvinder. Ms. Boones seksuelle remedier, herunder dildoen produceres for at imødekomme kvinders individuelle seksuelle behov: Dildoen kan derfor købes af kvinder med penetrationslyst, mens penetrationsmodvillige kvinder kan erhverve sig Ms. Boones alternative (klitorisstimulerende?) apparat. Hvorfor disse kvinder er modvillige over for penetration,

adresserer Ms. Boone (eller intervieweren) ikke. Muligheden for fx at se penetrationsmodvilje som en feministisk strategi eller politisk standpunkt er helt fraværende i artiklens diskursive univers. I stedet synes penetrationsmodvilje at få en status som en indiskutabel konstatering i Ms. Boones artikulation.

Opsummerende produceres dildoen her som et frigørende redskab, som kvinder (uanset seksuel orientering) ved at tage den i brug til penetration, kan frigøre deres ellers skjulte seksualitet. Med andre ord bliver dildobrug nu en potentiel frigørende handling. En kritik af dildoen som et symbol på en fallocentrisk orden er nu væk og med den også en forståelse af penetrationsmodvilje som en radikal lesbiskfeministisk politisk strategi. Med andre ord udgør fænomener som seksualitet og dildobrug ikke længere radikalfeministiske spørgsmål, men derimod fremsættes dildobrug som et udtryk for en individuel seksuel lyst, og hvis lysten til penetration mangler, kan alternative seksuelle remedier købes og tages i brug.

4.3 Teksteksempel fra Mohawk Beaver

Den næste artikel, som jeg vil komme med en analyse af, er hentet fra det feministiske undergrundszine Mohawk Beaver (1997-2006)³⁸, der blev oprettet og drevet af (primært) den feministiske aktivist Gritt Uldall-Jessen (også kendt som Gritt U.) i samarbejde med få andre (zinet blev fx layoutet af medaktivist BADgirl Thorneberg) og med tekstbidrag fra andre skribenter. Zinet var tilknyttet Kvindehuset i København ligesom de forudgående tidsskrifter Kvinder Kvinder og Hvidløgspressen.

Hvor der i 1970'erne var en stor kollektiv feministisk bevægelse – med forskellige undergrupperinger, fx i form af Lesbisk Bevægelse – forholder det sig noget anderledes i Mohawk Beavers tilblivelses- og udgivelsesperiode. Kvindehuset husede nu flere mindre feministiske initiativer og grupperinger, hvilket Mohawk Beaver kan ses som et eksempel på. Mohawk Beaver var et ikke-kommercielt DIY-zine med en sporadisk udgivelsesfrekvens og nåede at udkomme i 12 numre i perioden 1997 til 2006. Zinet har således et hjemmelavet, lavpraktisk præg: Artiklerne blev skrevet på computer, og zinet blev trykt på en kopimaskine og hæftet sammen med en hæftemaskine. Ifølge Gritt U. blev zinet trykt via tilgængelige kontormaterialer og midler. Hvert nummer blev desuden trykt i omkring 400 eksemplarer på en fotokopimaskine med hjælp fra andre grundet manglende finansiering til zinet tilblivelse og videre trykning. Selvom der på flere af

³⁸ Oplysningerne om Mohawk Beaver er hentet fra et interview, jeg udførte med Gritt Uldall-Jessen, Kvindernes Bygning, den 28.03.2014. Lydoptagelsen af interviewet kan udleveres ved henvendelse til forfatteren.

zinets numre står anført priser (i danske kroner og udvalgte udenlandske valutaer), blev zinet ikke udarbejdet af kommercielle årsager, og Gritt U. fik ingen indtjening på zinet.

Enkelte numre af Mohawk Beaver var desuden struktureret som temanumre, men det var mere undtagelsen end reglen. Zinets indhold blev da også noget tilfældigt bestemt af Gritt U.s rejser og bekendtskaber fra forskellige blandt andet feministisk-aktivistiske miljøer. Dette afspejles ikke mindst i Mohawk Beaver, nr. 5, 1998, der inkluderede flere artikler om drag kings. Artiklerne blev udarbejdet på en rejse til Wien, hvor Gritt U. befandt sig i forbindelse med etableringen af en drag king-workshop.

Zinet var henvendt til et internationalt feministisk publikum, hvilket afspejles i at de fleste af de numre, jeg har gennemgået, var skrevet på engelsk. I forlængelse heraf blev zinet da også omdelt i udenlandske storbyer som Berlin, New York og Wien, men langt de fleste eksemplarer lå tilgængelige i Kvindehuset, København. Flere af zinet's artikler omhandlede desuden seksuelle emner eller problemstillinger. Dette gælder ikke mindst den lederklumme, som jeg i det følgende vil bringe en analyse af.

Dildoen: En bedre fallisk stand-in end penis? - Analyse af "The editoria gives more head" (Tekst 4)

Vi spoler nu frem i tiden til slutningen af 1990'erne, mere præcist året 1997, hvor jeg vil bringe en analyse af lederklummen "The editoria gives more head", underskrevet Miss Mohawk Beaver (se desuden bilag 5). Lederklummen udgør endnu en tekst, som jeg har valgt at kategorisere under dildotilhængerpositionen. Selvom dildoen figurerer antydningssvis forholder lederklummens subjekt (jeget) sig positiv over for dildoen og brugen af den, hvilket jeg vil gå yderligere i dybden med om lidt. I lederklummen beskriver et kvindeligt jeg en række oplevede situationer, hvor hun (enten individuelt eller som en del af en kvindegruppe) er blevet udsat for sexistiske anråbelser af mænd. En række situationer, som hun efterfølgende sammenkæder med en magtanalyse: "But in the situations I described earlier it is not a matter of lust anymore. It deals with power. (...) These men want to steal something and [not] empower me. (...) They want to limit the freedom of another individual" (ibid.: 4). Hun udpeger de skitserede situationer som problematiske, idet de beskrevne mænd benytter magt til at indtage en overordnet position og begrænse det kvindelige jeks handlefrihed.

Undervejs i lederklummen falder jegets tale på en anden form for magtudøvelse, som jeget er blevet underlagt siden det, hun beskriver som sit første samkønnede forhold:

“Since being in my first real relationship with a woman I’ve had my amount of another kind of ignorant crap. “You just need some good cock!” (...) I get what I want. If I want something long and hard I’ll get it and this time it will be made of rubber and I luckily don’t have to face the bullshit that may surround a real one!” (ibid.: 5)

I citatets anden sætning citerer jeget en uspecifik, umiddelbart kropsløs stemme (“You just need some good cock!”). Dette sammenlagt med tidsmarkøren ”siden” (”since”) etablerer det citerede udsagn, som et tilbagevendende udsagn, som det kvindelige jeg er blevet og stadig bliver mødt med. I forlængelse heraf er det relevant at kaste et nærmere blik på udsagnets anråbelseffekter. Lederklummens kvindelige jeg bliver anråbt af en umiddelbart kropsløs stemme, der anråber og etablerer hendes samkønnede forhold som mangelfuldt. Hertil udråbes og tildeles penis en central position som det manglende element. Med andre ord etableres det kvindelig jeks begærsretning som en midlertidig fiksering. Hendes samkønnede begærsretning kan således vendes til et heteroseksuelt begær. Med formuleringen ”You just need some good cock!” tildeles penis således opgaven til at omvende jegets begærsretning.

Hertil kan man desuden spørge til, hvilken stemme jeget citerer? Set i konteksten af resten af lederklummen, hvor jeget adresserer andre situationer med sexistiske anråbelser af mænd, kan man læse stemmen som hankøn. Denne læsning åbner endvidere op for muligheden for at læse udsagnet som et implicit ”seksuelt tilbud” fra et mandligt subjekt, der ved at aktivere en heterosexistisk diskurs, der konstituerer lesbisk sex som mangelfuldt, positionerer ham som jegets ”redningsmand.” Denne diskurs er langt fra ny i brug. Man kan her trække en tråd til seksualvidenskabens udpegning af frigiditet som den bagvedliggende årsag til kvindelig homoseksualitet. Ifølge den danske historiker Karin Lützen har disse to historiske afvigerfigurer, den frigide kvinde og den homoseksuelle kvinde, en beslægtet historie, idet begge er blevet defineret ud fra et manglende begær til mænd. Hun argumenterer for, at der i begyndelsen af det 20. århundrede, skete et diskursivt sammenfald inden for den vestlige seksualvidenskab, så disse to afvigersubjekter blev sammensmeltet til én. Med andre ord blev frigiditet, ifølge Lützen, nu årsagsforklaringen på kvindelig homoseksualitet (Lützen 1986: 277-278). De seksualvidenskabelige diskurser udpegede nu kvinder som frigide, hvis en orgasme vedvarende udeblev under det heteroseksuelle samleje. Frigiditet blev desuden anset som en potentiel farlig tilstand, der måtte overvindes, ellers ville den føre til kvindelig homoseksualitet, idet disse kvinder i manglen på en orgasme ville opsøge seksuel tilfredsstillelse hos andre kvinder (ibid.: 280). Lützen skriver efterfølgende:

”Herved blev homoseksualitet indirekte mænds ansvar, for evnede de at give en kvinde en [vaginal?] orgasme, vandt de hende for heteroseksualitet, men evnede de det ikke, tabte de hende til homoseksualitet. Denne holdning er fra ekspertviden sunket ned til folkeviden, hvilket viser sig i det bevingede ord: »Det eneste en lesbisk trænger til er en ordentlig pik« - underforstået »farmands her.«” (ibid.: 280)

Som Lützen peger på i sin historiske analyse, så blev kvindelig homoseksualitet inden for denne seksualvidenskabelige diskurs etableret som et udslag af mænds fejlen som seksuelle subjekter. Endvidere peger hun på, at denne diskurs er blevet en hverdagsdiskurs (”folkeviden”). Sidst, men ikke mindst er Lützens udtalelse interessant, idet hun afslutningsvis citerer en her eksplicit mandlig stemme, der artikulerer fra samme diskurs, som jegets citerede stemme. I Lützens udtalelse fremstår stemmen eksplicit kønnet: Den penis, der får til opgave at omskrive den lesbiskes begær til et heteroseksuelt begær, tilhører det mandlige udsigende subjekt (”farmands her”).

Begge stemmer artikulerer fra en diskurs, der etablerer lesbisk begær som et midlertidig tilflugtsted for den seksuelt frustrerede kvinde, der i samme bevægelse kan vindes tilbage til en heteroseksuel begærsretning af det mandlige subjekt, hvis position som et vellykket seksuelt subjekt står på spil i denne proces. ”Fejler” det mandlige subjekt sin ”mission” kan dette læses som et udtryk for en konventionel (fallisk) maskulinitets fejlen. Det mandlige subjekts mandlige kønsidentitet står derved også på spil. Hertil tildeles penis den centrale position, som den agent, der må forsøge at vinde den seksuelt frustrerede kvinde tilbage (og altså omskrive hendes begær til et heteroseksualitet begær). Men betegnelserne ”en ordentlig pik” (Lützen 1986) og ”some good cock” (Miss Mohawk Beaver 1997) peger også i retningen af, at penis kan fejle denne omvendelsesmission og maskulinitetsperformance. Som Potts peger på, så er penis’ performance som fallisk stand-in en praksis, der ”carries its own risks, anxieties, and, arguably inevitable, ’failure’” (Potts 2002: 134).

Penis får dog ikke mulighed for at begive sig ud på sin farefulde færd inden for lederklummens diskursive univers, idet jeget efterfølgende afviser, at hun mangler en penis: ”I get what I want. If I want something long and hard I’ll get it and this time it will be made of rubber and I luckily don’t have to face the bullshit that may surround a real one!” (ibid.: 5). Dildoen nævnes ikke eksplicit i denne artikulation, men jeg vil argumentere for, at den antydningssvis er tilstedeværende, idet tegnene lang (*long*), hård (*hard*) og lavet af gummi (*made of rubber*) associativt peger hen i retning af dildoen. Dildoen betydningstilskrives her i (ikonografisk) lighed med en erigeret penis (tegnene *long* og *hard*), men differentieres også fra penis via betegnelsen *made of rubber*. Dildoen kan derfor læses som en kunstig efterligning af den originale penis (*the*

real one). Netop denne betydningsbestemmelse af dildoen som en penisrepræsentation, gør det muligt for det kvindelige jeg at erobre (dildo-)penis uden det mandlige subjekt og hans sexistiske magtudøvelser: "I luckily don't have to face the bullshit that may surround a real one!" (ibid.).

Jegets afvisning af den citerede mandlige stemme – altså afvisningen af, at hun mangler en penis og den falliske fuldendelse (opnået via samleje), som penis som fallisk stand in kan tilbyde – hænger sammen med dildoens potentiale som fallisk stand in. Jeg har allerede været inde på, at dildoen også kan fungere som en fallisk stand in i kraft af, at fallos: "(...) is even less, the organ, penis (...), which it symbolises. (...) the phallus is a signifier (...)" (Lacan, citeret efter Mitchell & Rose 1985: 79-80). Fallos skal derfor forstås som en transportabel betegner, hvis betydning kan overføres til andre tegn end penis.

Dildoen udgør nemlig i jegets artikulation ikke kun en erstatning for penis (en mulighed for at erobre penis uden det mandlige subjekt), men kan også læses som et bedre fallisk objekt end penis. Denne forståelse af dildoen har teoretikeren Heather Butler desuden peget på:

"(...) the phallus belongs to the man, yet the lesbian with her object of penetration can perform all of the same things that the penis/phallus can perform during the sex act, *except for one very important thing* – she, or rather her dildo does not ejaculate. (...) the object she uses to penetrate her partner (who may, in fact, ejaculate) though it may be attached to her body in some way, is not beyond her control. It is dependable, adjustable, and controllable." (Butler 2004: 184)

Påspændingsdildoen tilbyder sin bærer en større grad af seksuel agens og kontrol, end det mandlige subjekt har over sin penis, der i modsætning til dildoen ikke er i stand til at holde en permanent fallisk position, som Potts (2002: 138) gør opmærksom på. Penis har således ikke mulighed for at forblive erigeret – eller lang og hård med lederklummens ord. Dette gør dildoen mere pålidelig end penis, som Heather Butler argumenterer for. Og netop penis' manglende pålidelighed som fallisk stand in/up kan siges at udgøre "the bullshit that may surround a real one."

4.4 Teksteksempel fra PROUD! Magazine

Og så når vi til det sidste stop på rejsen i form af en tekst udgivet i tidsskriftet PROUD! Magazine³⁹ i 2012 (tæt på specialets skrivetidspunkt) – et nyere tidsskrift henvendt til primært et homoseksuelt publikum. PROUD! startede dog ud som en anden medieplatform, nemlig som en webshop.

³⁹ Oplysningerne om PROUD! Magazine er hentet fra proud.dk (besøgt den 19.06.14). Direkte link: <http://proud.dk/hvad-er-meningen/>

Webshoppen, der ved sin oprettede i 2006 gik under navnet PROUD Shop, blev drevet af initiativtageren Tina Kristensen, der senere fungerede som tidsskriftets redaktør. Webshoppen startede med at sælge kulturprodukter (film, bøger og tidsskrifter) til først et kvindeligt, men senere også et mandligt homoseksuelt publikum. I 2010 udkom det tilknyttede tidsskrift PROUD! Magazine.

Medielandskabet var for et homoseksuelt publikum i det forudgående årti (2000erne) domineret af PAN-Bladet og det nytilkomne Out & About (2003-), hvor sidstnævnte henvender sig primært til et mandligt homoseksuelt publikum, hvilket desuden afspejles i, at jeg ikke har kunnet finde noget tekstmateriale om lesbiskes dildobrug på nær en parodisk annonce over mødet mellem to generationer af lesbiske. Fra begyndelsen af 2010erne udkommer flere tidsskrifter henvendt til et LGBT-publikum, herunder PROUD! Magazine (2010-2013). Disse tidsskrifter har dog en kortere levetid end de tidligere tidsskrifter. Dette på trods af, at adgangen til disse tidsskrifter er blevet større. Vi befinder os i et websitueret medielandskab, hvor fx PROUD! Magazine udkommer i en trykt og betalingskrævet udgave samt en digital og gratis udgave – begge versioner er tilgængelige på tidsskriftets tilknyttede webside (www.proud.dk). Desuden blev tidsskriftets artikler lagt separat ud på websiden som en del af dens nyhedsarkiv. Tidsskriftet lukker allerede i 2013, og websiden fungerede på specialets skrivetidspunkt (år 2014) både som en webshop og som en webbaseret nyhedsplatform med fokus på film for primært et mandligt og kvindeligt homoseksuelt publikum.

PROUD! Magazine var et organiseret og kommercielt tidsskrift og havde en fast og sæsonpræget udgivelsesfrekvens med fire numre per år, kategoriseret efter årstiderne: vinter, forår, sommer og efterår. Som førnævnt havde tidsskriftet en kort levetid og nåede at udkomme i ti numre, inden det blev nedlagt (fra vinter 2010 til vinter 2013). I forlængelse heraf var tidsskriftet struktureret som temanumre, hvor jeg har udvalgt en tekst, der indgik i temanummeret om sex (nr. 12, efterår 2012). Andre temanumre omhandlede desuden mere kulturelle emner som boldsport (nr. 4, forår 2011) og musik (Lyden af homo, nr. 5, efterår 2011) samt mere livsstilspræget emner som fx regnbuefamiliekonstellationer (Regnbuefamilien, nr. 2, vinter 2011). Temanummeret om sex var den eneste af sin slags i tidsskriftets korte levetid. Og det fortæller, at sex/seksualitet i starten af 2010erne stadig er et emne til debat inden for lesbiske fællesskaber, men som min analyse vil vise, er det ikke længere en debat forbundet med en kritik af et patriarkalsk samfund.

Ophævelse af den radikale lesbiske feminismes forbud mod lesbisk dildobrug – Analyse af ”Lesbiske og pik – det stiveste tabu” (Tekst 5)

Vi er nu nået til det sidste stop på rejsen i form af artiklen ”Lesbiske og pik – det stiveste tabu”, udgivet i PROUD! Magazine i året 2012 (se desuden bilag 6). Artiklen består af et indledende afsnit med en ledsagende illustration af en vertikal dildo, der indgår i artiklen for at markere en tidslinje over dildoen verdenshistorie i udvalgte historiske nedslag, samt et efterfølgende interview med sexolog Katrine Berling.

Artiklen kan læses som endnu et eksempel på dildotilhængerpositionen, idet lesbisk dildobrug, som jeg vil vise om lidt, betegnes som en seksuel aktivitet underlagt et talemæssigt forbud (tabuisering) inden for et lesbisk fællesskab, hvortil artiklen forsøger at ophæve forbuddet og frigøre denne praksis ved at italesætte og debattere den. Spørgsmålet melder sig dog, om artiklens ærinde er at diskutere dildoen? Som det fx fremgår af en præsentation af artiklen på PROUD! Magazines webside, kan den lesbiske mediebruger læse ”sexolog Katrine Berlings indspark i diller-debatten”⁴⁰. Debatten synes derved i højere grad at omhandle penis end dildoen, hvilket jeg vil vende tilbage til. Først vil jeg give mig i kast med artiklens indledende afsnit, hvor artiklen optegner et velkendt lesbisk scenarie:

”Vi kan ikke lide dillere. Hverken at røre ved dem, se på dem eller høre om dem. At understrege det i et skingert toneleje med krøllet Kaj-mund er i mange tilfælde det sikre og ikke mindst forventede kort at spille i et lesbisk selskab.” (Daily 2012: 22)

I artikulationen skitseres en almen kollektiv lesbisk affektiv reaktion i form af modvilje rettet mod kropstegnet penis. Artiklen etablerer herved et kollektivt lesbisk subjekt: et vi. Læseren præsenteres for dette indledningsvise scenarie, der derved fremstår som velkendt hos en lesbisk læser, der derved anråbes som en del af dette vi. Her bliver det desuden relevant at kaste et nærmere blik på artikulationens affektive økonomi. I brødttekstens allerførste linje (”Vi kan ikke lide dillere”) positioneres det lesbiske vi i forhold til penis, her repræsenteret i form af den synonyme betegnelse ”dillere.” Og som tidligere nævnt indgår og cirkulerer affekten modvilje i citatet. Mere præcist distanceres det lesbiske vi fra penis via en affektiv investering i penis. En affektiv investering, der

⁴⁰ Citeret fra <http://proud.dk/lesbiske-og-pik-det-stiveste-tabu/> (besøgt den 09.11.14). Den lesbiske læser har desuden mulighed for selv at deltage i debatten via et kommentarfelt under præsentationen af artikel. Der er dog endnu ikke afgivet nogen kommentarer til artiklen.

klistrer de lesbiske sammen i et gruppefællesskab, mens penis indgår, som det objekt – eller potentielle objekt – som de lesbiskes modvilje klistrer til.

Man kan dog spørge til, hvordan artiklens jeg forholder sig til den opridsede scene? Ved et nærmere øjekast fremstår scenen noget overdrevet, som en parodisk stilisering af et velkendt scenarie, som artiklen både opridses og kritisk distancerer sig fra i en og samme bevægelse. Denne læsemulighed peger flere af de artikulerede betegnelser hen imod. Det drejer sig først og fremmest om artiklens brug af den uformelle, humoristiske betegnelse ”dillere” samt de benyttede betegnelser over de(n) lesbiskes reaktion: ”det skingre toneleje og den krøllede Kaj-mund.” De(n) lesbiskes reaktion i form af modvilje og afsky fremstår overdreven, som en hyperbel repetition af en forventet reaktion som en strategi for at indgå en potentiel eksklusion fra det lesbiske fællesskab: ”At understrege det i et skingert toneleje med krøllet Kaj-mund er i mange tilfælde det sikre og ikke mindst forventede kort at spille i et lesbisk selskab” (ibid.: 22). Her bliver artiklens benævnelse ”dillere” igen væsentlig at diskutere, idet dette ord kan læses som en humoristisk, afvæbnende betegnelse. Penis repræsenteres i den citerede artikulation ikke i sin fallisk-potente form, men derimod som et ikke-truende tegn. Artiklens brug af netop denne betegnelse får den skitserede lesbiske modvilje mod penis til at fremstå som en overreaktion.

Men hvor er dildoen henne i dette billede? Dildoen synes mere eller mindre fraværende i artiklens indledende afsnit, men repræsenteres i form af en illustration og nævnes eksplicit i tidslinjen, der er placeret i den modsatte kolonne. I artiklens interview indgår betegnelser, som ”sexlegetøj” og ”aflange objekter” (ibid.: 23), der antydningssvis refererer til dildoen. Dildoen nævnes dog også eksplicit i denne del af artiklen, som jeg vil koncentrere mig om senere. Dildoen synes umiddelbart fraværende i det indledende afsnit – og dog. Her springer artiklens flertalsbetegnelse ”dillere” mig i øjnene. Man kan således læse denne betegnelse som en betegnelse, der betydningstilskriver dildoen som en repræsentation af den erigerede penis, altså af penis i sin falliske form. Artiklen synes derved, som titlen desuden antyder, mere investeret i at diskutere penis’ position i en lesbisk seksuel udveksling.

Artiklen opremser efterfølgende tre åbne spørgsmål, der hver i sig fremsiger en årsagsforklaring på lesbisk penismodvilje. Spørgsmålene får lov til at stå ukommenterede, da artiklens fokus i det næste underafsnit glider fra mulige årsagsforklaringer på lesbisk penismodvilje videre til en diskussion af definitionen på lesbisk identitet, som det fremgår af følgende citat:

”Spørgsmålene fører tilbage til den evige debat om, hvad en rigtig lesbisk er, som 40 år efter feminismens mest markante periode fortsat verserer på nettet. Den mest simple definition på en lesbisk er vel sagtens »en kvinde, der foretrækker at have sex med andre kvinder frem for med mænd«. Sagt på en anden måde: Penis, nej tak.” (ibid.: 22)

Artiklen skitserer her en debat omkring definitionen på lesbisk identitet – en debat, der ifølge artiklens udsigelse har været en vedvarende – og efterhånden trættende – debat, der har været i gang siden den radikale lesbiske feminisme indtog i 1970'erne. En debat, der fremstilles som trættende for tekstens stemme (et implicit jeg), som formuleringen ”den evige debat, der fortsat verserer” antyder. En formulering, der fremstår noget inkohærent med overskriftens udpegning af relationen mellem ”lesbiske” subjekter og kropstegnet ”pik” med den humoristiske vending ”det stiveste tabu” (ibid.: 22), altså som et nærmest ubrydeligt talemæssigt forbud.

Tilbage til definitionen på identitetskategorien lesbisk. Efterfølgende citerer artiklens stemme følgende definition på et lesbisk subjekt: ”en kvinde, der foretrækker at have sex med andre kvinder frem for med mænd” (ibid.: 22). Denne definition udpeger et lesbisk subjekt, der foretrækker kvinder som seksuelle partnere. Her etableres et begærs- eller smagshierarki, der konstituerer seksuel aktivitet med kvinder som det mest meningsfulde for det lesbiske subjekt, mens seksuel aktivitet med mænd tilskrives som mindre betydningsfuldt. Den citerede definition udelukker derfor ikke seksuel aktivitet med mænd – det gør artiklens stemmes fortolkning af definitionen til gengæld: ”Sagt på en anden måde: Penis, nej tak” (ibid.: 22). Her udelukkes al seksuel aktivitet med tegnet penis, dvs. både tegnbæreren mænd samt dildoen, hvis betydning igennem artiklen vedvarende fastlægges som en repræsentation af den erigerede penis.

Artiklen etablerer således en betydningskæde bestående af tegnene *dildo-penis-mand*, hvorfor den lesbiske kommer i klemme: Hun kan ikke indføre dildoen i en seksuel udveksling uden hendes genkendelighed som lesbisk bliver sat på spil. Hvor tekst 1 forsøgte at erobre (dildo-)penis uden at få det mandlige subjekt med i købet, forholder denne artikel sig noget anderledes til dette dilemma: Den aktiverer i stedet en biologisk diskurs, der naturaliserer den lesbikes begær efter vaginal penetration af dildo/penis. Dette afspejles ikke mindst i følgende artikulation, der fungerer som en optakt til det efterfølgende interview: ”Men ét er aktivisme og fasttømrede normer i de lesbiske miljøer, noget andet er biologi og anatomi” (ibid.: 22). Her iværksættes en biologisk diskurs, der etablerer et hierarki mellem tegnene ”biologi” og ”anatomi,” der overordnes og differentieres fra tegnene ”aktivisme” og ”fasttømrende normer,” der kendetegner de lesbiske miljøer. Med andre ord fremstilles de lesbiske miljøers aktivisme og fasttømrende normer som sociale disciplineringer af en biologisk basis. De lesbiske miljøers normer fungerer som en sociale

forbud, der har forsøgt og stadig forsøger at undertrykke den lesbiskes biologiske, kropslige begær⁴¹.

Artiklens anden del udgør et interview med sexolog Katrine Berling, der tildeles en ekspertposition. Artiklens stemme kan, sammen med den lesbiske læser gætte sig til, hvorfor lesbiske fx lider af penismodvilje, mens Berling tildeles en position som den ekspert, der kan besvare den lesbiskes gætterier og spørgsmål. Der er dog tale om en anden form for sexolog end den form for sexolog, der blev nævnt i det foucauldianske teoriafsnit. Berling fremstilles således ikke som en videnskabsmand, der studerer den lesbiske. Hun er altså ikke på feltarbejde for at kortlægge de lesbiskes seksualliv, men tildeles derimod en position som en sexcoach eller terapeut, der kan vejlede og afhjælpe den lesbiske med sine seksuelle problemer.

Af hensyn til specialets omfang vil jeg ikke analysere hele interviewet. Jeg har i stedet udvalgt et tekststykke, der desuden tildeles en central plads i teksten: En del af tekststykket står citeret på samme side, som resten af interviewet (ibid.: 23) og tildeles derved en fremhævet placering. Dette tekststykke udgør en del af Berlings svar på den lesbiske stemmes spørgsmål: ”Hvad skyldes tabubelagtheden om lyst til aflange objekter i det lesbiske miljø, tror du?” (ibid.: 23). Hvortil Berling indledningsvis svarer: ”Det kan have noget at gøre med, at hvis man vil have en penis, tror kæresten måske, at man hellere vil være sammen med mænd” (ibid.: 23). I en associativ bevægelse glider artiklen fra den åbne betegnelse ”aflange objekter” (en betegnelse, der inkluderer både penis og dildo), artikuleret af den spørgende stemme, til Berlings artikulerede fortolkning: ”penis.” Herved lukkes og reduceres betegnelsen ”aflange objekter” til penis og reducerer implicit dildoen som en penisefterligning. Dildoen kan her læses som et ikonisk tegn, der via sin formmæssige lighed med den erigerede penis, associativt henviser til dette objekt. Dildoen tilskrives også sin betydning i denne artikel i relation til penis, som en kunstig efterligning af den originale og naturlige penis.

Det er desuden værd at bemærke, at dildoen her etableres som en (potentiel) afsløring af den lesbiske ”sande” begær. Begæret efter vaginal penetration af en penis(erstatning) fremstilles som en afsløring af et skjult begær efter tegnbæreren: mænd. Den citerede artikulation adresserer således et forestillet skrækscenarie fra dildobærerens synsvinkel: at begæret efter vaginal

⁴¹ Artiklens tidslinje over dildoens verdenshistorie tilskriver kvinders dildobrug en historicitet og fremstiller dildobrug som en transhistorisk aktivitet.

penetration med en dildo kan tolkes som et udtryk for partnerens skjulte begær efter mænd og derved en potentiel afvisning af dildobæreren til fordel for en mandlig partner.

Berlings efterfølgende bemærkning kan desuden læses som en afvisning af den lesbiskes (dildobærerens?) frygt:

”Jeg synes ikke, man skal være så forskrækket omkring det, fordi der er ingen tvivl om, at hvis du som kvinde vil have det optimale ud af din krop, så skal du også bruge skeden. Jeg synes, man begrænser sig, hvis man bliver ved klitoris – og der findes netop strap-ons, dildoer og alverdens hjælpemidler, så hvorfor ikke bruge dem?” (ibid.: 23)

I artikulationen indtager Berling en position som den (lesbiske) kvindes sexlivscoach: Hun vejleder således den lesbiske til at udfri sit optimale seksuelle potentiale. Et potentiale, der altså i Berlings optik kun kan udfries ved også at dyrke vaginal penetration, hvortil dildoen betydningsbestemmes som et hjælpemiddel til dette formål. Selvom Berling i artikulationen naturaliserer den lesbiskes dildobrug for, at den lesbiske kan erobre dildoen, bliver spørgsmålet, om hun ikke i samme bevægelse iværksætter en diskurs, der etablerer andre seksuelle hierarkier? Man kan således forholde sig kritisk til Berlings inddeling af på den ene side (lesbiske) kvinder, der strukturerer en seksuel udveksling omkring stimulation af klitoris, som begrænsede og (sex)forskrækkede, og på den anden (lesbiske) kvinder, der også dyrker vaginal penetration med dildo, som ikke-begrænsede seksuelle subjekter, der formår at udfri kvindekroppens seksuelle potentiale. Med andre ord etablerer Berling et hierarki mellem sexforskrækkede lesbiske, der underordnes, de penetrations- og eventyrlystne lesbiske.

Interviewet kan i forlængelse heraf læses som en forhandling mellem, hvilken seksuel kropsdel, klitoris eller vagina, der er den mest meningsfulde del af den lesbiskes (kvinde)krop. En forhandling, der, som det fremgår af citatet, ender med at betydningsfastlægge vagina, som den mest seksuelt betydningsfulde, erogene zone på den lesbiskes krop. Artikulationen skriver sig herved ind i en længere seksualpolitisk debat omkring netop disse to seksuelle kropstegn, hvor klitoris af forskellige feministiske tænkere blev udpeget som centrum for kvindelig seksuel nydelse⁴². Berlings artikulation etablerer nu et hierarki med omvendt fortegn: vagina fremhæves som det mest betydningsfulde seksuelle kropstegn, hvortil ingen vaginal penetration fremstilles som et aktivt fravalg. Man kan endvidere forholde sig kritisk over for karakteristikkene af dildoen som et

⁴² Se Rikke Andreasen (2007) for en kort skitsering af den danske Rødstrømpebevægelses seksualpolitik og Potts (2002: 217ff) for en analyse af feministiske konceptualiseringer af kvindelig seksualitet.

seksuelt hjælpemiddel. Denne betegnelse gør godt nok den lesbiske i stand til at erobre dildoen, men samtidig synes denne betegnelse antydningssvis at lesbisk seksualitet som en mimen, en efterligning af det (originale) heteroseksuelle samleje, hvortil dildoen udgør et hjælpemiddel for at udfylde den lesbiske seksuelle udvekslings mangel på en penis.

4.5 Afrunding

Så er vi ved vejs ende, hvor jeg kort vil skitsere, hvad de fem analyser viste. Groft kategoriseret kan man sige, at dildoen (og brugen af den) indtrådte i teksternes diskursive univers som et – på forskellige måder – forstyrrende element.

- Tekst 1 ("Tanker over "4 lesbiske fantasier"", Hvidløgspressen, 1989):

I den første tekst blev lesbisk dildobrug betegnet som et tabu, altså underlagt et talemæssigt forbud, som tekstens jeg i samme bevægelse forsøgte at ophæve gennem en italesættelse og en opfordring til videre debat. Dildoen blev her betegnet som en penisattrap, en penisefterligning (ikonografisk repræsentation) som en mulighed for den lesbiske at erobre en konventionel fallisk maskulinitet ved at løsrive denne fra subjektet mænd. I teksten sammenkædes fallos og penis til et og samme betydende element, en samlet betegner, der betegnes af dildoen, hvilket gør det muligt for jeget at erobre en (fallos-)penis, uden mænd, og derved undgå at miste genkendelighed som lesbisk.

- Tekst 2 ("Vulgære platheder", Hvidløgspressen, 1989):

I tekst 2 blev seminargruppens førpublicerede forslag til brug af gulerødder som dildoer repræsenteret som et forstyrrende element, der markerede et vendepunkt i en radikal lesbiskfeministisk frigørelsesfortælling. Forslaget om dildobrug kunne her læses som et symbol på en patriarkalsk/fallocentrisk orden, som det (politiske) lesbiske jeg definerede sig i opposition til. I forlængelse heraf endte forslaget om dildobrug med at bryde et før forenet lesbisk fællesskab i to undergrupperinger: jegets dildokritiske gruppe og seminargruppen som en dildofortalende gruppe, hvis forslag om dildo(brug) blev fremstillet som et forræderi mod (og en potentiel tilsmudsning af) en særegen lesbisk identitet.

- Tekst 3 ("Lesbisk dildo-kunster vækker jubel blandt kvinder", PAN-Bladet, 1991):

Analysen af tekst 3 blev en noget hurtigt tur over dildoen som en seksuel valgmulighed, en ny seksuel position som gruppesubjektet kvinder, herunder lesbiske kvinder, kunne indtage

– en udvidelse af deres seksuelle mulighedsrum. Et interessant aspekt ved denne artikel var de mange repræsentationer af dildoer og deres ikonografiske ligheder med andre kategorier end penis (fx dyr og grønsager), der kan læses som en forhandling omkring dildoen betydningsfastlæggelse i en afgrænsning fra eller sammenkædning med penis. En forhandling, der forløb sideløbende med en forhandling af dildoen som et glædes- eller faretruende objekt. Med andre ord gjorde dildoen (ikonografiske) lighed med penis potentiel faretruende i øjnene på den (lesbiske) kvindelige bruger.

- Tekst 4 ("The editoria gives more head", Mohawk Beaver, 1997):

I tekst 4 blev penis-dildoen udpeget som en mulig – hvis ikke bedre – fallisk stand-in, der gjorde det muligt for det kvindelige jeg at modsætte sig en generel maskulin stemme, der anråbte jegets samkønnede forhold som struktureret omkring en manglende penis og derved seksuelt utilfredsstillende. Dildoen gjorde det muligt for det kvindelige jeg at erobre en fallisk stand-in uden de heterosexistiske anråbelser, der i jegets optik fulgte med tegnbæreren mænd.

- Tekst 5 ("Lesbiske og pik – det stiveste tabu", PROUD! Magazine, 2012):

I tekst 5 udgjorde (dildo-)penis et samtaleobjekt, der forstyrrede husfreden i det lesbiske fællesskab, hvor hyperbolsk mimen af afsky blev en strategi for den lesbiske til at undgå eksklusion af sine gruppefæller. Med andre ord kunne tilstedeværelsen af en påståndt dildo i en lesbisk seksuel udveksling, betyde en mulig inddragelse af medlemskortet til det lesbiske gruppefællesskab. I forlængelse heraf forsøgte artiklen (jeget) at gøre op med denne norm (om forventet penisafsky) inden for det lesbiske fællesskab – en norm, der blev udpeget som en eftervirkning af 1970ernes radikale lesbiskfeministiske repressive (tabuiserende) seksualpolitik. Dildoen blev her erobret gennem en biologisk diskurs, der naturaliserede penetrationssex, men samtidig etablerede lesbisk dildobrug som en (sørgelig) mimen af det originale eller "rigtige" heteroseksuelle samleje, hvortil dildoen blev et afhjælpende redskab til at dække over det lesbiske parforholds penismangel.

5.0 Udtrækning

Som mine forudgående analyser har vist, kan mit hovedmateriale læses som forhandlingsindlæg omkring lesbisk dildobrug, og som det fremgik af de forudgående analyser var hovedparten (fire ud af i alt fem tekster) positive over for dildobrug, mens én enkelt tekst (tekst 2) var direkte afvisende. Hovedparten af mit hovedmateriale omtalte dildo(brug) som et tegn, et symbol på seksuel frigørelse, mens én tekst fremhævede dildobrug som et symbol på (kvinde)undertrykkelse. Man kan hertil spørge til, hvem dildobruget formodes at have en frigørende effekt for? Og hvem forstår dildobrug som undertrykkende?

Som tidligere nævnt var tekst 2 en af de ganske få tekster, der forholdt sig afvisende over for lesbisk brug af gulerødder som dildo. Med andre ord blev dildobrug udpeget som uforenelig med jegets selv-definerede politiske lesbianisme. Man kan sige, at dildobrug her blev forstået som et (symbolsk) tegn på det heteroseksuelle-patriarkalske samfund, som den politiske lesbiske ellers definerede sig i modsætning til. Det frigørende for den politiske lesbiske blev således en afvisning af dildobrug.

Anderledes forholdt det sig med dildopropositionen. I to af teksterne (tekst 1 og 5) blev dildobrug i stedet anset som et værktøj til en seksuel frigørelse af den lesbiske. I tekst 1 bekendte jeget sin skjulte lyst til dildobrug efter en forståelse af eller forhåbning om bekendelsens frigørende effekter: Hvor det lesbiske jeg før var undertrykt af, hvad jeget anså som 1970ernes radikale lesbiske feminisme repressive seksualpolitik, artikulerer jeget sine seksuelle lyster for at frigøre sig. En lignende tendens gik igen i den nyeste tekst (5), hvor jeget indtog en position som repræsentant for det lesbiske fællesskab. Her blev lesbisk dildobrug (lig tekst 1) betegnet som et tabu, som den lesbiske forsøgte at frigøre sig fra.

Opsummerende adskiller de to positioner sig fra hinanden: Tekst 2 forstår dildobruget som et undertrykkende værktøj, der arbejdede i den patriarkalske heteroseksualitets tjeneste – et regime, som den politiske lesbiske forsøger at befri sig fra, mens tekst 1 og 5 forstod dildobruget som et værktøj, der kan frigøre den lesbiske seksualitet fra et talemæssigt forbud, indført af den radikale lesbiske feminisme. Hvor den første tekst forsøger at redde gruppen af lesbiske fra dildobrug, forsøger de to andre tekster at redde gruppen af lesbiske fra seksuel undertrykkelse via dildobrug (!) Jeg vil ikke diskutere, hvilket frigørelsesprojekt, der er det ”rigtige,” men i stedet stille teksterne en række spørgsmål: Hvordan skal vi forstå magt og modstand? Hvor skal en modstandsposition for den lesbiske lokaliseres? Og hvilke faldgrubber ligger der i de forskellige lesbiske subjekters frigørelsesprojekter?

Begge positioner opererer altså med en dikotomi mellem undertrykkelse/frigørelse. Hvor tekst 2 ved brug af betegnelsen mandefixeret (mandsidentificeret) antydningssvis peger en utopisk forestilling om en særegen lesbisk identitet, uberørt af en patriarkalsk heteroseksualitet, peger tekst 1 og tekst 5 med brugen af tabubegrebet på en anden utopisk forestilling om en frigjort, ikke-reguleret lesbisk seksualitet, der kan frigøres gennem tale (og mere dildobrug?). Begge positioner forstår størrelserne magt og modstand som to fastafgrænsede, antagonistiske størrelser, men spørgsmålet er, om ikke begge disse positioner herved gør sig blinde på andre (og måske mere effektive) forståelser af henholdsvis magt og modstand? Hvis vi skal forstå magt med foucauldianske øjne som både mulighedsbegrænsende og mulighedsbetingende, hvilke former for magtundergravende strategier gør teksterne sig blinde for?

Først og fremmest har begge positioner sine indbyggede problematikker. Tekst 1 og 5 gør, blandt andet via sin fremstilling af 1970ernes radikale lesbiske feminisme som anakronistisk, enhver form for magtkritik af (lesbisk) seksualitet usynlig, hvis ikke decideret umulig. Tekst 2 kan på den anden side kritiseres for, via sin etablering af en idealiseret særegen lesbisk identitet, uberørt af patriarkatets magtstrukturer, at gøre det umuligt at tænke modstand *inden for rammerne* af det magtregime, som denne feministiske retning forsøger at frigøre sig fra. At lesbiskes dildobrug kan karakteriseres som mandsideificeret (eller værre endnu: fikseret) behøver derved ikke kun være en udelukkende restriktiv fortolkning: som et tegn på et fejlslået forsøg for den (politiske) lesbiske i at kritisere en fallocentrisk seksualitetsøkonomi.

Som Judith Butler desuden har argumenteret for, så må forestillingen om en (normativ) seksualitet før, uden for eller hinsides magtstrukturer ses som et både umuligt projekt og en uladssiggørlig utopisk drøm, "one that postpones the concrete and contemporary task of rethinking subversive possibilities for sexuality and identity within the terms of power itself" (Butler 1999 [1990]: 41-42). Hvis brugen af dildoen skal ses som et patriarkalsk symbol, som den politiske lesbiske må afvise for at etablere sig som særegen, fungerer den stadig som et konstituerende element. Effekter af dette projekt bliver mere en bekræftelse af magten end begyndelsen på magtens ophør. Noget lignende kan siges om de dildofortalende lesbiske subjekter, der i et forsøg på at frigøre sig fra radikalfeminismens repressalier, skygger for en forståelse af (lesbisk) seksualitet som en del af magtens (begrænsende) mulighedsbetingelser. Men måske lesbiskes dildo(brug) slet ikke skal diskuteres eller kategoriseres som en enten undertrykkende eller frigørende praksis? Hvilke former for "erotic havoc" (Butlers betegnelse, 1999 [1990]: 168) kan dildoen iværksætte?

I den følgende del af diskussionsafsnittet vil jeg kaste et blik på, hvilke magtundergravende muligheder lesbisk dildobrug åbner op for. Judith Butler har eksempelvis i sin analyse af *den lesbiske fallos* peget på, hvordan lesbisk brug af (påspændings)dildo kan undergrave den naturaliserede alliance mellem fallos (betegner) og penis (det betegnede). Hun skriver:

”In a sense, the simultaneous acts of deprivileging the phallus and removing it from the normative heterosexual form of exchange, and recirculating and repriviliging it between women deploys the phallus to break the signifying chain in which it conventionally operates.” (Butler 1993: 55)

Lesbisk brug af (påspændings)dildo, der hos Butler læses som en fallisk betegner, kan, som Butler argumenterer for, ses som en praksis med subversive effekter, idet de forskyder den falliske symbolik. Lesbisk dildobrug skal derfor ikke ses som en simpel imitation af det heteroseksuelle samleje, som fx tekst 5 antydningssvis forstod denne praksis som. Når den lesbiske påspænder sig en dildo, kan hun siges at ”have” fallos, men som Butler peger på, ikke i den konventionelle forstand: Denne praksis medfører en betydningskrise omkring, hvad det overhovedet vil sige at ”have” eller besidde fallos (ibid.: 55). Dildoen tilskrives her et subversivt potentiale: Den behøver ikke forstås som et tegn, som lesbiske tager i brug for at dække over en fundamental ”mangel,” men kan derimod fortælle, at mulighederne for identifikation for lesbiske subjekter er mere flertydige og komplekse end det lacanianske begrebsapparat ellers kan anskueliggøre (Raun 2003: 91). Man kan derfor argumentere for, ligesom Heather Butler, at “there is no lack in lesbian sexuality, that the real lack is in Lac(k)anian psychoanalytic theory” (Butler 2004: 185).

Med afsæt i Butler kan jeg desuden spørge mit tekstmateriale om ikke lesbisk dildobrug rummer et parodisk potentiale? Kan dildoen forstås som andet end bare en simpel efterligning af det originale kropstegn penis? For at besvare disse spørgsmål må jeg kaste et tilbageblik på mit hovedmateriale humoristiske følelsesøkonomi – af hensyn til specialets omfang vil jeg koncentrere mig om tekst 5. Her tegnede tekstens subjekt et humoristisk billede af velkendt scene i et lesbisk fællesskab, og brugen af den humoristiske betegnelse ”diller” havde en afvæbnende effekt: Penis blev med denne betegnelse repræsenteret som et ikke-faretruende (og ikke-fallisk) objekt, hvilket fik det lesbiske gruppesubjekts affektive reaktion mod penis (og dildoer) til at fremstå overdreven, ubegrundet og følelsesladet. Man kan sige, at teksten lukker sig om en humoristisk skildring af penis og dildoen som en penisrepræsentation. Selvom teksten efterfølgende artikulerer fra en biologisk diskurs, der gør, at det lesbiske gruppefællesskab kan erobre og bruge dildoen som en penisstatning – en biologisk diskurs, der naturaliserer lesbisk dildobrug – synes den

humoristiske skildring af dildoen at åbne en sprække for en nyfortolkning af dildoen. Måske er det netop i kraft af den associative forbindelseslinje mellem tegnene dildo og penis, at dildoen kan tilskrives et parodisk potentiale?

Man kan spørge til om lesbiskes dildobrug ret så forsimpelende skal forstås som en simpel mimen af det ”rigtige” heteroseksuelle samleje? Skal dette ses som lesbiskes assimilation med heteroseksuelle normer? Eller kan lesbiskes dildobrug netop ses som en parodisk repetition af den førmtalte praksis med mulige magtunderminerende effekter? Dildoen synes netop i kraft af sin ikonografiske lighed med penis, dens ofte overdrevne proportioner, der giver den mulighed for at opretholde en fallisk position længere end penis, at rumme et parodisk potentiale (som det fremgik af min analyse af tekst 4). Dildoen behøver derved ikke ses som en kopi af en original, men kan udlevere netop det falliske ideal, som ikke engang penis ikke kan leve op til. Lesbiskes dildobrug kan derfor ses som en parodi over de symbolske positioner (at ”have” fallos og at ”være” fallos) inden for lacaniansk teori (Raun 2004: 91).

Det er dog ikke det eneste forståelse af dildoen, som mit hovedmateriale åbner op for. Tekst 2s kritik af forslaget om brugen af gulerod som en dildo kan siges at åbne op for en ny begrebsliggørelse af dildoen som en konstituerende handling. Når fx den lesbiske benytter en gulerod som en dildo, gør hun netop noget ved den: Hun gør den til en dildo. Tegnet dildoen behøver derved ikke kun henvise til et allerede etableret historisk artefakt, skabt i den erigerede/falliske penis’ billede, men en dildokonstituerende handling, en performativ gøre, der giver guleroden ny betydning. Det er en lidt anden forståelse af dildoen end de(t) stykke(r) brugskunst, som blev repræsenteret i tekst 3. Her var dildoerne allerede blevet færdigstøbte (materialiseret). Her var det Ms. Boone, der indtog en position, som dildoproducent (og bruger), mens kvindelige, heriblandt lesbiske, kunder blev positioneret som (for)brugere.

Her vil jeg igen trække en tråd til Butlers analyse af den lesbiske fallos. Undervejs i analysen efterspørger Butler et nyt begrebsapparat omkring fallos. Hun skriver: ”Consider that ”having” the phallus can be symbolized by an arm, a tongue, a hand (or two), a knee, a thigh, a pelvic bone, an array of purposefully instrumentalized body-like things” (Butler 1993: 55). Hvad jeg særligt bider mærke i omkring Butlers overvejelse er ikke så meget idéen om andre kropsdeles (end penis) mulighed for at symbolisere fallos, men derimod hendes beskrivelse af de oplyste kropsdele, som en række af (meningsfulde) instrumentaliserede kropslignende ting. Med formuleringen ”instrumentaliseret” åbner Butler (bevidst eller ej) op for forståelse af dildoen som en gøre, en performativ handling: Kropsdele kan netop benyttes som et instrument i en seksuel udveksling og derved genbetegnes som en dildo.

Betegnelsen ”dildo” behøver derved ikke ”kun” dække over historiske artefakter, dildoen kan også henvise til en handling, en gøre, at instrumentalisere, benytte objekter til et seksuelt formål og *gøre* dem til dildoer, altså genbetegne dem. Herved bliver parterne i den seksuelle relation, positioneret som dildoproducenter. En anden queerteoretiker, der desuden har fremhævet dildoens subversive potentiale, er Paul B. Preciado, der kan siges at tegne en moddiskurs til en fallocentrisk anskueliggørelse af kønnet forskel produceret og forankret i relation til fallos, hvor mænd ”har” fallos, mens kvinder ”er” fallos (Butler 1993). Preciado derimod retter blikket på dildoteknologier og foreslår, at marginaliserede subjekter kan ”dildoficere” forskellige kropsdele. Denne forståelse af dildoen, som Preciado præsenterer, er, en langt bredere forståelse af dildoen, som alt der kan benyttes som dildo. Dette gælder kropsdele som fx arme, ben og endda penis. Herved forstås dildoen ikke som en simpel erstatning for penis, men omvendt: Penis bliver en erstatning for dildoen (Grimstrup 2008: 47). Preciado fremskriver således et nyt forståelsesapparat af kroppen ”as a *dildoscape*: a living surface where dildos are inscribed and displaced” (Preciado 2011). Dette skal forstås som en kontraseksuel modstrategi, der kan praktiseres af marginaliserede subjekter, herunder den lesbiske, der ved at benytte andre kropsdele – eller objekter, fx guleroden – kan undergrave de naturaliserende diskurser, der definerer seksualitet. Og herfra kan fremtidige dildoforståelser tage sin begyndelse.

5.1 Konklusion

Med udgangspunkt i analyserne af fem tekster fra fire forskellige tidsskrifter henvendt et lesbisk publikum, udgivet i perioden 1989-2012, har jeg undersøgt, hvordan og med hvilke diskursive subjektiverende effekter dildobrug er blevet forstået, håndteret og forhandlet. I forlængelse heraf har jeg identificeret mulige faldgruber teksternes betydningsfastlæggelser af dildobrug kan siges at medføre, og hvilke nye forståelser af dildobrug, som teksterne har åbnet op for.

Et teksteksempel fra dildomodstanderpositionen artikulerede dildobrug som uforenelig med en politisk lesbisk subjekts radikale lesbisk feministiske frigørelsesprojekt. Her blev dildobrug udpeget som et undertrykkende værktøj, der arbejdede i en patriarkalsk heteroseksualitets tjeneste, hvorfor tekstens politiske lesbiske subjekt forkastede dildobrug. De fire andre tekster indgik i min undersøgelse som teksteksempler på dildotilhængerpositionen. Her forløb teksternes italesættelse af lesbisk dildobrug (ligesom dildomodstanderpositionen) gennem en dikotomi mellem seksuel undertrykkelse/seksuel frigørelse. Overordnet set blev dildoen udpeget som et frigørende værktøj med frigørende effekter for de lesbiske dildobrugere. I to af undersøgelsens tekster blev den

fortalende italesættelse af dildobrug anset som en strategi til at frigøre det lesbiske subjekt fra en restriktiv, repressiv norm omkring dildobrug inden for et lesbisk gruppefællesskab.

Specialets afsluttende afsnit har desuden underkastet denne dikotomiske forståelsesramme et kritisk blik og identificeret mulige faldgruber heraf. Her blev en faldgrube for dildomodstanderpositionen, at den usynliggjorde magtundergravende strategier inden for rammerne af magtstrukturer, mens en tekst fra dildotilhængerpositionen fx naturliggjorde lesbisk dildobrug (som en efterligning af det heteroseksuelle samleje), og usynliggjorde herved en magtkritik af lesbisk seksualitet og muligheden for at se lesbisk seksualitet som en historisk konstruktion. Snarere end at idealisere lesbisk frigørelse enten fra eller ved hjælp af dildobrug, forsøgte specialet at åbne op for alternative perspektiver på lesbisk dildobrug som en praksis med parodisk potentiale og derved magtundergravende effekter.

5.2 Perspektivering

I dette afsnit vil jeg kort opridse nogle forskningsmæssige vinkler, som jeg ikke har haft plads til at inddrage i specialet, men som fremtidige projekter kan tage fat i. Det drejer sig om følgende:

- Først og fremmest kan et større forskningsprojekt eventuelt genoptage en gennemsøgning af de inddragede tidsskrifter for at kunne identificere tekstmateriale omhandlende lesbisk dildobrug, som jeg ikke har fået indsamlet. Et mere bibliotekarfagligt projekt kunne desuden bestå i at gøre de ældre, historiske tidsskrifter, fx Hvidløgspressen, digitalt tilgængelige ved at arkivere dem i en digital arkivdatabase.
- Et noget større projekt ville fx kunne indsamle og inddrage et større diskursivt felt. Man kan fx kritisere mit speciale for, at jeg har valgt at favorisere historiske tidsskrifter rodfæstet i Københavnsområdet. Et større forskningsprojekt kan inddrage andre tidsskrifter, fx tidsskriftet Lesbisk Intern Avis (1978-1981), der også var tilknyttet Lesbisk Bevægelse, eller tidsskrifter tilknyttede andre byer end København, fx Lesbiske og Omegns Folkeblad (1980-1983), der var tilknyttet Lesbisk Bevægelses fraktion i Aalborg, og Margrethe og Vi andre (1980-1981), som var tilknyttet en fraktion lokaliseret i Århus.
- Et senere forskningsprojekt kunne eksempelvis tage udgangspunkt i andre typer af materiale, der desuden kan siges at indgå i den lesbiske dildodebat, end det tekstmateriale, som jeg har inddraget. Det kunne eksempelvis være andre tekst- eller visuelle mediegener

som fx kommercielle annoncer, sexguides eller pornografiske materiale, fx billeder eller film. Der findes endnu ingen eksempler på sådan et forskningsmæssigt projekt i en dansk kontekst.

- Hvor jeg udelukkende har inddraget tidsskrifter til min undersøgelse, kunne et senere studie tage udgangspunkt i en anden medieplatform. Et sådan projekt kunne fx undersøge konstruktionen af lesbisk subjektivitet på sociale medier.
- Jeg har i specialet udelukkende fokuseret på den lesbiske som analysekategori. Et senere forskningsprojekt kunne lave en tilsvarende og måske sammenlignende analyse af materiale omhandlende bøssers dildobrug. Materiale, som jeg er stødt på undervejs i indsamlingsprocessen i det nyere tidsskrift Out & About, men som jeg pga. pladsmangel ikke kunne inddrage.

6.0 Litteraturliste

Hovedmateriale:

Daily, Dea (2012): "Lesbiske og pik – det stiveste tabu", in: PROUD! Magazine, nr. 9, efterår

Den ene anonyme (1989): "Tanker over "4 lesbiske fantasier"", in: Hvidløgspressen, nr. 62, februar

Nielsen, Grethe (1991): "Lesbisk dildo-kunstner vækker jubel blandt kvinder", in: PAN-Bladet, nr. 10, december

Miss Mohawk Beaver (1997): "The editoria gives more head", in: Mohawk Beaver, nr. 2

Vibeke Christie (1989): "Vulgære platheder", in: Hvidløgspressen, nr. 62, februar

Øvrig anvendt litteratur:

Andersen, Iben Haahr & Grooss, Minna (2009): *Goddag mit navn er lesbisk*. Danish Doc Production Aps

Andreassen, Rikke (2007): "Oprindeligt var det nogle sure lebbes der hadede mænd – Feminisme som myte og historie", in: *Politik*, nr. 2

Astrup, Kirsten (1985): "Et svar til Vivi!", in: *Hvidløgspressen*, nr. 30, oktober

Barr, Bonnie C. (2003): "Synliggørelse som forsvindingspunkt – en konstruktion af lesbisk seksualitet", in: *Synsvinkler*, nr. 28

Bilberg, Henriette Caroline (2008): *Konstruktion af homoseksuelle identiteter – En sprogspsykologisk undersøgelse af konstruktionen af homoseksuelle identiteter i Panbladet*. Speciale, Købehavn: Københavns Universitet

Bissenbakker Frederiksen, M. (2008): *Dannelse og dissonanser. En normativitetskritisk undersøgelse af det danskfaglige curriculums subjektkonstruktioner specielt med henblik italesættelsen af køn og etnicitet*. Ph.d-afhandling, København: Københavns Universitet

Birgitte (1986): "At tænke sig... Et slag i bolledejen", in: *Hvidløgspressen*, nr. 33, januar

Brantenberg, Gerd (1974): *Rejs jer fordømte!* København: Carit Andersen, Finn Suenson

Bromseth, Janne (2007): "Lesbisk normativitet og forhandlinger om kønn, seksualitet og identitet", in: Trine Annfelt, Britt Andersen & Agnes Bolsø: *Når heteroseksualiteten må forklare seg*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag

Buckingham, Linda (1980): "tissemandens magt", in: *Seksualpolitik*, nr. 2-3

Butler, Heather (2004): "What Do You Call a Lesbian with Long Fingers? The Development of Lesbian and Dyke Pornography", in: Linda Williams: *Porn Studies*. Durham: Duke University Press

Butler, Judith (1993): *Bodies That Matter. On the discursive limits of "sex"*. London & New York: Routledge

Butler, Judith (1999 [1990]): *Gender Trouble. Feminism and the Subversion of Identity*. New York & London: Routledge

Christel (1985): "Mandebol – igen", in: *Hvidløgspressen*, nr. 32, december

Dahlerup, Drude (1998): *Rødstrømperne. Den danske Rødstrømpebevægelses udvikling, nytænkning og gennemslag 1970-1985, bind 1-2*. København: Gyldendal

Daily, Dea (2012): "Lesbiske og pik, det stiveste tabu". Direkte link: <http://proud.dk/lesbiske-og-pik-det-stiveste-tabu/> (besøgt den 09.11.14)

Findlay, Heather (1992): "Freud's "fetishism" and the lesbian dildo debates", in: *Feminist Studies*, volume 18, nr. 3

Foucault, Michel (1994): *Viljen til viden. Seksualitetens historie 1*. Frederiksberg: Det Lille Forlag

Forfatter ikke angivet (1973): "Massemediers forræderi", in: *Kvinder Kvinder*, nr. 2

Forfatter ikke angivet (1982): *Lederklumme*, in: *Hvidløgspressen*, nr. 1, april

Grimstrup, Mette (2008): "Glatte pornokroppe og alternative åbninger", in: *Kvinder, Køn & Forskning*, nr. 1-2

Jørgensen, Marianne Winther & Philips, Louise (1999): *Diskursanalyse som teori og metode*. Frederiksberg: Samfundslitteratur, Roskilde Universitetsforlag

Halberstam, J. (1998): *Female Masculinity*. Durham & London: Duke University Press

Haraway, Donna (2004 [1991]): "Situated Knowledges: The Science Question in Feminism and the Privilege of Partial Perspective", in: Sandra Harding: *The Feminist Standpoint Theory Reader. Intellectual & Political Controversies*. New York & London: Routledge

Heede, Dag (2010): *Det tomme menneske. Introduktion til Michel Foucault*. København: Museum Tusculanums Forlag

Hemmings, Clare (2011): *Why Stories Matter. The Political Grammar of Feminist Theory*. Durham & London: Duke University Press

Hvidløgsgruppen (1985): "Mænd og lesbisk fantasier", in: *Hvidløgspressen*, nr. 26/27, maj

Jeffreys, Sheila (1990): "Eroticizing Women's Subordination", in: Doreen Leidholdt & Janice G. Raymond: *The Sexual Liberals and the Attack on Feminism*. New York: Pergamon Press

Käte (1985): "Reaktion på Vivi's indlæg i no. 29", in: *Hvidløgspressen*, nr. 30, oktober

Lacan, Jacques (1982 [1966]): "The Meaning of the Phallus", in: Juliet Mitchell & Jacqueline Rose: *Feminine Sexuality. Jacques Lacan and the école freudienne*. New York & London: W. W. Norton & Company & Pantheon Books

Laclau, Ernesto & Mouffe, Chantal (2001 [1985]): *Hegemony and Socialist Strategy. Towards a Radical Democratic Politics*. London & New York: Verso

Lena (1985): "BISEXUEL forening? NEJ tak!", in: *Hvidløgspressen*, nr. 31

Lisbeth J (1985): "Kommentar til Vivis artikel om heteroseksuelle lesbiske i sidste nr. af HP", in: *Hvidløgspressen*, nr. 30, oktober

Lykke, Nina (2008): *Kønsforskning. En guide til feministisk teori, metodologi og skrift*. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur

Lützen, Karin (1984): "Lesbisk Bevægelse. Samtale mellem Karin Lützen fra Lesbisk Bevægelse i København og Tove Garvind fra Rødstrømpebevægelsen i København (Vinteren 1982-83)", in: Anne Margrethe Berg, Lis Frost & Anne Olsen: *Kvindfolk 2. En danmarkshistorie fra 1600 til 1980*. København: Gyldendal

Lützen, Karin (1986): *Hvad hjertet begærer. Kvinders kærlighed til kvinder 1825-1985*. Viborg: Tiderne Skifter

Nebeling Petersen, Michael (2012): *Somewhere, over the rainbow. Biopolitiske rekonfigurationer af den homoseksuelle figur*. Ph.d.-afhandling, København: Københavns Universitet

Nissen, Vibeke & Paulsen, Inge-Lise (2000): "Handling gi'r forvandling: Klip af homobevegelsens historie i Danmark", in: *Lambda Nordica*, nr. 2-3

Panbladet.dk. Direkte link: <http://panbladet.dk/om> (besøgt den 17.06-14)

Potts, Annie (2002): *The Science/Fiction of Sex: Feminist deconstruction and vocabularies of heterosex*. New York: Routledge

Preciado, B. (2011): "The Contra-Sexual Manifesto [uddrag]", in: *Total Art Journal*, volume 1, no. 1, summer. Kan hentes her: <http://totalartjournal.com/archives/1402/the-contra-sexual-manifesto/> (besøgt den 19.11.14)

PROUD! (2013): "Hvad er meningen?". Direkte link: <http://proud.dk/hvad-er-meningen/> (besøgt den 19.06.14)

Radicalesbians (1970): "The Woman Identified Woman". Hentet fra Documents from the Women's Liberation Movement, Special Collections Library, Duke University. Kan hentes her: http://library.duke.edu/digitalcollections/wlmpc_wlmms01011/

Raun, T. (2003): "Sikke en ballade! – Judith Butler og de 'skæve' eksistenser", in: *Synsvinkler*, nr. 28

Sullivan, Nikki (2003): *A Critical Introduction to Queer Theory*. New York: New York University Press

Svensson, Vivi (1985): "Hvorfor er det "in" at bolle med mænd", in: *Hvidløgspressen*, nr. 29

Søndergaard, Dorte Marie (2006 [1996]): *Tegnet på kroppen. Køn, koder og konstruktioner blandt unge voksne i Akademia*. København: Museum Tusculanums Forlag

Vivi (1985): "HVAD VIL DET SIGE..... at leve lesbisk?", in: *Hvidløgspressen*, nr. 31, december
von Kant, Petra (1989): "Jeg er så ked af, den hænger nedafl", in: *Hvidløgspressen*, nr. 62, februar

Wittig, Monique: *The Straight Mind and Other Essays*. New York: Harvester Wheatsheaf

7.0 Bilagsoversigt

- **Bilag 1:**

Referenceliste over det indsamlede tekstmateriale. Tekstmaterialet er inddelt efter tidsskrifter og er kronologisk organiseret efter udgivelsesår.

- **Bilag 2:**

Scannet gengivelse af tekst 1: ”Tanker over ”4 lesbiske fantasier””, underskrevet Den ene anonyme, udgivet i Hvidløgspressen, nr. 62, februar 1989

- **Bilag 3:**

Scannet gengivelse af tekst 2: ”Vulgære platheder”, underskrevet Vibeke Christie, udgivet i Hvidløgspressen, nr. 62, februar 1989

- **Bilag 4:**

Scannet gengivelse af tekst 3: ”Lesbisk dildo-kunstner vækker jubel blandt kvinder”, underskrevet Grethe Nielsen, udgivet i PAN-Bladet, nr. 10, december 1991

- **Bilag 5:**

Scannet gengivelse af tekst 4: ”The editoria gives more head”, underskrevet Miss Mohawk Beaver, udgivet i Mohawk Beaver, nr. 2, 1997

- **Bilag 6:**

Scannet gengivelse af tekst 5: ”Lesbiske og pik – det stiveste tabu”, underskrevet Dea Daily, udgivet i PROUD! Magazine, nr. 9, efterår 2012

Bilag 1: Referenceliste over det indsamlede materiale

Hvidløgspressen

Seminargruppen (1986): "Seksuelle lyster/ulyster", in: *Hvidløgspressen*, nr. 39, oktober

Loulan, JoAnn (1989): "Kom – hvis du vil", in: *Hvidløgspressen*, nr. 61, januar, temanummer: Det drejer sig om fantasi

Seminargruppen (1989): "Vegetar i cølibat – Min gulerod, min dildo", in: *Hvidløgspressen*, nr. 61, januar, temanummer: Det drejer sig om fantasi

Seminargruppen & Clod, Bente (1989): "Mother's little helper", in: *Hvidløgspressen*, nr. 61, januar, temanummer: Det drejer sig om fantasi

Annette P. (1989): "Heksekedlen", in: *Hvidløgspressen*, nr. 62, februar, temanummer: Lesbisk fantasier om mænd – og andre tabuer

Birthe (1989): "Noget om tabuer", in: *Hvidløgspressen*, nr. 62, februar, temanummer: Lesbisk fantasier om mænd – og andre tabuer

De 2 anonyme (1989): "4 lesbiske fantasier – til fri afbenyttelse", in: *Hvidløgspressen*, nr. 62, februar, temanummer: Lesbisk fantasier om mænd – og andre tabuer

Den ene anonyme (1989): "Tanker over 4 lesbiske fantasier", in: *Hvidløgspressen*, nr. 62, februar, temanummer: Lesbisk fantasier om mænd – og andre tabuer

Forfatter ikke angivet (1989): "LESBISK SEMINAR 31. marts – 2. april 1989", in: *Hvidløgspressen*, nr. 62, februar

Hellegaard, Karin (1989): "Referat fra FEMØ WEEKEND", in: *Hvidløgspressen*, nr. 62, februar, temanummer: Lesbisk fantasier om mænd – og andre tabuer

Svensson, Vivi (1989): ”GUD – et kedeligt seminar-tema!”, in: *Hvidløgspressen*, nr. 62, februar, temanummer: Lesbisk fantasier om mænd – og andre tabuer

Vibeke Christie (1989): ”Vulgære platheder”, in: *Hvidløgspressen*, nr. 62, februar, temanummer: Lesbisk fantasier om mænd – og andre tabuer

Annette P. (1992): ”Bekend kulør”, in: *Hvidløgspressen*, nr. 100, december

Hvidløgspressens redaktion (1992): ”Lesbisk selvangivelse”, in: *Hvidløgspressen*, nr. 100, december

Stockholm, Jette (1996): ”Berlin tur/retur”, in: *Hvidløgspressen*, nr. 130, januar

Kvinder Kvinder

Forfatter ikke angivet (1974): ”Lesbisk kryds og tværs-opgave”, in: *Kvinder Kvinder*, nr. 3, juni

Mohawk Beaver

Miss Mohawk Beaver (1997): ”The editorial gives more head”, in: *Mohawk Beaver*, nr. 2

Uldall-Jessen, Gritt (2006): ”Mail korrespondance Nicolas + Gritt”, in: *Mohawk Beaver*, nr. 12, april/maj

Out & About

Soelberg, Sebastian & Cosybar (2005): ”The L Word”, in: *Out & About*, nr. 30, juni

PAN-Bladet

Stein, Arlene & Jackie, Urla (1989): ”Fremtidens sofiskerede lesbiske”, in: *PAN-Bladet*, nr. 4

Nielsen, Grethe (1991): ”Lesbisk dildo-kunstner vækker jubel blandt kvinder”, in: *PAN-Bladet*, nr. 10, december

Poulsen, Inge-Lise (1992): ”Lesbiske, sikker sex og hiv”, in: *PAN-Bladet*, nr. 8, oktober

Weber, Ulla (1993): "In Bed with Hollywood. Lesbisch-Schwule Filmtage I Hamburg – juni 1993", in: *PAN-Bladet*, nr. 7, september

Møller, Hanne (1996): "Flesh for fantasy", in: *XPANsion*, tillæg til *PAN-Bladet*, december

Møller, Hanne & Nielsen, Gert (1997): "Kan du finde dig selv i PAN-Bladets sexundersøgelse?", in: *PAN-Bladet*, nr. 6, august, temanummer om sex

Sylvest, Nanna (2001): "På ryggen", in: *PAN-Bladet*, nr. 1, februar

Verbik, Tanja (2001): "Det lesbiske internet", in: *PAN-Bladet*, nr. 2, marts

Warp, D. (2001): "Gør det selv Dildo-holder", in: *PAN-Bladet*, nr. 8, oktober

PROUD! Magazine

Daily, Dea (2012): "Den Lesbiske Sengedød", in: *PROUD! Magazine*, nr. 9, efterår, temanummer om sex

Daily, Dea (2012): "Legetøj for voksne", in: *PROUD! Magazine*, nr. 9, efterår, temanummer om sex

Daily, Dea (2012): "Lesbiske og pik – det stiveste tabu", in: *PROUD! Magazine*, nr. 9, efterår, temanummer om sex

Kristensen, Tine (2012): "Hårdt, vådt, stift og stramt [filmanmeldelser]", in: *PROUD! Magazine*, nr. 9, efterår, temanummer om sex

Bilag 2

TEMA

TEMA

TEMA

TEMA

TEMA

TEMA

TEMA

TANKER OVER

"4 LESBISKE FANTASIER"

Egentlig havde jeg tænkt mig, at vi (de 2 anonyme) skulle nøjes med at skrive vores fantasier. Men jeg har alligevel lyst til at skrive om nogen tanker, jeg har gjort mig over temaet lesbiske og mænd/mandlig seksualitet.

Punkt 1: Når jeg (en sjælden gang) har snakket fantasier med nogen, har det været meget udbredt at mange af os har mere eller mindre masochistiske fantasier - uanset om vi boller mest med mænd eller kvinder. Og det er også fælles for os, at vi er enormt flove over det, og synes, at det er perverst og mærkeligt, når det værste vi i øvrigt kunne forestille os i virkeligheden ville være at blive voldtaget. Og så oveni myten om, at de fleste kvinder gerne vil voldtages...

Gu' vil vi ej - men vi vil "tages" - eller sådan oplever jeg det i hvert fald. Jeg vil have en partner, som har masser af energi og begær og som ikke kan holde fingrerne fra mig - og som kan give mig lov til bare at nyde og være passiv. Og som ikke hele tiden spørger, om jeg kan lide det på den ene eller anden måde. Og sådan er mine fantasivoldsmænd og -kvinder.

Punkt 2: Når nu jeg i virkelighedens verden foretrækker kvinder - hvorfor i alverden er der så mænd i mine fantasier?

Jeg tror, det handler om den energi, der ligger i deres pik. Og at jeg ikke kender ret mange kvinder, der viser deres begær

på samme måde som mænd kan gøre det. Så selv om "mine mænd" er ansigtsløse, så er de nemmere at opfinde end "vilde" kvinder. Det er ikke mænd, jeg vil have men den mandlige seksualitet - den seksualitet, der tør noget.

Punkt 3: Jeg har tænkt over et andet tabu som handler om, hvordan vi oplever vores egen seksualitet som lesbiske.

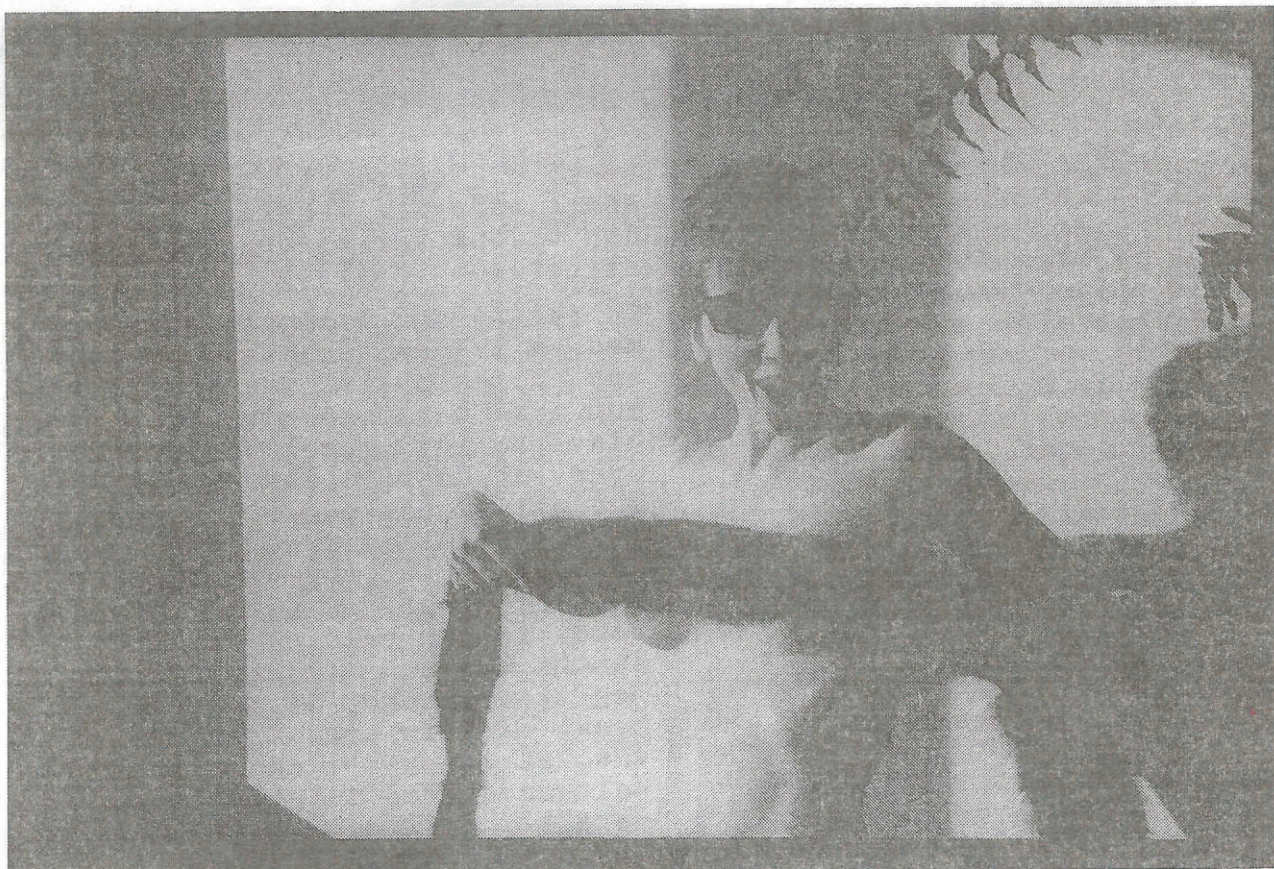
Da jeg første gang var sammen med en kvinde, oplevede jeg det som en fantastisk lettelse, at hun ikke havde en pik. Men jeg blev samtidig meget forvirret over, at de bevægelser, vi gjorde, når vi elskede, lignede dem, jeg gjorde sammen med mænd. Og jeg syntes, at det var forkert - og tænkte, at det måske var fordi at hun også havde været sammen med mænd tidligere. Og jeg troede ikke, at andre lesbiske elskede sådan. Mit billede var, at lesbisk elskov var noget helt andet end heteroseksuel - mere blidt, mindre kussefikseret.

Det er også anderledes - og dejligere, men for mig er det ikke fordi det er mere blidt (for så falder jeg i søvn), men fordi en kvindekrop er så meget mere lækker end en mandekrop (og indholdet lige så). Men hvorfor har vi så nogle billeder af at vores seksualitet er anderledes? Hvorfor kan vi (jeg) ikke finde ud af at sige bolle og kusse, men snakker om at elske og "den" eller "underlivet" og hvad vi ellers siger som lyder smukt og blidt - ikke vulgært eller voldsomt?

Punkt 4: Det sidste tabu, jeg oplever handler om vores lyst til at stikke "ting" op i kussen og/eller ende-hullet. Det var helt fint med sidste hvidløgspresses forbrugeroplysning om gulerødder. Men det er ikke noget, vi normalt snakker højt om. Og jeg tror at det handler om, at når nu vi er lesbiske, så synes vi ikke, at vi "burde" have lyst til penis'er (og at-trapper) - for er det så i virkeligheden ikke en mand, vi har lyst til? Og er vi så "rigtige" lesbiske?

Jeg håber, vi får et godt seminar og får uddyddet nogle af tabuerne, så jeg næste gang tør skrive mit navn under...

Kærligst - den ene anonyme

Bilag 3

Læserbrev

Jeg er forarget !

VULGÆRE PLATHEDER

Hvad er meningen?

Jeg troede ellers, at jeg kunne holde til hvad som helst, men nu er mine grænser groft overskredne med den op-hobning af vulgære og pornografiske platheder, som Hvidløgspressen bragte sidst som oplæg til et lesbisk seminar en eller anden gang i foråret. Jeg er taknemmelig for, at H.P. ikke ligger og flyder rundt om på offentlige biblioteker. Jeg krøller tær ved tanken om, at min familie og venner fik disse lumre oplæg som modbillede til min lesbianisme.

Det er ikke mange år siden, at vi på Femø stadig sang lesbiske slagsange om at være stærke og smukke og elske hinanden, "Vi er fler end I tror her på jorden, og se nu kommer vi frem." Og hvordan er det så, vi kommer frem her i 1989 på lesbisk seminar? Med forslag om mekaniske hjælpemidler kaldet sexlegetøj, med tilbud om lesbisk aften på et bordel i Vanløse, og med afprøvning af et telefontræfpunkt for bøsser og lesbiske à la 0059 med et knald for en nat. For slet ikke at nævne et mandefixeret forslag til til brug af gulerødder i cølibatperioden.

Gudinden hjælpe os, det ser sort ud for den lesbiske fremtid. Jeg forstår godt, at seminargruppen kun tør stå

frem med fornavne. Hvem er egentlig disse kvinder Annette, Anne, Vibeke og Pia? Og hvem har overhovedet givet dem kvindat til at opkaste sig som seminargruppe?

Jeg er ikke snerpet, og vi kan for min skyld godt lave et seminar om lesbisk sexualitet i 90'erne. Det behøver heller ikke at handle om forherligelse af den homoseksuelle missionærstilling og evig troskab i parforholdet. Men gruppen overskrider alle grænser for acceptabel lesbisk politik. Eller tror de kvinder, at man kan snakke sexualitet uden at snakke politik? - Jeg er vred, skuffet og modstående over, at lesbiske kan lægge sådanne vulgære, kvindeundertrykkende holdninger for dagen.

Min første reaktion var: det der seminar skal jeg i al fald ikke med til. Men jeg har siden talt med andre, der var enige i mine synspunkter. Så nu vil jeg tilmelde mig med en opfordring til alle mine meningsfæller om også at deltage. Vi kan fint få et udbytterigt seminar ud af det, når vi laver vores egen gruppe, hvor vi vælger at se helt bort fra seminargruppens underlødige materiale.

Vibeke Christie.

Lesbisk dildo-kunstner vækker jubel blandt kvinder

Tekst: Grethe Nielsen, journalist

Foto: Pia Hansen, fotograf

I skuffelse over det fantasiløse udbud af dildoer for kvinder, startede den 36 årige

Ms. Boone sin egen produktion af kvalitets-sex-legetøj. I dag

toethalvt år senere kan hun ikke holde trit med efterspørgslen på f.eks.

Dino, Frida, Kusine

Dixie og Det Flyvende

Tæppe. Portræt af en

usædvanlig billed-

huger.

- Jeg føler mig som en billedhugger og som en person, der gerne vil være med til at fjerne det snuskede fra seksualiteten og give kvinder lyst til at udforske erotikken.

Ms. Boone lever af at skabe forskelligt formede dildoer i silicone. Hendes kundekreds består af amerikanske kvinder, lesbiske såvel som heteroseksuelle, dermed jubel kaster sig over de meget utraditionelle dildoer, hvis erklærede formål er at give kvinder glæde og inspiration.

været tale om nogen form for annoncering fra hendes side. Kendskabet til dildoerne er i allehøjeste grad udbredt ved mund til mund metoden.

Jeg beder hende gennemgå kataloget, som er inddelt i kategorier som f.eks. grønslager, dyr og adelstene, og fortælle om baggrunden for dildoernes former.

- Grønslagerne laver jeg for strukturens skyld med majsen som den mest ujævne, hvad følelsen angår. Hvis du bruger den langsomt, giver den dig mange prikkende følelser, og gør du det hurtigt, mig giver det sved på panden, er det næsten for meget ... men jeg kender folk, som ikke er så følsomme "down there".

- Frugter og grønslager har jeg umiddelbart følt tiltrækkende at lave. Da jeg gik i High School, legede min veninde og jeg med forskellige ting. Vi gad ikke drengene, så nye ideer fødtes, og især grønslager var vores

døren, efter mine ønsker. Derfor havde jeg også prøvet at omsmelte nogle af de traditionelle vinyl-dildoer. En veninde gjorde mig opmærksom på, at en fyr i New York (eieren af firmaet Scorio Novelty Products) lavede dildoer i silicone i stedet for i vinyl, som blev solgt blandt andet i den feministiske sex-butik og boghandel i San Francisco, "Good Vibration". Vinyl har den ulempe, at det ikke er fuldstændig ugiftigt at lave, og det afgiver en frygtelig lugt, og overfladen er fyldt med små blærer, og vasker du den i klor, bliver den bleg.

- Jeg købte en af fyrens silicone-dildoer men fandt, at soklen var så tyk, at det var ubehageligt, og igen savnede jeg noget opfindsomt, noget andet end mandens kønsorgan. Jeg tænkte: For helvede ... Her var jeg i en feministisk boghandel og opdagede til min skuffelse, at ingen lavede noget usædvanligt, du ved,

toksisk. For det andet er det godt til at bibeholde varmen, mens vinyl ofte bliver kold. For det tredje kan du bruge klor. For det fjerde kan du holde til at blive kørt over af en lastbil, uden at der sker noget - og det er 100 procent jordskælvssikret i (Latter) - men man må ikke bryde overfladen med f.eks. en negl eller en kniv.

Selve fremskillingen er en langsom og proces, og det er en proces, som Ms. Boone under ingen omstændigheder ønsker at fremskynde, fordi det i så fald vil gå ud over dildoernes modstandsdygtighed.

Huset fuld af dildoer.

Hun fortæller, at hendes hus er fyldt med dildoer, former og apparatur, der repræsenterer en væsentlig værdi. Hvor væsentlig kan hun ikke sige. I butikkerne sælges produkterne for cirka 250 kroner, mens det koster

er et meget stærkt symbol, og jeg brugte bevidst en rigtig slange som model, for at kunne indfange den magtfulde skallede overflade, frem for at lave et alt for venligt udseende. Jeg ønskede at lave en manifestation.

- Den her dildo hedder "Frida" - en kat med poteerne holdt op foran brystet. Kvinder, jeg kender, holder meget af deres kate, og "Frida" hører til i den "søde" kategori, hvor kvinder udbryster: "Neej, hvor er den nuttet!" Jeg vil gerne tage terroren, som nogle kvinder føler, ud af seksualiteten. Mange kvinder er blevet misbrugt seksuelt, og de ønsker sig ikke-truende ting. "Delfinen" hører f.eks. også til i den kategori, siger Ms. Boone og finder demonstrationen frem fra plastraksposen. Hun har både delfiner og blåhvaler, abstrakte som detaljerede.

Kusine Dixie.

- Hvilken type af dine dildoer hører ind under den truende kategori?

- Det mandlige kønsorgan sædvanligvis. Grunden er, at det har været årsaget til masse smerte og sorg for kvinder, og for andre har det været årsagen til fornøjelse - og graviditet (latter). Jeg følte, at min kollektion ville være ufuldstændig uden den model. Nu har jeg tre forskellige slags. En som er meget realistisk, "Dino" kaldet, en som er lidt mere abstrakt, kaldet "Bid D". Og den her

heteroseksuelle, der med jubel kaster sig over de meget utraditionelle dildoer, hvis erklærede formål er at give kvinder glæde og inspiration.

Dette interview finder sted en siegende hed eftermiddag i en af San Franciscos smukke baghaver. Vi sidder overfor hinanden med et gammelt og faldende havbord i mellem os. Ved siden af havestolen, som den 36-årige Ms. Boone netop med lettelser har stængt sig i, har hun liggende en enorm mælkehvid plastikpose. I posen gemmer sig ikke færre end 35 slags dildoer. Det er hendes demonstrationseksemplarer, siger hun. På havbordet foran sig har hun en ganske almindelig A4 ringnappe liggende: "Kataloget", som er ved at blive ajourført.

5000 dildoer solgt på halvandet år.

Siden Ms. Boone for et par år siden for alvor startede sin dildo-produktion, har kvinder købt over 7000 af hendes "Dills for Does", som er fællesbetegnelsen for produkterne. Tallet synes måske ikke stort i forhold til den potentielle kundekreds, men for Ms. Boone er det flere, end hun nogensinde har drømt om. Ja, faktisk var det slet ikke en drøm at blive "dildo-producent".

- Min holdning plejede at være, at hvis du ville være min partner, fik du også fordelene af mit sex-legetøj. Jeg havde et meget personligt forhold til mine ting, og jeg frygtede, at masseproduktion ville gøre dem værdiløse for mig, siger hun.

I dag kan hun ikke forestille sig at lave andet.

- Det er forbløffende, som jeg føler, at det er mit kald, mit formål med livet, siger hun og smiler overrumplende lykkeligt.

Salgstallet skal også vurderes på baggrund af, at der faktisk ikke har

Med humor og fantasi har Ms. Boone skabt et alternativ til sex-branchens traditionelle produkter.

redskaber. Den slags reminiscenser hjalp mig til at finde inspiration til de første dildoer, som jo også har den fordel i forhold til ægte grønt-sager, at de er meget rene og holder længere. (Ms. Boone ler højt.)

Med dildoerne følger en instruktion i, hvordan man holder dem rene i, med vand og sæbe såmænd eller med klør.

Skuffet over udvalget.

Ms. Boone har forsket sig frem til et helt specielt og velegnet silicone materiale, der har en dejlig struktur, blødhed og holdbarhed. Et design, som hun har fået patentet, og som det tog hende seks måneders uafbrudt arbejde at udvikle.

- Hvordan kom du på den tanke, at du kunne fremsille dit eget materiale? Var det ikke mere lige for at købe råmateriale?

- Jeg har i mange år arbejdet som formgiver, og jeg har altid haft behov for at tilpasse de ting, jeg fik ind ad

fantasi!

Ms. Boone fortalte indehaveren af "Good Vibration", Joani Blank, om sine få hjemmeforsøg, og hun blev opfordret til at gøre mere ved sagen. Herefter gik hun igang med en mere målrettet silicone-og dildo-produktion hjemme i køkkenet.

Der findes firmaer, som f.eks. General Electrics, der fremstiller silicone, men Ms. Boone har ikke ønsket at støtte de store firmaer ved at købe deres materiale.

- Skulle jeg lave ting, der for det første desværre ikke er biologisk nedbrydelige, og som for det andet støtter et firma, der har så dårligt et omdømme? Nej, vel, og den tanke gav mig en masse motivation til at finde min egen opskrift, fortæller hun.

- Hvorfor er silicone så god?

- For det første er det ikke så porøst ... det er lukkede celler, så på et mikroskopisk plan vil det aldrig lade noget sive ind og stoffet er ikke

hende omkring 700 kroner at lave selve formen til en ny model.

- Jeg har et hus med fire værelser, som jeg deler med en jura-studerende, som heldigvis ofte er på biblioteket. Forsi du, den her "dildo-business" fylder i dag mine to værelser, køkkenet, gården, verandaen, og jeg har lige overtaget køkkenet. Det eneste, der er tilbage, er stuen, og den er jeg også begyndt at erobre.

Ideer fra seksuelle fantasier.

- Inspirationen til nye modeller kommer jeg oftest fra mine egne seksuelle fantasier. F.eks. kan jeg have en fantasi om at blive slikket af en stor tunge, og sådan blev ideen til "Tungue", og sådan blev ideen til "Handy", som forestiller tre samlede fingre, kom jeg på, fordi jeg altid har følt, at mine egne var for korte!

- Det her er slangen "Lilith". Det

model. Nu har jeg tre forskellige slags: En som er meget realistisk, "Dino" kaldet, en som er lidt mere abstrakt, kaldet "Bid D". Og den her lidt mindre hedder "Kusine Dixie", efter en fantasi jeg havde. Den handlede om, at jeg var et barn fra byen, som kørte ud på landet for at besøge min kusine Dixie i Oklahoma. Vi var på høfoten, og jeg havde aldrig prøvet en dildo, men hun havde faktisk en på, mens vi fløjtede rundt i høet.

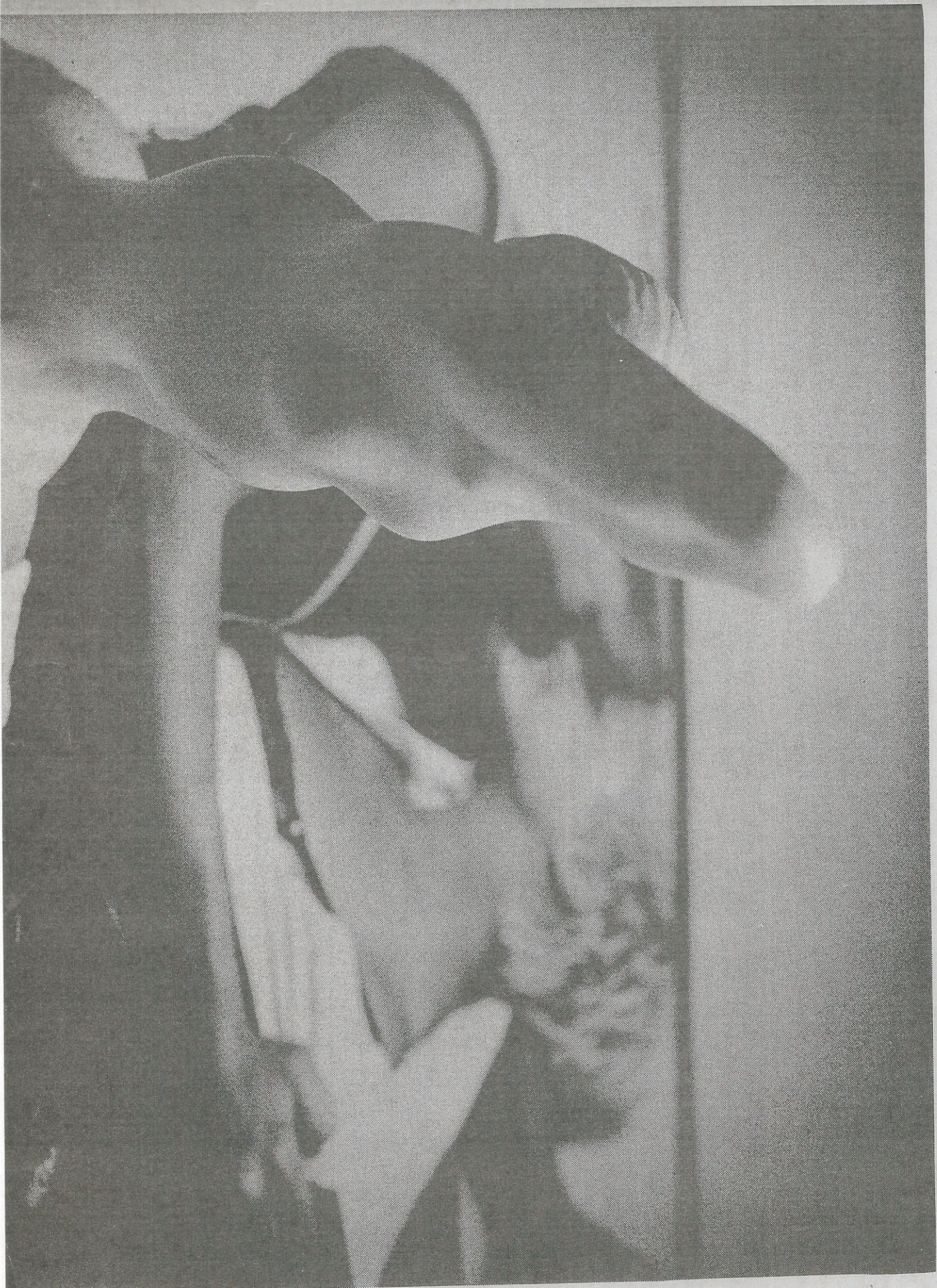
De fleste dildoer kan købes i farverne brun, beige, lilla, rosa og terra cotta.

- Forskellige folk kan lide forskellige farver. Sort er f.eks. en meget forfriskende farve, en meget dominerende farve, mens lilla typisk er de lesbiske farver. Af en eller anden grund virker farven grøn ikke ... mens det kunne være sjovt at forsøge med en blå. Men generelt tror jeg, at kvinder finder jord-farverne mere tiltrækkende. De virker blødere og mere sensuelle.

Anden kartoffel på tallerkenen.

- Arbejder du ud fra en bestemt filosofi om, at sex-legetøj skal være mere udbredt blandt kvinder?

- Jeg synes ikke, at kvinder SKAL noget som helst, men jeg vil gerne yde et bidrag til mangfoldigheden. Og noget af det, jeg laver, kan måske lokke kvinder til at eksperimentere med noget, der føltes godt, og som gør det mere tiltrækkende at udforske deres seksuelle identitet! I kvinder har ikke været forvænt med at have valgmuligheder indenfor det seksuelle område. Mænd har f.eks. haft en hel sex-industri bag sig til at beskæftige dem som aktive seksuelle væsener, og siden drengene er de opdraget til at blive fortroelige med deres seksualitet. Men det er ikke fordi, jeg VIL have, at folk bruger

jeg
om
ten
m-
de.
on.
-en
ys-
gel
til i
der
ten
en,
ek-
ivet
sig
hér
-si-
on-
dla-
r og
adc.
ner
?
ad-
for-
for-
; for
eret
flet
tion
den
lige
tisk,
nere
her
te?

Denne dildo kaldter Ms. Boone for "Be", formet efter keresten. "Jeg synes om ideen med at blive fyldt ud af min kereste... og så passer hendes dejlige krop fint som model for en dildo."

dildoer eller andet. Det er et spørgsmål om mangfoldighed, om at have mulighed for at pryve en anden slags kartoffel på tallerkenen i

Det gælder om at være

opmærksom.

Ms. Boone ER en bemærkelsesværdig kvinde. Hun taler om dilders skønhed på samme måde, som hun taler om 60'er-bilers skønhed. Hun lader til at være skabt af lige dele praktisk sans som fantasistudied.

Hun er opvokset ved oceanet og den californiske ørken. Hun har studeret biologi som hovedfag på universitetet og formstøberi som andet hovedfag. I de sidste 11 år har hun ernæret sig selv ved at arbejde som pottemager, maler, fotograf, formstøber af dørskilte og stikkonakter og ved at sælge biler.

- Jeg elsker 60'er-biler, deres kron, det gamle karosseri, deres personlighed. Jeg køber dem af kærlighed... ser på deres "krop" og

forelsker mig, om de så kan køre eller ej, siger hun.

- Det er faktisk nemt at købe gamle biler, sætte dem i stand og sælge dem med fortjeneste. Jeg købte min første bil, da jeg var 17 år uden at vide noget som helst om biler. Men jeg reparerede alt andet i huset, så hvorfor ikke også biler... det gælder om at være opmærksom. Det har altid tilfaldt mig at reparere, lave om og omfabrikere ting. Det er også derfor, at jeg fandt på at smelte de første vinyl-dildoer, tror jeg.

Testpersoner.

De fleste af Ms. Boone's dildoer kan købes i forskellige størrelser. Ti sin hjælp har hun haft en gruppe bestående af 14 kvinder, der med lyst og humoristisk sans indvilgede i at afprøve de forskellige former og størrelser.

- Fire centimeter synes at være den diameter, folk kan lide, men mit mål er nu ikke, at lave noget alle kan lide. Ti gengæld laver jeg ikke nogle ting, der er for lange. Den længste dildo,

jeg har, er 21,5 centimeter. Jeg er en smule bange for, at kvinderne skal komme til at ødelægge noget.

"Hvad er det?" - et

særligt legetøj.

- *Hvad er det?* spørger jeg Ms. Boone og peger på en meget underligt udseende model i kataloget.

- Det er en "Hvad er det?", svarer hun, så jeg er lige mystificeret, men hun griner og forklarer, at den hedder "Hvad er det?", fordi det er, hvad alle spørger om. Men hun har nu besluttet at ændre navnet til "Det flyvende læppe" for at lette forståelsen i?

Meningen med modellen er, at kvinder, som ikke bryder sig om at få noget op i sig, alligevel kan finde formjælsende brugen af sex-legetøj - en formjælselse, der er et alternativ til f.eks. et elektrisk massage-apparat. Man tager "Det flyvende læppe"

og presser det mod skødet enten ved hjælp af hånden, underbukserne eller et bælte. Formen på modellen er bred og nudret, så den kan stimulere

hele skødet på én gang. Ms. Boone anbefaler modellen ved lange bilkøret.

Dildens mange navne.

Solen er ved at forsvinde bag huset, så haven henligger nu i svalende skygge. Ti gengæld er Ms. Boone og jeg godt varmet op over samtaleemnet, nu hvor hun er ved at være fremme ved katalogets sidste sider.

Der er også ved at være svært at holde rede i alle de forskellige navne. I en stor rodet sammenhæng husker jeg navnene: Handy, Dino, Månen, Majsten, Tungen, Jane, Krynæven, Pilespsiden, Be, Partneren, Frida, Kusine Dixie, Bananen... En ting er sikkert: Efter dette interview vil en dildo ikke længere være en entydig ting.

Gylendal's Fremmedordbog forklarer ordet "dildo" med "erstatning for erigeret penis", mens den forklaring, som gives i sexbutikken "Good Vibration", synes at passe bedre ind i denne sammen-

hæng: "Dildo" kommer fra det italienske "diletto" eller det engelske "delight", nemlig fryd eller glæde.

Ind til videre er det kun kvindesprede butikker i USA, som "Good Vibration" i San Francisco eller "Eve's Garden" i New York, der har lejlighed til at sælge Ms. Boone's "Dills for Does". Det passer hende udmærket, for hun har svært nok ved at tilfredsstille efterspørgslen. Efterspørgslen vokser og vokser, og det samme gør hendes overbevisning om, at det er hendes KALD her i livet: At tilbyde kvinder fantasifulde kvalitets-dildoer.

Kataloget over Ms. Boone's "Dills for Does" og "Good Vibration's" øvrige produkter, som f.eks. bøger og massageapparater kan skaffes ved at skrive til: "Good Vibration", 1210 Valencia Street, San Francisco, CA 94110.

**Mohawk
Beaver**

The editoria gives more head

Last night, walking home in the company of a resister we realized that a man was following us. We stopped and asked him "What's your problem?". He was sitting on his bike with a sly grin on his face. Soon he took off, being scared of us. He should be. We were two women absolutely ready to beat him up if necessary.

Recently I found myself being followed to my door by another anonymous man. I all of a sudden discovered him standing next to me while I was searching for the key in my

3. THE EDITORIA GIVES MORE HEAD
6. "A REAL WOMAN WORKS FOR WOMEN ONLY"
12. "Protocol of objectification"
18. "OK GIRLS FOR AN OK WORLD"
26. "BEAVER WITH FANGS"
36. "WHY MEN SUCK"

interview with a feminist hooker
rape is not a private matter
interview with the Japanese
performancegroup "ok girls"
interview with otter, an american
stripper and performer
guidelines for inferior gender
Genocide by Xxena

no 2. 1997

© All material unless otherwise stated made by Gitte Judd-Jessen, Copenhagen, August 1997.
Address: Postle Restante • Norrebro Postkontor • 2200 KBH N • Denmark
GRAPHIC DESIGN: BRADGETTE THORNTON
Thanks to: Line, Charles Galewood, Zanne, Trudy & Christina

pocket. He had this "I want to fuck you!" look on his face and I instantly shouted "Get lost or you'll be in serious trouble, pigface!". He got very surprised of my reaction and hurried away. What did he expect? To be invited in for a cup of tea?

Some building workers have been working on renovating the building where I live for quite some time. Each day when I walk out of the door they look up under my skirt.

I was always a little uncomfortable passing groups of working men. One day I had enough. While passing these men in front of the building, facing the usual attempt of them eyefucking me, it suddenly burst out of my mouth "What are you staring at?". The tallest worker replied "You, of course!". I replied "Stop doing that, you pigs!". They laughed and seemed surprised because of my

verbal reaction. Some days went on and later, walking out of the door the workers were standing there as usual. When I passed them they didn't look at me as long as I was face to face with them. But while passing them I still felt their looks on my ass while hitting the street. "Why bother about it?", I hear some people say. "It's harmless", people keep saying. "What's wrong with men admiring women's bodies? Don't you like flitting?"

EDITORIAL

WATCH OUT FOR MISS MOHAWK BEAVER!

EDITORIAL

All such crap I've taken from young men and women who look upon themselves as hedonists and free modern and sexually aware beings. My answer to them is:

Of course I'm into lust which involves flirting and eyecontact, also with anonymous people! But in the situations I described earlier it is not a matter of lust anymore. It deals with power. These men share the same motivation as rapists. They have no awareness of the situation. These men want to steal something and empower me. They want to take something that is not theirs. They want to limit the freedom of another individual.

When I walk out my door in a good mood, feeling open as a person such situations force me to react. I won't let such men disturb my openness.

Do you understand that all you suckers who believe you are modern and free and generally orientated, and who speak of lust as a free energy between all of us?

(I have nothing against SM which involves suppression or dominance. But I hope it's going on between people who respect each other and agree upon the situation.)

I WELCOME LUST BETWEEN PEOPLE WHO'S IN IT AS INDIVIDUALS, WHO ARE SHARING RESPECT/INTENS-GRITY TOWARDS EACH OTHER AS THE ABSOLUTE MINIMUM CONTRACT BEHIND EVERY SEXUAL ACTIVITY. I DON'T WELCOME RAPE IN ALL ITS VARIATIONS.

A week ago in the town Kassel in Germany I saw a young guy tattooed all over also with facial tattoos, sitting on the grass in a park. I was fascinated by the look of him and happened to stare at him. Suddenly he said "It's not for free to look at me. You already owe me some money!". I got embarrassed because of his direct response but soon I replied "I know how you feel. This is what men do to women all the time. If I owe you any money, you as a representative of the male gender owe me just as much money, if not more."

Each time I find myself being followed by and/or violently threatened by a man I'll strike back and react as instantly or

aggressive as possible. Afterwards I always feel like I've claimed a little more space for me on this earth. What annoys me is the energy I use in the actual situations.

I'm thinking of the possibilities of striking back. Occasionally I chose not to fight with a man though I surely felt he deserved to get his ass beaten up. I pulled out of it because it was too dangerous for me. Perhaps I would find the sensation of hitting first but secondly I might have to escape in order not to get killed or find myself being disabled. I guess there's only two things left that would help me out of a very dangerous situation:

First it would help to be organized in a girl's gang and take action as a group. The second and last option would be to carry a gun. And to know how to use it. And to be willing to use it!

Since being in my first real relationship with a woman I've had my amount of another kind of ignorant crap. "You just need some good cock!" or "Do you believe it has something to do with your mother?" or how about this "I have a book which will cure you". I'm not ill! I'm all set fine. I get what I want. If I want something long and hard I'll get it and this time it will be made of rubber and I luckily don't have to face the bullshit that may surround a real one!

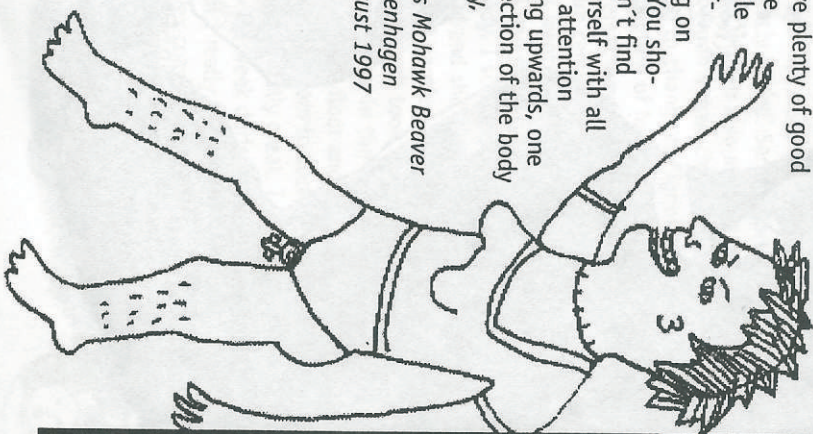
May this be the opening of the second issue of "Mohawk Beaver".

Since the release of the first issue I've had encouraging response especially from some people in Ireland and Germany. In Denmark it has been a little vague so far. Some future plans for this zine includes sending Mohawk Beaver onto the information highway. She'll have her own homepage as soon as possible. (I'm already the

co-editor of another e-zine called "intim". Use my name for a netsearch.)

I'm also part of a newly founded girl's gang called "resisters". One of our activities will include improving this zine. So far I'm not going for a more "arty" and professional print. The message may come through on a cheap photocopied format. Anyway, it'll also remind you readers of the availability of creating your own zine. It's not an exclusive act to do a zine. There's copystores all over. It's important to speak your voice! Girls get organized in groups! Go ahead! Live out your lusts and beliefs and speak about it in your own way! It's a little time consuming though to produce a time while working on it. You shouldn't find yourself with all the attention going upwards, one direction of the body only.

Miss Mohawk Beaver
Copenhagen
August 1997

Mohawk
Beaver

Lesbiske og pik - det stiveste tabu

af Dea Daily

Vi kan ikke lide dillere. Hverken at røre ved dem, se på dem eller høre om dem. At understrege det i et skingert toneleje med krøllet Kaj-mund er i mange tilfælde det sikre og ikke mindst forventede kort at spille i et lesbisk selskab.

Skyldes det mandehad, som med et fint ord også kaldes misandri? Er det fordi, vi rent faktisk væmmes ved tanken om en mands underliv? Eller bliver vi usikre, når snakken falder på det, vi endegyldigt hverken kan få eller give som traditionelle kernelebbber?

Spørgsmålene fører tilbage til den evige debat om, hvad en rigtig lesbisk er, som 40 år efter feminismens mest markante periode fortsat verserer på nettet. Den mest simple definition på en lesbisk er vel sagtens »en kvinde, der foretrækker at have sex med andre kvinder frem for med mænd«. Sagt på en anden måde: Penis, nej tak.

Men ét er aktivisme og fasttømrede normer i de lesbiske miljøer, noget andet er biologi og anatomi.

Mens jeg rødmer færdigt over spørgsmålene på modsatte side, giver sexolog Katrine Berling os alle lidt at tænke over.

2000-NU

Sexlegetøj af stål, glas og cyberskin er det nye. Det sidste er et syntetisk materiale, som føles mere som rigtig hud end for eksempel silikone. I Japan produceres mange dildoer, så de ligner tegnefilmsfigurer (Hello Kitty eksempelvis), således at voksenlegetøjet kan slippe igennem den stramme lovgivning.

1990'ERNE

Silikonedildoen vinder frem, men de er ganske dyre. Dog er de lette at rengøre og lugter ikke af plastik (og kræft) som PVC.

1940'ERNE

Gummidildoen kommer på hylderne. De tidlige modeller har dog en metalfjeder indeni, som i højaktive tilfælde kan bryde ud gennem gummi.

1598

Ordet »dildo« optræder for første gang i den engelske ordbog. Ordet kommer i øvrigt af »dilatare« på latin: vidt åben.

1400-TALLET

Kinesiske kvinder bruger dildoer af træ med stof omkring.

600-300 FVT.

Dildoer optræder i flæng i græsk kunst, og man kan stadig finde vaser, hvorpå kvinder masturberer med dildoer.

CIRKA ÅR 28.000 FVT.

Nogen smider en 20 centimeter lang sten fra sig i Tyskland. Den er siden blevet fundet og erklæret den første arkæologisk anerkendte dildo i verdenshistorien. Angiveligt har mennesker også altid brugt aflange frugter og grøntsager som bananer og squash til andet end at spise.

**JEG SYNES IKKE,
MAN SKAL VÆRE
SÅ FORSKRÆKKET OMKRING DET,
FORDI DER ER INGEN TVIVL OM,
AT HVIS DU SOM KVINDE VIL HAVE
DET OPTIMALE UD AF DIN KROP,
SÅ SKAL DU
OGSÅ BRUGE SKEDEN.«**

Er det fysisk muligt, at nogle kvinder ikke tænder på at blive penetreret? Alle har vel et g-punkt?

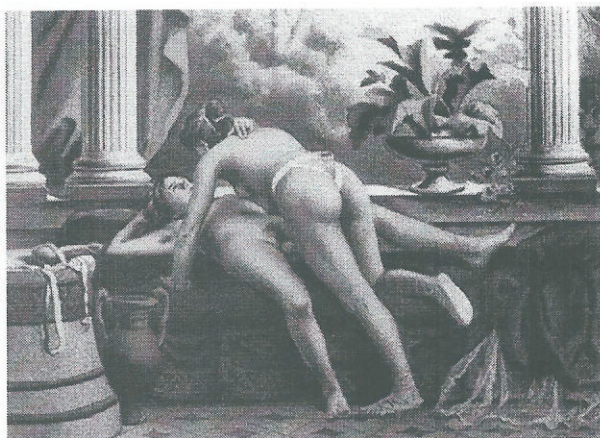
»Alt er muligt, fordi vi er forskellige og har forskellige lyster. Klitoris sidder udenpå skeden, og hvis man har det fint med bare at få klitorisorgasmer, har man ikke nødvendigvis trang til andet.«

Hvorfor opleves det anderledes at få for eksempel to fingre sammenlignet med en pik?

»Det er både noget med formen og energien i det. To fingre kan ramme meget præcist lige der, hvor du gerne vil stimuleres. Hvis en mand bare penetrerer uden at være opmærksom, får de færreste noget ud af det. Der er en anden følsomhed i fingrene, og det er derfor lettere at gøre noget rart med dem, end det er for en mand at dirigere sin pik. Alt for mange mænd ved ikke, hvad de skal gøre, og hvis man bare hugger ned i et hul, er det ligegyldigt.«

Er det almindeligt forekommende, at kvinder, der identificerer sig som lesbiske, egentlig også tænder på pik (som porno, sexlegetøj eller the real deal)?

»Vores klitoris er i hvert fald ikke bare den lille dut, man kan se udenpå, men går hele vejen ned på den anden side af skeden. Derfor stimulerer det også klitoris, når man bliver penetreret, og

To kvinder giver den gas med en strap-on på et maleri af Edouard-Henri Avril (1906).

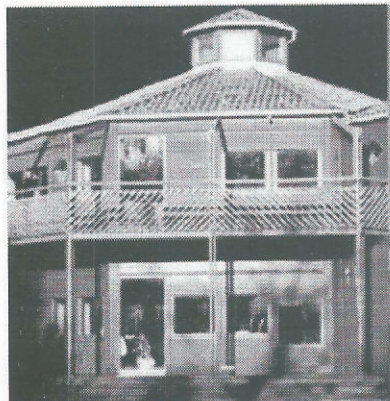
så er der g-punktet og livmoderhalsen, hvor vi også er følsomme overfor berøring. Så vi har mange muligheder i skeden frem for KUN klitoris. Men når det er sagt, er der ikke noget, der er forkert.«

Hvad skyldes tabubelagtheden om lyst til aflange objekter i det lesbiske miljø, tror du?

»Den er svær. Det kan have noget at gøre med, at hvis man vil have en penis, tror kæresten måske, at man hellere vil være sammen med mænd. Lidt ligesom når mænd ikke vil sige, at de har lyst til at få noget op i røven, fordi andre kan tro, de er bøsser. Jeg synes ikke, man skal være så forskrækket omkring det, fordi der er ingen tvivl om, at hvis du som kvinde vil have det optimale ud af din krop, så skal du også bruge skeden. Jeg synes, man begrænser sig, hvis man bliver ved klitoris – og der findes netop strap-ons, dildoer og alverdens hjælpemidler, så hvorfor ikke bruge dem?«

Kan en strap-on/dildo give samme fysiske nydelse som den ægte vare?

»Det vil jeg ikke mene. Der er energi i en penis, og det er en anden fornemmelse at få noget levende op i sig end noget i plastik. Men derfor kan man sagtens få god nydelse ud af en strap-on, og den kan give de samme orgasmer som en pik.«

Velkommen til Kvindekurser

Kurser 22. marts til 27. marts 2013

70 kvinder mødes til fem fantastiske festlige kursusdage, f.eks. dans, foto, natur, musik, personlig udvikling
www.kvindekurser.dk - mail: kontakt@kvindekurser.dk